ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : *Εἰς τὰς παλαιὰς Ἀθήνας. — Ἡ ἀδελφὴ Μαρία στὴ μητέρα τοῦ ἥρωος. — Ἡ ἄγνοια τοῦ παρόντος (Β΄). —Περασμένα. — Κοντὰ στὸ τζάκι (ποίημα).— Ἀρχαιολογικά. — Μία ἐκτέλεσις. — Μουσικὴ κίνησις. — Τὸ Κασκέτο (διήγημα). — Νυκτώνει... (μυθιστόρημα).— — Ἑλληνικὸς Κῶδιξ (ἡ καλὴ συμπεριφορά). — Ἀπ' ὅλα δι' ὅλους.*

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘ. 9

Ἕκαστον τεῦχος Δραχ. 1

1

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

1921

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΑΓΚΥΡΑ,,

ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ-ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΥΑΓ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 20. - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 30.
ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΔΟΛΛ. 6.

ΕΤΟΣ Α'. - ΑΡΙΘ. 9.
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1921

ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡΑΧ. 1

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44. — ΤΗΛ. 11-07

ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΙ ΕΝΟΡΙΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Καὶ ἡ μεγάλη σειρὰ τῶν ἀπεικονίσεων καὶ διαγραμμάτων τῆς παλαιᾶς πόλεως καὶ αἱ σχετικαὶ περὶ αὐτῆς περιγραφαὶ ἢ ἁπλῶς πληροφορίαι τῶν περιηγητῶν, παριστῶσιν αὐτὴν διῃρημένην ἀρχικῶς εἰς τετράπλευρα διαμερίσματα, τὰ ὀνομαζόμενα *πλατώματα*.

Ἡ τοιαύτη διαίρεσις ἐσχετίζετο ἀρχικῶς πρὸς τὸ ὀχυρωματικὸν σύστημα τῶν παλαιῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὁπωσδήποτε περισωθὲν μέχρι τοῦ Τουρκοβενετικοῦ ἐπεισοδίου τοῦ 1687.

Ὅταν κατόπιν ἐγκατελείφθη ἐπί τινα χρόνον ἡ πόλις, ἐξηφανίσθησαν σχεδὸν καὶ τὰ εἰς ρακώδη κατάστασιν τειχίσματα ταῦτα, κατὰ δὲ τὴν ἀνασύστασίν της δὲν ἐπανορθώθησαν πλέον καὶ ἡ πόλις μέχρι τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἑνιαίου τειχίου τοῦ 1787 ἔμεινεν ἀπερίφρακτος.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πλατωμάτων ἠκολούθησαν τὴν τύχην τῆς παλαιᾶς ὀχυρώσεως τῆς πόλεως καὶ ἂν δὲν ἐλησμονήθησαν συνεχωνεύθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ ὀνόματα τῶν συνοικιῶν, ὅπως καὶ ταῦτα ἀνεμίγησαν μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶ ἐνοριῶν, ὡς ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως συνήθως τοῦ ὀνόματος τῆς ἐκκλησίας, ἡ ὁποία τὰς ὠνομάτιζεν, ἐπὶ τῆς συνοικίας ὁλοκλήρου.

Δὲν θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος ἐνταῦθα ἡ λεπτολόγος ἐκκαθάρισις καὶ ἡ ταξιθέτησις τῶν ὀνομάτων τῶν διαφόρων πλατωμάτων, συνοικιῶν καὶ ἐνοριῶν ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῶν μνημειακῆς ἐμφανίσεως μέχρι τῆς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος ριζικῆς σχεδὸν ἀναστατώσεως.

Καὶ ἂν ἐλησμονήθησαν ὡς ὀνόματα συνοικιῶν τὰ παραμείναντα τελευταῖον ὡς χαρακτηρισμὸς τῆς γραφικῆς δροσοβολιᾶς των: ἡ Βρύση τοῦ Βοργιᾶ, τοῦ Τάκη, τοῦ Σολάκη, τοῦ Ἀλίκοκκου, τοῦ Καλαμιώτου, ἀνθεῖξαν ὡς συνοικίαι ἡ Χουρμαδιά, τὸ Βρυσάκι, τὸ Ροδακιό, ἡ Πλάκα, τὸ Κολωνάκι, ἡ Βαθεια καὶ τρία τέσσαρα ἀκόμη ὀνόματα τὰ ὁποῖα διὰ λόγους αἰσθητικοὺς κυρίως παραλείπομεν.

Ἂς περιορισθῶμεν εἰς μερικὰ χαρακτηριστικὰ ὀνόματα ἐνοριῶν τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἔλαβον τὴν ἀναγραφεῖσαν ἀνωτέρω ἐπέκτασιν.

Μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν ἱδρυτῶν καὶ τοῦ προσιδιάζοντος τῆς Σωτήρας (Θεοτόκου) φέρονται π. χ. αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Λυκοδήμου, τοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Κοττάκη ὡς συνοικίαι μειὰ τοῦ προσιδιάζοντος Κυρά, τοῦ Καντήλη καὶ τοῦ Καπετανάκη, ὡς Παναγία ἁπλῶς τοῦ Κυμινιάτη, τοῦ Δουβέργη, τοῦ Ἀγγέλου, τοῦ Ρούμπη, τοῦ Βλασαροῦ, τοῦ Πέλκκα (ἢ Πελεκαρίχη) καὶ μετὰ τοῦ προτασσομένου Χρυσοῦ ἡ Χρυσαλιώτισσα (τοῦ Ἀλιώτη - Μιπεραλιώτη).

Διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Παντοκράτορος φέρεται ὁ Χριστὸς τοῦ Κοπίδη καὶ διὰ τῶν ὀνομάτων διαφόρων Ἁγίων τιμῶνται ὁ Ἅγιος Νικόλαος τοῦ Ραγκαβᾶ, τοῦ Καλογράνη καὶ τοῦ Κτενᾶ, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τοῦ Μαγγούτη, ὁ Ἀσώματος τοῦ Χειλᾶ, ὁ Ἅγιος Γεώργιος τοῦ Καρύκη, ὁ Ἅγιος Δημήτριος τοῦ Κατηφόρη.

Ἄλλας ἐνορίας ὀνοματίζουσιν αἱ διὰ τῆς τοποθεσίας των χαρακτηριζόμεναι ἐκκλησίαι: Ἅγιος Ἰωάννης στὴν Κολῶνα, Παναγία ἡ Πυργιώτισα (τῆς Στοᾶς ταῦ Ἀττάλου) τοῦ Σταροπαζάρου (τῆς Πύλης τῆς Ἀγορᾶς), ἡ Χρυσοκαστριώτισσα, ἡ Χρυσοσπηλιώτισσα (ἄνωθεν τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου) Ἅγιος Ἀσώματος στὰ σκαλία ἢ στὰ παλαιὰ (Γυμνάσιον τοῦ Ἀδριανοῦ), Ἅγιος Νικόλαος στὸ Κοντῆτο (Πλάκα), Ἅγιος Ἰωάννης στὴς Κολῶνες, Παναγία στὴν Πέτρα (ἄνωθεν τῆς Καλλιρρόης).

Ἀλλαχοῦ εὑρίσκομεν ἐνορίας χαρακτηριζομένας δι' ἐκκλησιῶν γνωστῶν μόνον διά τινος ἰδιότητος τῆς Θεοτόκου, ἡ Σωτήρα τοῦ Γοργοπήκου (Γοργοεπηκόου) Παναγία ἡ Καμουχαρέα (καθ' ἡμᾶς Χοριτοποιές), Μεγάλη Παναγία (εἰς τὴν παλαιὰν ἀγορὰν), Ἁγιὰ Λεοῦσα (εἰς τὸ παλαιὸν Κακουργιοδικεῖον), Ἁγία Δύναμις (κατὰ τὴν ὁδὸν Μητροπόλεως Μετόχι τῆς Πεντέλης), ἢ χάριν γενικωτέρας τινὸς ἰδιότητος [π. χ. τὸ Καθολικὸ (καθεδρικὸν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος), τοῦ Μεγάλου Μοναστηριοῦ (τῆς Παντανάσσης δηλ. τὸ Μοναστηράκι).

Ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἁγίου τῆς ἐκκλησίας χαρακτηρίζονται τινὲς ἐνορίσι π. χ. τῆς Ἁγίας Θέκλας, τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, τοῦ Ἁγίου Φιλίππου, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου (τῆς Φιλοθέης), τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ (λησμονηθέντος καὶ τοῦ Μπόλπατζα καὶ τῶν Παλαιολόγων ἐν γένει).

Φυσικὸν ἦτο νὰ ὀνοματίσωσι συνοικίας καὶ τουρκικὰ κτίρια: Τὸ Γενὶ-τζαμὶ, τῆς Κολώνας, τὸ Σοφτὰ Τζαμί, τὸ Κουτζοὺκ-Τζαμί, τὸ Φετιχὲ (διὰ τὸ ὁποῖον σώζονται καὶ ἔγγραφα).

Διὰ τὰς περισωθείσας ὅμως ἐνορίας κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Βασιλείου ἔχομεν καὶ ἐπίσημον κείμενον. Σημείωμα ὑπηρεσιακὸν ἀντιπροσωπεῦον καὶ τὰς γνώσεις καὶ ἀντιλήψεις τῶν τότε χρόνων.

Κατὰ τὸ σημείωμα λοιπὸν τοῦτο αἱ ἐνοριακαὶ ἐκκλησίαι περιωρίζοντο τότε εἰς δέκα: «Τοῦ Σωτῆρος Κοττάκη, τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ραγκαβᾶ, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καρύτση, τῆς Παναγίας Ρόμπης, τῆς Παναγίας Καπνικαρέας, τοῦ Μεγάλου Μοναστηρίου, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Νέου, καὶ τῆς Χρυσοσπηλιωτισσας».

Ἀλλά, καὶ περὶ τῶν τότε ἱερέων ἀναφέρει τινὰ τὸ σημείωμα, περὶ τῶν πνευματικῶν καὶ τῶν ἱεροψαλτῶν. Γνωματεύει δὲ καὶ περὶ τῆς ἐλαττώσεως ἀκόμη τῶν ἐνοριῶν. Πρὸς τούτοις ἀναγράφει τὰ τότε εἰσοδήματα τοῦ Ἐπισκόπου Ἀθηνῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ πληρωμὴ ἐμβατικίων παρὰ τῶν ἱερέων τοῦ χωρίου εἰς ἀρνιὰ καὶ αὐγά. Παρέχει δὲ καὶ τινας πληροφορίας περὶ τῆς τότε καταστάσεως τῶν ναῶν π. χ. «ἡ Κυρὰ Καντήλη πίπτει».

Ἐδωρήθη ὅμως εἰς ἡμᾶς καὶ πολύτιμον σημείωμα φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Κατάλογος τῶν κτημάτων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀττικῆς» καὶ τὴν χρονολογίαν «1833 κατ' Ἰούνιον».

Ἐκ τοῦ σημειώματος τούτου ἐρανιζόμεθα ἁπλῶς ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν ἐκκλησιῶν εἰς ἃς εἶχε περισωθῇ τότε ποιά τις περιουσία. «Ἅγιος Νικόλαος Ραγκαβᾶ, Κυρίου Κανδῆλι, Παναγία Ἀγγέλου, Παναγία Ροδακίου, Ἀσώματοι σκαλιὰ Παναγία Ρόμπη, Ἅγιος Παντελεήμων Καθολικόν, Ἀσώματος Χειλᾶ, Ἅγιος Δημήτρης Κατηφόρης, (γειτωνικαὶ αἱ ἐκκλησίαι, Ἁγίου Ἰωάννου ἐρείπιον, ἐπίσης ἐρείπιον ἐκκλησίας ἀγνώστου καὶ

ἐρείπιον ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ) Ὑπαπαντή, Ἁγία Εἰρήνη, «Σωτὴρ Γοργοεπικόου» Ἅγιος Ἀθανάσιος, Ἅγιοι Ἀπόστολοι, Καπνικαρέα Παναγία Βλασαροῦ, Ἅγιοι Θεόδωροι, Σωτὴρ τοῦ Δικαίου, Ἁγία Ἀγαθόκλεια, Ἅγιος Φίλιππος».

Εὐνόητος εἶναι ἡ τοπογραφικὴ καὶ κτηματολογικὴ σημασία τοῦ Σημειώματος τούτου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκμεταλλευθῶμεν εἰς τὰς ἐλπιζομένας «Εἰκασίας καὶ ἐρεύνας» ἡμῶν ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς μετὰ τοῦ «Ἐλέγχου τῶν Ἀττικογράφων».

Εἰς τὰ ὅρια τοῦ ἔργου αὐτοῦ πρωτίστως περιλαμβάνεται καὶ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΜΑΡΙΑ ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΗΡΩΟΣ

Εἶνε μιὰ θλιβερὴ ἀλήθεια πῶς τὸ ἀγαπημένο μας παιδί, ὁ μικρὸς ἥρως τοῦ συντάγματος, δὲν ὑπάρχει πλέον, Κυρία.

Ἔτσι πῶς εἶνε ξαπλωμένος, ἀκίνητος, μεστὴ γαλάζια μας σημαία ποῦ τοῦ χρησιμεύει γιὰ σάβανο, μοῦ δίνει τὴν ἐντύπωσι ἀνθρώπου ποῦ ἐξεπλήρωσε τὸν ὑψηλότερο προορισμὸ σ' αὐτὸν τὸν κόσμο: νὰ πεθάνῃ γιὰ τὴν Πατρίδα του.

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ νοιώθω πῶς τὰ λόγια μου γλυστροῦνε ἀπάνω στὸν πόνο Σας ἀνίκανα νὰ τὸν παρηγορήσουν. Τὰ μάτια Σας θολὰ ἀπ' τὰ δάκρυα ξαναβλέπουν σὲ αναλαμπὲς αὐταπάτης τὰ πράσινα χορτάρια ποῦ τόσες φορὲς μὲ τὰ τριαντάφυλλα στὰ μάγουλα καὶ τὸν οὐρανὸ στὰ μάτια θὰ κυλίστηκε τὸ μικρὸ τὸ ξανθὸ Σας ἀγόρι. Θὰ ξαναζῆτε χωρὶς ἄλλο τὴν ἐποχὴ τῆς ἀναπτύξεώς του, τὰ παιγνίδια του, τὰ ἔξυπνα λόγια του, τόσες ἄλλες ὡραῖες μέρες ποῦ στολισμένη καὶ ὑπερήφανη λέγατε: αὐτὸ τὸ ὡραῖο ἀγόρι ποῦ τὸ χειροκροτοῦν, ποῦ τοῦ δίνουν βραβεῖα, εἶνε γυιός μου.

Μὰ ἡ καρδιά Σας θὰ σφίγγεται στὴν ἀνάμνησι τῆς νυχτιᾶς ἐκείνης ποῦ τοῦ κάκου καρτερούσατε νἄρθῇ νὰ Σᾶς φιλήσῃ τὸ χέρι καὶ νὰ Σᾶς εὐχηθῇ καλὴ νύχτα.

—Γιατὶ τὰ ξέρω ὅλα, Κυρία...

Τὲς μακρὲς φθινοπωρινὲς νύκτες ποῦ ἀγρυπνοῦσα κοντά του γιὰ νἀλλάζω τὸ τραῦμά του, ὅταν ὁ φόβος τοῦ ἀγνώστου κακοῦ φτερούγιζε γύρω ἀπ' τὸ ζεστὸ μέτωπό του, ἐκεῖνο, τὸ παιδί μας, παίρνοντας τὰ χέρια μου μεστὰ δικά του, μοὔλεγε·

—Μὴ φύγῃς ἀπὸ κοντά μου, καλὴ ἀδελφὴ Μαρία.

Δὲν ἔφευγα· καθισμένη στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ του, μὲ μιὰ βαθειὰ λύπη γιατὶ δὲν μποροῦσα νὰ σταματήσω τὴν ὁρμητικὴ αὐτὴ φορὰ πρὸς τὸν θάνατο, ἄκουγα ἱστορίες ποῦ οἱ ἥρωές των μοῦ ἦταν ἄγνωστοι, μάθαινα πράγματα ἀνθρώπων ποῦ μοῦ ἦταν ξένοι. Καὶ ὅταν ἔπαυε, τὸ δειλό του ὕφος ἔλεγε:—Μήπως σ' ἐκούρασα ἀδελφὴ Μαρία;

Μὰ ἕνα δειλινό, ὤ δὲν εἶνε πολὺ μακρινό, ὁ ἄνεμος φυσοῦσε δυνατότερα, ἡ βροχὴ ἔπεφτε πιὸ πυκνὴ καὶ τὰ κλαριὰ τινάζοντας λείψανα κιτρινισμένων φύλλων, ἁπλώνονταν σἂν χέρια ἑτοιμοθανάτων παρακλητικά, ἀπελπισμένα. Τὸ δωμάτιο ἦταν βουβό· μιὰ ἀτμοσφαῖρα ποῦ σοῦ πιεζε τὴν καρδιά, σἂν ν' ἀκούγονταν κι' ὅλα τὰ φτερὰ τοῦ θανάτου ποῦ ὁλοένα πλησίαζε...

Εἶχε ἀναπαυμένο τὸ κεφάλι του ψηλὰ σὲ τρία μαξιλάρια, ἀνάσαινε δυσκολότερα ἀπ' τὲς ἄλλες φορὲς καὶ τὰ χείλη του εἶχαν χλωμιάνει. Το ὕφος του ἦταν ἀποκαμωμένο καὶ μόνο τὰ μάτια του εἶχαν συγκεντρώσει μέσα των, ἀπελπιστικά, ὅλη τὴ δύναμι τῆς ζωῆς ποῦ δὲν τοῦ ὑπετάσσετο πιά.

Τὸν πλησίασα, δὲν γύρισε κἂν τὸ κεφάλι του, ἅρπαξε μόνον τὸ χέρι μου καὶ μ' ἔφερε πλησιέστερα γιὰ νὰ μ' ἀναγκάσῃ νὰ ἰδῶ ὅ τι ἔβλεπε. Ἔξω, στὰ τζάμια τοῦ παραθύρου, ἕνα δέντρο μεγάλο λύγιζε τὰ κλωνάρια του. Ὁ ἄνεμος τὰ ἄδειαζε σιγά, σιγά, σκορποῦσε τὰ χρυσᾶ φύλλα, ὅσω μακρύτερα μποροῦσε καὶ αὐτὰ ἔφευγαν ὁλοένα μακρύτερα σἂν ψυχὲς ποῦ βιάζονταν νἀφήσουν τὴ γῆ γιὰ νὰ σηκωθοῦν ψηλότερα. Ἕνα μοναχὸ φύλλο ἔφερνε τόρα ὁ ἄνεμος μὲ τὸ κλαρὶ στὸ παράθυρο· καὶ ἐκεῖνος βλέποντας τὴν προσπάθεια τοῦ ἀνέμου νὰ τὸ παρασύρῃ κι' αὐτό, ἔσφιξε δυνατότερα τὸ χέρι μου καὶ μιὰ βαθειὰ ἀναπνοὴ φούσκωσε τὸ ἀδυνατισμένο του στῆθος. Κ' ἐγὼ μὲ ψυχὴ ποῦ ἔτρεμε ὅπως τὸ φύλλο, παρακολουθοῦσα τὸ κλαρὶ ποῦ ἔφερε, τὸ φύλλο ποῦ ἀντεῖχε ἀκόμα, σἂν κάποιο οἰωνό, σἂν κάτι ποῦ θὰ μετέβαλε τὸ πεπρωμένο.

—Ἆ!

Ἔπεσε στὸ μαξιλάρι βαρειά, ἀπελπισμένα, σἂν ὅταν χάνει κανεὶς κάτι ἀγύριστα, γιὰ πάντα...

Ὁ ἄνεμος ἔφερνε στὰ τρελλά του φτερὰ τὸ κίτρινο φύλλο, μακρυά, ἀγύριστα, γιὰ πάντα... Θὰ πέθανε...;

Καὶ ἡ κάμαρα φάνηκε πιὸ ἄδεια, πιὸ σιωπηλή, πιὸ πένθιμη...

—Θὰ πεθάνω!...

Εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια ἀργά, ψύχραιμα, τόσο ἀληθινά, ποῦ δὲν μπόρεσα νὰ τοῦ ἀντιτείνω. Ἡ σκέψεις μας σὲ μιὰ κοινὴ προσπάθεια νὰ διώξουν τὸν θάνατο, ἑνώνονταν σὲ μιὰ πίεσι ἀνεξήγητη, ἀπάνω ἀπὸ ἕναν τάφο ποῦ περίμενε ἀνοιχτὸς τὸ παλληκάρι μας.

Ἔπιασα τὸ μέτωπό του, δὲν ἔκαιγε πιά, ὁ πυρετὸς εἶχε ὑποχωρήσει καὶ ἡ ζωὴ νικημένη δίπλωνε τὰ μαδημένα φτερά της γιὰ πάντα, τελειωτικά...

—Ἀδελφὴ Μαρία, ἐπανέλαβε· καὶ ἡ φωνή του μοῦ φάνηκε πιὸ ἀδύνατη τόρα σἂν νὰ ἐρχότανε ἀπὸ μακρυά, ἀπὸ πολὺ μακρυά, καμπάνα ἀργὴ ποῦ ξυπνοῦσε μέσα μου τὸν οἶκτο γιὰ ὅ,τι ἔμελλε νὰ συμβῇ.

—Ἀδελφὴ Μαρία, εἶχα μιὰ μητέρα Ἅγια, ποῦ μὲ ἀγαποῦσε καὶ μὲ μεγάλωσε μὲ χάδια, μὲ λαχτάρα, μὲ πόνο, ποὖχε στηρίξῃ σὲ μένα ὅλες τὴς ἐλπίδες, γιατὶ νεώτατη ἔμεινε χήρα μ' ἕνα μοναχὸ παιδί, ἐμένα. Τὴν σεβόμουνα, τὴν ἀγαποῦσα, ζούσαμε σἂν δυὸ καλοὶ φίλοι ὡς πρὸ ἑνὸς χρόνου. Πᾶνε τόρα ἕνδεκα μῆνες, ἕνα βράδυ ποὔμοιαζε πολὺ μὲ τὸ σημερινὸ ἔφευγα κρυφὰ νὰ καταταχθῶ ἐθελοντής. Δὲν πῆγα νὰ τῆς φιλήσω τὸ χέρι νὰ πάρω τὴν εὐχή της, τὰ τελευταῖα της λόγια μαζύ μου. Εἶχα τὴν δύναμι νὰ ἐπιβληθῶ στὸν ἑαυτόν μου, νὰ μὴν τὴν ἰδῶ, νὰ μὴν τὴν ἀκούσω, γιατὶ ἔννοιωθα πῶς τὰ δάκρυά της, ὁ πόνος της θὰ κλόνιζαν τὴν ἀπόφασίν μου. Εἶνε ἡ πρώτη λύπη ποῦ τῆς ἔδωκα, ἀλλὰ λύπη βαθειά, λύπη ἀπὸ κεῖνες ποῦ ἀφίνουν περνῶντας στὴ ζωή μας καπνοὺς καὶ ἐρείπια.

Δυστυχισμένη Μητέρα, ποῦ ἀπὸ μικρὸ παιδὶ μούβαζε στὰ χείλη καὶ τὴν καρδιὰ τὴν ἀγάπη τῆς Πατρίδος, ποῦ μ' ἀποκοίμιζε μὲ τὸ ὡραῖο ὄνειρο νὰ ζώσω μιὰ μέρα κ' ἐγὼ τὸ σπαθὶ καὶ μὲ ξυπνοῦσε στὴν ἴδια λαχταριστὴ σκέψι, ἡ εὐχή Της, ὁ πόθος Της ποῦ ἐκπληρώνονται τόρα ἂς μὴν τὴν λυπήσουν. Ἡ ἰδέα ὅτι ἔπιασα μιὰ σπιθαμὴ γῆς ποῦ ἐλευθέρωσα μὲ τὸν ὡραῖο ἐνθουσιασμὸ τοῦ πρωταισθήτου ἔρωτος τῆς Πατρίδος, πρέπει νὰ τὴν παρηγορήσῃ. Συνεδύασα πάντα τὸ αἴσθημα πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Μητέρα· τὴ στιγμὴ ποῦ ἡ πρώτη μὲ καλοῦσε νὰ σπάσω τὰ δεσμὰ ποῦ πλήγωναν τόσα ἀδέρφια μας, μὲ δύναμι γιὰ τὴν ὁποίαν δὲν θεωροῦσα τὸν ἑαυτό μου ἱκανό, μεγάλωσα, ὑψώθηκα στὰ ἴδια μου ἰδανικὰ καὶ θυσιάζοντας στὴν ὡραία Ἰδέα ὅ,τι ἀποτελοῦσε τὴν ἥρεμη, εὐτυχισμένη ζωή μου, κατετάχθηκα ἐθελοντής.

Ἐτράβηξα στὸ μέτωπο· μεστὸν καπνὸ καὶ τὴ ζάλη τῆς μάχης, μέσα στὸν ἴλιγγο ποῦ δίνει ὁ κίνδυνος, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ θριάμβου, τὸ σπίτι μου, ἡ παληὰ ζωή μου μοῦ παρουσιάζονταν σἂν σὲ καλειδοσκόπιο, μακρυνά, φανταστικὰ καὶ μοναχὰ ἡ εἰκόνα τῆς μητέρας μου περνοῦσε ἀνάμεσα ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀναμνήσεως, ζωντανή, λυπημένη, μὲ μάτια κλαμένα καὶ χείλη βουβά...

Δυστυχισμένη Μητέρα... Θὰ τῆς γράψῃς τὰ λοιπά... τὴ σφαῖρα, τὸ νοσοκομεῖο, τὴν στοργή Σου, ποῦ μοῦ καθιστᾶ τὸν θάνατο ἥρεμο σχεδὸν γλυκό... τὸν πόνο μου ποῦ τὴν ἀφίνω ἔρημη πιά, γιὰ πάντα τόρα....

. . . .

Ἔξαφνα, κυρία, τὰ μάτια του θόλωσαν· ἦταν δάκρυα, ἦταν ἡ σκέπη ποῦ ἅπλωνε τάχα ὁ θάνατος; ποιὸς ξέρει! Μὰ τὸ βλέμμα του ἄρχισε νὰ χάνεται σὲ κόσμους ποῦ δὲν μποροῦσα ἐγὼ νὰ τὸ ἀκολουθήσω, ἡ σκέψις του νὰ βιάζεται νὰ προλάβῃ στὸ βουβό της ξεκίνημα, τὴν ὡραία ψυχή του.

Τί ἄλλο νὰ πῶ τῆς Μητέρας Σας, κύριε Γεῶργο, ρώτησα τρομαγμένη ἀπ' τὴν αἰφνίδια μεταβολή...

Τὰ χείλη του ἀνέφριξαν· κἄτι σἂν πνοὴ ποῦ δὲν μπόρεσε νὰ γίνῃ λέξις πέρασε ἀπὸ κεῖ σὲ μιὰ στερνὴ ἐπιθυμία τελειωτικοῦ ἀποχαιρετισμοῦ. Τὰ μάτια του ἀνοιγόκλεισαν σὲ μιὰ δυνατὴ προσπάθεια νὰ κρατήσουν τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς ποῦ ἔσβυνε ὁλοένα περισσότερο μέσα των· ἅπλωνε τὰ χέρια του ζητῶντας νὰ συγκρατήσῃ ὅ,τι τοῦ ἔφευγε τόσο σπαρταριστὸ σὲ νεότητα, σὲ εὐτυχία, σὲ ὡραῖα ἰδανικά, σὲ πλοῦτο αἰσθημάτων καὶ ἐνθουσιασμοῦ· ἔπειτα τὰ ξανάκλεισε βαρειά, ὑπομονητικά, μὲ ὑποταγὴ στὸ Μοιραῖο ..

Γονάτισα μπροστὰ στὸ λείψανο αὐτὸ ποῦ τὸ ἁγίαζε ὁ πόνος καὶ τὸ εὐλογοῦσε ἡ Πατρίς. Προσευχήθηκα γιὰ τὲς δυό μας· καὶ τὸ φιλὶ ποῦ ἄφησα στὸ ψυχρὸ μέτωπό του ἔκλεινε μέσα του τὸν πόνο τῆς Μητέρας καὶ τῆς Ἀδελφῆς...

Ἄλλη εἶχε κλείσῃ τὰ μάτια τοῦ δικοῦ μου παιδιοῦ· γινόμουνα κ' ἐγὼ ἡ Μητέρα τοῦ δικοῦ Σας. Ἡ λαμπάδα καίει καὶ γύρω στὴ φλόγα της ἡ χρυσαλλίδες σἂν ψυχὲς λυπημένες φτερουγίζουν σκορπίζοντας ἕνα μελαγχολικὸ ψιθύρισμα στὴ νεκρικὴ κάμαρα. Οἱ συνάδελφοί του κατέθεσαν ἕνα μεγάλο ὁλάσπρο στεφάνι καὶ τὰ λόγια ποῦ τὸ συνώδευσαν, ἦταν γεμᾶτα ἀγάπη καὶ λύπη. Τὸν ἀπεχαιρέτησαν ὅλοι οἱ γνωστοί, ὅλοι ἄφησαν τὸ τελευταῖο φιλὶ στὸ χλωμὸ μέτωπό του· καὶ Σεῖς, ποῦ εἴχατε περισσότερα δικαιώματα ἀπὸ ὅλους μας στὸν στερνὸ αὐτὸν ἀποχαιρετισμό, ποιὸς ξέρει τόρα ποῦ καθισμένη, παρακολουθεῖτε μὲ τὴ σκέψι τὸ παλληκάρι Σας, στὴ μάχη, στοὺς καπνούς, στὸ μπαροῦτι, ὅταν αὐτὸ ἀκίνητο μέσα σ' ἕνα φέρετρο ποῦ τὄφτιασε ἡ δόξα καὶ ἡ αὐτοθυσία, κρατεῖ θαρρεῖτε μεστὴ βαθειὰ ρυτίδα ποῦ αὐλακώνει τὸ νεαρὸ πρόσωπό του, τὴν τελευταία του σκέψι γιὰ Σᾶς...

Ἀντίο, Κυρία, πιστέψτε στὴν ἀληθινὴ ἔκφρασι τῆς συμπαθείας μου.

ΜΑΡΙΑ

Η ΜΗΤΕΡΑ

Ἦρθα ὡς ἐδῶ, ἀδελφὴ Μαρία, γυρεύοντας νὰ φιλήσω τὸ χῶμα ποῦ σκέπασε τὸ μονάκριβο παιδί μου. Ἦρθα μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ σφίξω εὐγνώμονα τὸ χέρι σας ποῦ θὰ μ' ὡδηγοῦσε ἀγάλι ἀγάλι στὸν φρέσκο του τάφο. Μά, δὲν Σᾶς βρῆκα· φύγατε γιὰ νὰ σκορπίστε σ' ἄλλες ὑπάρξεις παρηγοριὰ καὶ χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ μητρικὴ στοργή. Ἔτσι, μὲ τὸ πρῶτο χάραγμα, μονάχη καὶ θλιμμένη, ἀκουμπῶντας σ' ἕνα ξένο, μὰ φιλάνθρωπο χέρι, τράβηξα στὸ μικρὸ κοιμητήριο μὲ τοὺς ξυλένιους σταυροὺς ἐκεῖ ποῦ πλάϊ πλάϊ ξεκουράζονταν οἱ στρατιῶτές μας συνεχίζοντας καὶ στὸν στερνό τους ἀκόμα ὕπνο τὸ μεγάλο ὄνειρο ποῦ νανούρισε τὴν Ἑλληνική τους ψυχή.

Ἐκεῖ στὸν μεγάλο σωρὸ τῶν σταυρῶν, ἀδελφὴ Μαρία, ἕνας σταυρὸς ὅμοιος μὲ τοὺς ἄλλους, σταμάτησε τὰ μάτια μου καὶ τὴν καρδιά μου. Λίγα λουλούδια ποῦ δὲν εἶχαν ξεφυλλίσει ἀκόμα ὁλότελα σὰ στεφάνι ποῦπεφτε γύρω στὸ σταυρό, ἔσταζαν δροσιὰ πρωϊνὴ καὶ κάθε σταγόνα ἔμειχε δάκρυ, ἀργό, ἀπὸ κεῖνα ποῦσταζαν κι' ἀπτὰ δικά μου μάτια τόρα, στηλωμένα στὰ γράμματα ποῦ μοῦδειχναν τ' ὄνομά του.

Καὶ ἡ ἡμέρα προχωροῦσε, ἀνοιξιάτικη, εὐωδιαστή, γεμάτη χαμόγελα κ' ἐλπίδες γιὰ τὸν κόσμο... Ὁ ἥλιος σἂν μιὰ χρυσοκόκκινη γιγάντια σφαῖρα πρόβαλε ἀπ' τἀπέναντι βουνό, στὸ βάθος ἑνὸς γαλανοῦ ὁρίζοντος· οἱ τάφοι ὅλοι, ρόδισαν τότε σἂν κάτω ἀπὸ ἕνα ἰδιαίτερο, ἐξαιρετικὸ φῶς σταλμένο ἐπίτηδες γιὰ τοὺς σκοτωμένους· μιὰ πρώϊμη ἄνοιξι εἶχε χορταριάσει τὴ γῆ κι' ἀνέβασε πουλιὰ πρόσχαρα στὰ φουσκωμένα κλωνάρια· τὸ κοιμητήριο σιγὰ σιγὰ ἔχανε τὴν πένθιμη ὄψι του, τὴν νεκρινὴ σιωπή του. Ἡ πρασινάδα, τὸ πουλί, ἡ ἀχτῖδα τὸ γέμιζαν, τὸ ξάνοιγαν, τοῦπαιρναν λίγο θάνατο γιὰ νὰ τοῦ στείλουν λίγο φῶς. Καὶ τότε μοῦ φάνηκε πῶς δὲν ἤμουνα πιὰ μόνη πῶς οἱ σταυροὶ αὐτοὶ στηλωμένοι βιαστικά, ἄτεχνα θὰ παραμέριζαν λίγο γιὰ ν' ἀνοίξουν τὸ δρόμο τῆς ζωῆς στοὺς ἀπόντας ποῦ θὰ ξεπρόβαλαν μὲ τὰ κλαδιὰ τῆς δάφνης στὸ μέτωπο καὶ τὸ φῶς τῆς νίκης ἄσβυστο στὰ σβυμένα τους μάτια.

Τόρα τὰ δέντρα ἀνασάλευαν· πνοὲς δυνατὲς ἀνοιξιάτικου ἀέρα τὰ λύγιζαν, τἄγερναν πρὸς τὴ γῆ, ἔπειτα τἀνασήκωναν αἰφνίδια μὲ τὴν δύναμι νικητοῦ ποῦ θέλει νὰ παίξῃ. Τὸ χῶμα σκορπίζονταν, ἔφευγε, γυμνώνοντας λίγο λίγο τὴ γῆ, παίρνοντας μιὰ διεύθυνσι λοξή, τὴ διεύθυνσι ποῦπαιρναν μεσ' τὴ ζάλη τῆς μετακινήσεως, ἡ πέτρες, οἱ σταυροί, τὸ σύμπαν.

Σἂν θαμπωμένη ἔγυρα πιὸ πολὺ στὸ χῶμα· εἶδα τὴν χρονολογία τῆς μάχης ποῦ πληγώθηκε ἀφοῦ πολέμησε ἡρωϊκά, ἀνδρεῖα σἂν ὅλους ἐκείνους ποῦ ἔζησαν καὶ πέθαναν γιὰ τὴν ἰδέα τῆς ἐλευθερίας. Ἀγκάλιασα τότε μὲ δύναμι τὸ σταυρό του καὶ μεστὸν ἴλιγγο τοῦ πόνου μου μιὰ φωνὴ δειλή, σἂν σβυμένη, σἂν ἀνεβασμένη ἀπ' τὰ σπλάχνα τῆς γῆς μου ψιθύριζε.

—Μὴν κλαῖς, γιατὶ τόρα μὲ σκοτώνεις ἀληθινά... Πάγωσα. Εἶνε λοιπόν, ἀλήθεια πῶς ἡ φωνὴ τῶν ἀγαπημένων μας νεκρῶν μᾶς τρομάζει ἀκόμα κι' ὅταν πεσμένοι στὸν τάφο τοὺς ζητᾶμε ἀπελπισμένοι ἕνα τους λόγο, λίγο τους γύρισμα στὴ ζωή; Ποιὸς ξέρει... Μὰ ἡ φωνὴ αὐτὴ μεστὴν παραίσθησι μοῦ φάνηκε βγαλμένη ἀπ' τὸν τάφο τοῦ παιδιοῦ μου, ξύπνησε μέσα μου, μιὰ ζωὴ ἀξέχαστη, ζωὴ περασμένη γιὰ πάντα...

Κ' ἐκεῖ κοντὰ στὸ τζάκι, κοντὰ στὴ φωτιά, τραγουδιστή, παιδιάτικη, σιγαλή, κλείνοντας μέσα της τὴν ἀνάμνησι, ἡ φωνὴ τῶν παλαιῶν χρόνων ρωτοῦσε.

—Θυμᾶσαι, Μάννα, πῶς μὲ κρατοῦσες στὴν ἀγκαλιά Σου, τὰ μακρυὰ χειμωνιάτικα βράδυα τῆς γλυκειᾶς μοναξιᾶς, τὰ χρόνια ἐκεῖνα; Τὸ παιδικὸ μυαλό μου πρόωρα ἀχόρταγο σὲ πολεμικὲς διηγήσεις, σὲ ἡρωϊσμούς, σὲ ἀνδραγαθήματα, σάλευε ἀπὸ τότε, γυρεύοντας νὰ μάθῃ νὰ ὑψωθῇ, νὰ ἀνδρωθῇ. Τύλιγα τὰ χέρια μου γύρω στὸ λαιμό Σου, κρεμοῦσα τὰ μάτια μου ἀπ' τὰ χείλη Σου, γυρεύοντας συνέχεια, ἢ ἐπανάληψι...

Καὶ ἡ φαντασία δίνοντας ζωὴ στὴ σβυσμένη παιδιάτικη φωνή, ἐξακολουθοῦσε:

—Μάνα, Σοὔλεγα, θὰ γίνω πολεμιστής. Θὰ ζώσω ἕνα μεγάλο σπαθὶ στὴ μέση καὶ θὰ πάω νὰ πολεμήσω ὡς ποῦ νὰ μποῦμε σ' αὐτὴν τὴν ὡραία Ἐκκλησιὰ ποῦ μοῦ λὲς πῶς ἦταν καὶ πρέπει νὰ εἶνε Ἑλληνικιά. Μητέρα, πές, θ' ἀναστηθῇ τότε ὁ Μαρμαρωμένος Βασιλιᾶς;

. . . .

Τὸ παιδιάτικο ὄνειρο ποῦ τὸ ζωντάνευαν τὰ φιλιά μου καὶ τὸ θέριεβαν ἡ διηγήσεις μου μεγάλωνε, ἀδελφὴ Μαρία, ἀνάλογα μὲ τὰ χρόνια καὶ ἅπλωνε βαθειὰ μέσα σ' ὅλη του τὴν ὕπαρξι ρίζες ἀπὸ κεῖνες ποῦ κρατοῦν ἀδιάσπαστα τὴ ζωή, ποῦ ξερριζώνονται μαζί της, ἀφίνοντας πίσω ἀπὸ ὅ,τι ἔζησε τὴν ἀνάμνησι τοῦ ὡραίου, τοῦ δυνατοῦ, τοῦ ὑπερανθρώπου.

Καὶ ἂν κλαίω τόρα ἀπάνω στὸ χῶμά του, ἀψηφῶντας τὴν παράκλησί του, ἂν ἀγκαλιάζω παράφορα τὸ σταυρό του, κι' ἂν μαζεύοννας ὅλο τὸ φῶς ποῦ μὲ λούζει σήμερα ζητῶ νὰ τὸ ρίξω στὴ σκοτεινιά του, ὤ ἀδελφή, κλαίω μόνον καὶ μόνον γιατὶ ὁ τάφος του εἶνε μονάχα ἐδῶ καὶ δὲν ἁπλώθηκε γιγάντιος πέρα κεῖ, στὲς μακρυὲς σκιὲς τῶν τρούλλων τῆς Ἐκκλησιᾶς ποῦ ἀπὸ μικρὸ παιδὶ ὡρκίζονταν νὰ ζώσῃ τὸ σπαθὶ γιὰ νὰ τὴν ἐλευ-

θερώση. Κλαίω, γιατί δὲν πρόλαβε νὰ ξυπνήση τὸν Μαρμαρωμένο Βασιλιᾶ... Κλαίω ὄχι Σὰν Μάννα, ἀλλὰ σὰν Ἑλληνίς.

Καὶ ἡ δύναμις μοῦ ξανάρχεται καρτερῶντας τὸ σκίρτημα τῆς τελικῆς νίκης στὴν Πόλι τοῦ θρύλου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνείρου, θὰ ζήσω ναί, θὰ ζήσω. Ἡ σιγαλὴ φωνή, ἡ φωνὴ τοῦ τάφου μοῦ τὸ ὑπόσχεται...

Εὐγνώμων γιὰ πάντα

Η ΜΗΤΕΡΑ

ΙΦΙ ΤΑΝΑΓΡΑ

Η ΑΓΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ

Β'.

Ἐν τούτοις ὁ ἔγκλειστος εὗρεν εἰς τὸ ἄσυλον ἐκεῖνο τὴν ἀνάπαυσίν του. Ἐτρέφετο καὶ διητᾶτο ἐν γένει καλῶς καὶ ἐπειδὴ ἐκ φύσεως ἠρέσκετο εἰς τὴν σπουδήν, διήρχετο τὰς ὥρας τῆς μονώσεώς του καταγινόμενος εἰς τὰς προσφιλεῖς του μελέτας καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἔργων τῶν ἑλλήνων καὶ λατίνων ἱστορικῶν τῶν χρόνων τῆς παρακμῆς, τακτικὸς εἰς τὰς ἕξεις του καὶ ἡσυχώτατος εἰς τὴν συμπεριφοράν του.

Τὰ ἔτη ἐν τοσούτῳ παρήρχοντο. Ἐπηκολούθησαν αἱ διάφοροι φάσεις τῆς Ἐπαναστάσεως, αἱ αἱματηραὶ καὶ ζοφώδεις σκηναὶ τοῦ Τρόμου. Ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας οὐδὲν μέλος ἀπέμενε πλέον ἐν Γαλλίᾳ· ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος, ἡ σύζυγός του Μαρία Ἀντωνιέττα, ἡ ἀδελφή του Ἐλισάβετ, ἐθανατώθησαν· ὁ μόνος μικρὸς υἱὸς τοῦ βασιλέως καὶ διάδοχος, ὁ φέρων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομα Λουδοβίκος ΙΖ' ἀπέθανεν ἐκ τῶν ἀπανθρώπων κακώσεων τὰς ὁποίας ὑπέσυν ἐν τῇ εἱρκτῇ τοῦ Τάμπλ, διεσώθη δὲ μόνον ἡ θυγάτηρ του ἀνταλλαγεῖσα μετὰ τῶν συλληφθέντων προδοτικῶς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν πληρεξουσίων τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ θεῖαι τοῦ βασιλέως εἶχον προφθάσει ἐγκαίρως νὰ μεταναστεύσουν· ἀλλ' ὁ παραμείνας συγγενής των δοὺξ τοῦ Ὀρλεάν, ὅστις ἐποφθαλμιῶν τὸν θρόνον εἶχε συμμαχήσει μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ἐκαρατομήθη ἐπίσης. Ἡ Τρομοκρατία κατελύθη διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Θερμιδώρου καὶ τῆς πτώσεως τοῦ Ροβεσπιέρου, ἐπηκολούθησε δὲ περίοδος ἀντιδράσεως, ταραχῶν καὶ ὀχλαγωγιῶν. Ἔπειτα ἦλθεν ἡ κυβέρνησις τοῦ Διευθυντηρίου μὲ τὴν ἀκολασίαν της καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Ὑπατία μὲ τὸν Βοναπάρτην καὶ τὰς νίκας του, ἡ Ναπολεοντικὴ ἐποποιΐα, ἡ πρώτη παλινόρθωσις, τὸ Ἑκατονθήμερον μὲ τὸ Βατερλώ, ἡ βασιλεία τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ', ἡ βασιλεία τοῦ Καρόλου Γ', ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1830 καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ἀνάρρησις εἰς τὸν θρόνον τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου.

Εὑρισκόμεθα ἤδη εἰς τὸ σωτήριον ἔτος 1837, καὶ ὁ μαρκήσιος διαμένει ἀκόμη ἐντὸς τοῦ θεραπευτηρίου. Ἔλαβε γνῶσιν ἄρά γε ὅλων αὐτῶν τῶν μεγάλων καὶ πολυκρότων συμβάντων, τὰ ὁποῖα κατέλαβον πλείστος καὶ δραματικωτάτας σελίδας τῆς παγκοσμίου ἱστορίας; Ἀπὸ τὸ ἑξῆς παράδοξον μέχρι τοῦ ἀπιστεύτου περιστατικοῦ, ἐξάγεται ὅτι οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην νύξιν ἔσχε ποτὲ περὶ αὐτῶν!

Κατὰ τὰς μακρὰς τὰς ἀναριθμήτους ὥρας τῆς μονώσεώς του διηνεκῶς ἀσχολούμενος εἰς τὰς προσφιλεῖς του μελέτας, ἀπεπειράτωσε κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τὴν συγγραφὴν βιβλίου περὶ τῶν ἑλλήνων καὶ λατίνων ἱστορικῶν, εἰς τὴν μελέτην τῶν ὁποίων ἐκ νεότητός του κατεγίνετο, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸ ἐκδώσῃ. Προσεκλήθη λοιπὸν εἰς τὸ θεραπευτήριον τυπογράφος τις, διὰ νὰ συνεννοηθῇ μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκτυπώσεως, ὁ δὲ συγγραφεὺς ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὸ χειρόγραφον, ἐν ἀρχῇ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ἀφιέρωσις, κατὰ τὰ ἐθιζόμενα εἰς τοὺς καιροὺς τῆς μοναρχίας, λέγουσα ὅτι τὸ ἔργον ἀφιεροῦτο «εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, Λουδοβίκον τὸν ΙΣΤ', βασιλέα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ναυάρρας, παρὰ τοῦ ταπεινοτάτου καὶ εὐπειθεστάτου καὶ λίαν ἀφωσιωμένου αὐτῷ ὑπηκόου κλπ.»

Ὁ τυπογράφος παρετήρησεν ὅτι προτιμότερον θὰ ἦτο τὸ ἔργον ν' ἀφιεροῦτο «εἰς τὴν μνήμην» τοῦ βασιλέως.

— Μπᾶ! ἀνέκραξεν ὁ μαρκήσιος ἀπορῶν· ὥστε ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος δὲν ζῇ; Εἶνε πολὺς καιρὸς ὁποῦ ἀπέθανε;

Ὁ τυπογράφος ἐγνώριζεν ὅτι εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ ἀσύλου διανοητικῶς πασχόντων ἀσθενῶν καὶ ἑπομένως δὲν ἐξεπλάγη ὑπερβολικά. Καὶ ὁ διάλογος ἐξηκολούθησε:

— Νὰ τεθῇ τότε ὅτι ἀφιεροῦται εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΖ'.

— Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπέθανε.

— Θὰ ὑπάρχει λοιπὸν κάποιος Λουδοβίκος ΙΗ';

— Ὑπῆρξε ἕνας τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μετέβη πρὸ πολλοῦ εἰς συνάντησιν τῶν προκατόχων του.

— Μπά, μπά!.. Πόσα πράγματα συνέβησαν ὁποῦ μοῦ εἶνε ἄγνωστα!.

— Εἶνε πολὺς καιρὸς ὁποῦ εὑρίσκεσθε ἐδῶ μέσα, ἀπομακρυσμένος ἀπὸ τὸν κόσμον;

— Εἶνε ἀρκετὰ ἔτη· δὲν τὰ ἐμέτρησα. Ἐφημερίδας δὲν διαβάζω. Ὥστε τώρα ποῖος βασιλεύει εἰς τὴν Γαλλίαν;

— Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν.

— Ποῖος εἶνε αὐτός; κανεὶς συγγενὴς φυσικὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΣΤ';

— Καλὰ καλά, δὲν γνωρίζω... Εβασίλευσαν τόσοι πολλοί! ἄλλοι ἀπέθανον, ἄλλοι ἐξωρίσθησαν. Ἐμεσολάβησε καὶ ἕνας κάποιος Ναπολέων...

Ὁ διάλογος παρετάθη ἀκόμη ἐπ' ὀλίγον, κατὰ τὸ διάστημα δὲ αὐτὸ ὁ μαρκήσιος ἔμαθε συνοπτικῶς ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν. Ἔμαθεν ἐπίσης καὶ κάτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον τὸν ἐνδιέφερε περισσότερον: ὅτι διετέλει ὑπὸ ἀπαγόρευσιν.

* * *

Ὁ ἱστοριοδίφης ὁ γράψας τὴν ἀφήγησιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἥτις ὁμοιάζει περισσότερον μὲ φανταστικόν τι διήγημα τοῦ Ὄφμαν, παρὰ μὲ πραγματικὸν γεγονός, ἀνοφέρει ὅτι ἦχθη εἰς τὴν ἐξερεύνησιν αὐτῆς ἐκ περιέργου συμπτώσεως.

Ἐγίνωσκε τὸ συμβάν, διὰ τὸ ὁποῖον συνελήφθη καὶ ἐτιμωρήθη ὁ μαρκήσιος Σαὶν-Π... ἐν ἔτει 1787 ἐκ τῆς εἰδήσεως τῶν «Ἀποκρύφων Χρονικῶν», ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς ἐρεύνας του οὐδεμίαν ἄλλην πληροφορίαν ἠδυνήθη ν' ἀνεύρῃ περὶ τοῦ δράστου καὶ περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς πράξεώς του, ὁπότε τυχαίως ἀναδιφῶν ἕνα τόμον τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Δικαστηρίων» τοῦ ἔτους 1837 ἀνεῦρε νὰ πρακτικὰ δίκης τινός, δημοσιευόμενα αὐτόθι ὑπὸ τὸν ἑξῆς τίτλον:

Πρωτοδικεῖον τοῦ Σηκουάνα

Τμῆμα Α'.

Προεδρεία τοῦ κ. Rigal

Συνεδρίασις τῆς 12 Μαΐου 1837.

Ἀσέβεια πρὸς τὴν βασίλισσαν Μαρίαν Ἀντωνιέτταν.

Κατ' ἀρχὰς ὁ ἱστοριοδίφης ἐνόμισεν ὅτι ἐπρόκεινο περὶ τυπογραφικοῦ σφάλματος καὶ ὅτι τὸ ὄνομα τῆς ἀτυχοῦς βασιλίσσης ἐτέθη ἀντὶ τοῦ τῆς Μαρίας Ἀμελίας, συζύγου τοῦ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο κατέχοντος τὸν θρόνον Λουδοβίκου Φιλίππου. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν ἐβεβαιώθη ὅτι ὄντως ἐπρόκειτο περὶ τῆς πράξεως τοῦ μαρκησίου Σαὶν-Π.., ἠρύσθη δ' ἐξ αὐτῶν πάσας τὰς ματαίως ζητουμένας πρότερον πληροφορίας.

Ὁ ἀτυχὴς τρόφιμος τοῦ ἀσύλου ἀναστήσας διὰ μιᾶς καὶ κατὰ τρόπον τόσον θαυμαστὸν τὴν συναίσθησιν τῆς θέσεώς του καὶ

μαθὼν τὰ κατ' αὐτόν, ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν μόνον ζῶντα ἐκ τῶν συγγενῶν του κόμητα Κ.., οὗτος δὲ τῷ ὄντι ἐνήργησε δραστηρίως καὶ μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, προβὰς εἰς τὰ νόμιμα μέσα περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ τῆς ἀποκαταστάσεώς του.

Ἡ ὑπόθεσις ἐξεδικάσθη γοργῶς εἰς τὸ δικαστήριον, μὴ ὑπαρχούσης ἄλλως τε ἀντιδικίας. Ὁ εἰσηγητὴς εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ ἐξέτασις τοῦ ὑπὸ ἀπαγόρευσιν διατελοῦντος μαρκησίου, ἀφοῦ τὸν ἐπεσκέφθη εἰς τὸ θεραπευτήριον καὶ συνδιελέχθη μετ' αὐτοῦ, ἐβεβαίωσεν ὅτι διέκρινεν ἐν αὐτῷ ἐξαιρετικὴν νοημοσύνην καὶ ἀγχίνοιαν καὶ πλήρη ὀρθότητα κρίσεως.» Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι ὁ δικαστὴς οὗτος, ὅστις ἦτο, ὡς φαίνεται, ἐκ τῶν ὑπερμάχων τῆς κλασικῆς φιλολογίας, καθ' ἧς ἀντεστρατεύετο τότε ἡ νέα ἐν Γαλλίᾳ ρωμαντικὴ σχολή, ἐσιήριξε τὴν γνώμην του ταύτην πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπὶ τοῦ ὅτι «ὁ μαρκήσιος, ὡς καλαίσθητος συγγραφεύς, ἐθεώρει τὸν Ρακίναν καὶ τὸν Βοαλὼ ὡς πολὺ ὑπερτέρους τῶν νεωτέρων ρωμαντικῶν ποιητῶν.» Ὁ συνήγορος δὲν παρέσιη χρεία ν' ἀγορεύσῃ διὰ μακρῶν, μετὰ δὲ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ δικαστήριον ἐξέδω ε τὴν ἀπόφασίν του, δι' ἧς ἦρε τὴν ἀπαγόρευσιν. Ἐν τούτοις ὅμως ἀτο βλέπων εἰς τὴν λίαν προβεβηκυῖαν ἡλικίαν τοῦ μαρκησίου καὶ εἰς τὴν φυσικὴν ἀπειρίαν του ἔνεκα τοῦ μακροχρονίου περιορισμοῦ καὶ τῆς ἀποχῆς του ἀπὸ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἔθεσεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἀντίληψ ν συγγενικοῦ συμβουλίου.

Τοιαύτη εἶνε ἡ παράδοξος ἱστορία τοῦ ἀλλοκότου αὐτοῦ ἀνθρώπου, ἥτις θὰ ἐφαίνετο μῦθος, ἐὰν δὲν διεπιστοῦτο ὑπὸ τῶν πλέον ἐπισήμων μαρτυριῶν. Ἀλλ' ὅπως λέγει κάποιος συγγραφεύς, τὰ μᾶλλον ἀπίθανα γεγονότα εἶνε πολλάκις ὄχι ὅσα ἐπινοεῖ εὐφάνταστός τις μυθιστοριογράφος, ἀλλ' ὅσα πραγματικῶς συνέβησαν.

Ἀνάλογα, ἀλλ' ὄχι ἀκριβῶς παρόμοια παραδείγματα ἀνθρώπων διατελεσάντων ἐν ἀναισθησίᾳ ἐπὶ μακρότατον χρόνον, ἀναφέρονται πολλὰ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων, θεωρούμενα δὲ ὡς μυθώδη Οὕτως ὁ Βαρούχ, εἷς τῶν ἐλασσόνων προφητῶν, μαθητὴς καὶ σύντροφος τοῦ Ἱερεμίου, ζῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἁλώσεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορ, λέγεται ὅτι ἐκοιμήθη ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐντὸς σπηλαίου, ἐξ οὗ καὶ ἡ φράσις «βαρούχειος ὕπνος». Ἐπίσης καὶ ὁ Κρὴς Ἐπιμενίδης, εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ὁ ἐλθὼν κατὰ παράκλησιν τῶν Ἀθηναίων ὅπως τελέσῃ τοὺς ἁγνισμοὺς πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ Κυλωνείου ἄγους, λέγεται ὅτι πεμφθεὶς παρὰ τοῦ πατρός του πρὸς ἀναζήτησιν ἀποπλανηθέντος ἀρνίου, ἀπεκοιμήθη ἐντὸς σπηλαίου καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ κοιμώμενος ἐπὶ πεντήκοντα ἑπτὰ ἔτη· ὅτε δ' ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἐξεπλάγη ἰδὼν γέροντα τὸν νεώτερον ἀδελφόν του.

Ἀλλὰ τὸ περιεργότερον καὶ ἐκπληκτικώτερον παράδειγμα τοιούτου μακροχρονίου ληθάργου εἶνε τὸ ἀναγραφόμενον εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας περὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ κοιμηθέντων ἁγίων Ἑπτὰ Παίδων, τῶν ὁποίων ἡ μνήμη τελεῖται τὴν 4 Αὐγούστου. Ἡ περὶ τοῦ θαυμαστοῦ συμβάντος αὐτῶν ἀφελὴς διήγησις ἔχει ἐν τῷ Συναξαριστῇ τοῦ Νικοδήμου ὡς ἀκολούθως

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Εἶχα ἀκολουθήσει τὸ φίλο μου Καρπούλη στὸ μαγαζὶ ἑνὸς ποὺ πουλοῦσε ὅλο παλιὰ πράγματα. Ὁ Καρπούλης θἀγόραζε καμμιὰ παλιὰ ζωγραφιὰ κανένα παλιό, μικρὸ ὅμως, ἔπιπλο. Ποὺ νὰ πάρει μεγάλο! Εἶταν ἀδύνατο νὰ χωρέσει τέτοιο πιά, στὸ σπίτι του, ποὺ εἶτανε σὰ ἀποθήκη παλιῶν πραγμάτων. Ὅταν εἶδα αὐτὸ τὸ μαγαζί, θυμήθηκα τὸ σπίτι τοῦ Καρπούλη. Αὐτουνοῦ μάλιστα, τοῦ Καρπούλη, δὲν εἶχε θέσι. Ἕνας τοῖχος τοῦ ἔμενε ἀκόμα ἄδιος κιαὐτόνα προσπαθοῦσε νὰ γεμίσει.

Ὁ Καρπούλης γύριζε μέσα στὰ παλιὰ ἔπιπλα, ἔψαχνε σὰ σκυλὶ κυνηγάρικο Γύριζα κεγὼ καὶ τὰ κοίταζα καὶ μελαγχολοῦσα.

Ὁ Καρπούλης δὲ βράδυνε νὰ βρεῖ κάτι. Εἶτανε μιὰ ζωγραφιὰ ξεβαμμένη, μισοσβυμένη, καὶ τὴν ξεκρέμασε γρήγορα καὶ τὴν πῆγε στὸν καταστηματάρχη. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ συμφωνήσουν ὁρίσανε νὰ παλέουνε γιὰ τὴν τιμή. Ἐγὼ γύριζα, ἢ ξακολούθησα νὰ γυρίζω μέσ' στὰ παλιὰ ἔπιπλα Ξαφνικὰ μοῦ ἔσυρε τὴν προσοχή μου ἕνα βαρὺ τραπέζι παλιὸ κιαὐτό, ἀλλ' ὡραῖο, μ' ἐργασία πάνω του. Δὲν εἶταν ὅμως, τὸ ὡραῖο καὶ ἡ ἐργασία, ποῦχε, ποὺ μᾶσυρε νὰ τὸ προσέξω καὶ νὰ πάω κοντά Κάτι μοῦ θύμισε, ἕνα ἄλλο ὅμοιο, ὁμοιότατο, τραπέζι. Ἀλλὰ καὶ κεῖνα τὰ ἔπιπλα ποὺ ὑπάρχουν κοντά του κιαὐτὰ ποὺ τἄβλεπα σὰν κάτι νὰ μοῦ θύμιζαν νὰ μοῦλεγαν.

— Μετά, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου, εἶνε ἀδύνατο νἄνε αὐτά...

Καὶ ὅμως! Ἕνα μὲ μονόγραμμα καὶ δυὸ σπαθιὰ σταυρωμένα, μοῦ διέλυσαν τὴν ἀμφιβολία. Αὐτὰ εἶταν, αὐτά!! Ποὺ νὰ τὄξερε!...

Καὶ εἶδα τότε τὰ παλιὰ ἔπιπλα σὰν παιδάκια ποὺ μένουν ὀρφανὰ καὶ τρέχουνε δῶ καὶ κεῖ δουλεύοντας σὲ ξένους...

Ὅταν μάθησε ὁ Καρπούλης γιὰ νὰ πάει στὸ σπίτι του τὴ ζωγραφιὰ ποὺ εἶχε ἀγοράσει, μετὰ ἀπὸ πολλὰ μαλώματα, καὶ ποὺ τὴν κρατοῦσε σὰ φιλάργυρος θησαυρό, τότε θυμήθηκα καλὰ τὸ σπίτι, ποῦχε τὸ βαρύ, ὡραῖο τραπέζι τὰ παλιὰ ἔπιπλα.

Καὶ θυμήθηκα ἕνα ἀρχοντικὸ σπίτι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὄθωνα, τὴ γρηὰ ποῦμενε μέσα σαύτό. Ἀλλ' εἶπα γρηά, νομίζω; Ὄχι, ὄχι γρηά, δὲν τῆς πήγαινε! Μιὰ περασμένη στὰ χρόνια γυναίκα μὲ γαλανὰ ὡραῖα μάτια, ναὶ ὡραία καὶ σαύτὴν τὴν ἡλικία...

Τὸ σπίτι μας εἶταν ἀντικρὺ στὸ δικό της. Αὐτὴ δὲν εἶχε παιδιά. Καὶ μέσα στὸ μεγάλο παλιὸ σπίτι της, δὲ βρισκόταν ἄλλος παρὰ μιὰ δούλα κ' ἕνας ἀπόμαχος, γέρος πελύ, ποὺ εἶχε χρόνια ἐκεῖ.

Ἀνέβαινα στὸ σπίτι αὐτὸ ὁπόταν ἤθελα. Αὐτὴ εὐχαριστιόταν ἀπ' τὴν παρουσία μου, κιἀκόμα ἀπ' τὶς τρέλες μου ἀπ' τὰ ὄνειρά μου, ποὺ μὲ ρωτοῦσε καὶ τἄλεγα σχεδόν, ὅλα. Καὶ γελοῦσε:

— Γιὰ λέγε, λέγε... μοῦ ἔκανε μὲ κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ.

Ζωγραφιὲς μεγάλες κρεμόντουσαν στοὺς τοίχους, στρατιωτικῶν, οἱ περισσότερες, μὲ παράξενες στολές. Σὰ μέση εἶταν τοῦ ἄνδρα της μὲ στολὴ στρατηγοῦ.

Μέσα στὸ σπίτι γύριζα, ἔμπαινα στὰ δωμάτια, γύριζα σὰ νἄταν δικό μου. Πόσο ὅμως μελαγχολοῦσα! Καὶ μὲ μελαγχολοῦσαν ὅλα, οἱ τοῖχοι, τὰ ἔπιπλα, τὰ ταβάνια μὲ παμπάλαια κοσμήματα, καὶ πρὸ πάντων, οἱ ζωγραφιές, οἱ προσωπογραφίες, ποὺ κρεμόντουσαν στοὺς τοίχους, καὶ ποὺ μοῦ φαινόντανε νὰ μὲ κοιτάζουνε σκεπτικές...

Ὁ γέρο στρατιώτης μ' ὅλα τὰ γεράματά του, δὲν κουραζόταν νὰ μιλᾶ. Ὅταν πήγαινα εἶταν ἀδύνατο νὰ μὴν ἀρχίσει κάποια διήγηση. Κι' ὅλο παλιὰ πράγματα διηγόνταν, πράγματα ποὺ εἶχανε συμβεῖ σὲ ἐποχές, μακρυνές, ὅταν εἶτανε νέος καὶ στρατιώτης. Μοῦλεγε καὶ πολλὰ ἀστεῖα ἐπεισόδια στρατιωτικῶν. Ἕνα ἀπ' αὐτά, ποὺ μοῦκανε τὴν περισσότερη ἐντύπωση εἶταν αὐτό. Ὅτι ἡ Βασίλισσα Ἀμαλία εἶχε πεῖ νὰ βγεῖ διαταγή, νὰ κόψουν οἱ ἀξιωματικοὶ τὰ μούσια τους. Τότε σχεδὸν ὅλοι εἶχανε μούσια. Ἕνας Γάλλος ἀξιωματικός, ἀπ' ἐκείνους ποὺ ὑπηρετούσαν στὸν Ἑλληνικὸ στρατό, εἶχε ἕνα ὡραῖο μούσι μεγάλο καὶ κάτασπρο. Ἔπρεπε κιαὐτὸς ὅμως νὰ τὸ κόψει... Μετὰ λίγες μέρες παρουσιάζεται στὴν Ἀμαλία μὲ κομμένο σύριζα τὸ μούσι, ἀλλὰ μὲ κατάμαυρα μουστάκια...

— Τί χάλια εἶνε αὐτὰ συνταγματάρχα; τοῦ ἔκανε ἡ βασίλισσα!

—Πενθεῖ, Μεγαλειοτάτη, τὸ μουστάκι, γιατὶ ἔχασε τὸ μούσι!..

Καὶ ἄλλα πολλὰ μοῦ διηγόταν. Εἶταν ἀληθινὰ τώρα, τὰ μαστόρεψαν ἄλλοι καὶ τοῦ τὰ φούρνισαν τότε, κιαυτουνοῦ, δὲν ξέρω

Κἐνῶ αὐτὸς διηγόταν αὐτές του τὶς ἱστορίες, ἡ κυρία του διάβαζε στὸ σαλόνι της. μυθιστορήματα Πὸς τἀγαποῦσε! καὶ μάλιστα τὰ ρωμαντικά! Τρελαινόταν.

—Δὲ μοῦφερες κανένα μυθιστόρημα; μὲ ρωτοῦσε ἅμα πήγαινα. Ἄ, δὲν ἔκανες καλά! Ἐκεῖνο νά, κοντεύω στὸ τέλος...

Ἔψαχνα, ζητοῦσα, ἀγόραζα γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστῶ.

—Γιά, πώς τὸ λένε;. Ἄ θἄνε ὡραῖο, ρωμαντικό! Μοῦλεγε ἅμα τῆς πήγαινα κανένα.

Κἐγὼ σκεπτόμουνα, πὼς ἀληθινὰ μόνο τὰ ρωμαντικὰ μυθιστορήματα τῆς ἄρεσαν νὰ διαβάζει, αὐτὰ εἶτανε σὰ νὰ λέγανε τὴ δικιά της τὴν ἐποχή, ποὺ εἶτανε γεμάτη ἀτὸ ἔρωτας ρωμαντικοὺς καὶ ὄνειρα μεγάλα!

Ἀπ' τὴ γιαγιά μου εἶχα μάθει πὸς αὐτὴ ἡ κυρία εἶχε κάνει μεγάλο κρότο στὴν ἐποχή της. γιὰ τὴν ὡραιότητά της, τοὺς τρόπους της, τὸ κομψό της ντύσιμο. Καὶ πὸς στὸ σαλόνι της μαζευότανε ὅτι καλὸ καὶ ἀκουστὸ ὑπῆρχε τότε.

Θυμοῦμαι, πὲς πολλὲς φορὲς τὴν εἶχα δεῖ, νὰ κάθεται κοντὰ σ' ἕνα τραπεζάκι, καὶ νἄχει ἐμπρός της ἕνα κουτὶ γεμᾶτο ἐπιστολές! Κἔπαιρνε μιά, μιὰ καὶ τὶς διάβαζε.

—Παλιὲς ἀναμνήσεις, μοῦχε πεῖ, μαῦτὲς ζοῦμε τώρα!. Τί νὰ κάνουμε!.

Κἐγὼ ἔλεγα μὲ τὸ νοῦ μου:

—Ἐρωτικὲς θἔνε, ἐρωτικές!.

Ἄλλη φορά, ποὺ διάβαζε κάποιο μυθιστόρημα, εἶδα δάκρυα γεμάτα νἄνε τὰ μάτια τη .

—Τι ὡραῖο ποὺ εἶνε, μοῦ εἶπε, πόσο μὲ συγκίνησε.

—Ναί, ναί, τῆς ἀπήντησα, κἐγὼ συγκινήθηκα ὅταν τὸ διάβαζα!.

Ἔλεγα ψέμματα, γιατὶ οὔτε ἴχνος συγκίνησης εἶχε αἰσθανθεῖ ὅταν τὸ διάβαζα. Ἐγὼ ἤθελα σπαθιά, πιστόλια σκοτομούς, ἐπαναστάσεις καὶ τὰ λοιπά!.

Ἄλλοτε μἔπισσε στὸ παράθυρο τοῦ ψηλοῦ της σπιτιοῦ, νὰ κοιτάζω κάποιο κοριτσάκι ποὺ περνοῦσε κάτω.

—Τὸ κοριτσάκι βλέπεις; μὲ ρώτησε.

Θέλησα νὰ ἀρνηθῶ, ἀλλ' αὐτὴ δὲ μἄφησε:

—Ἔλα, ἔλα μὴ ντρέπεσαι! Θέλω τώρα. νὰ μοῦ πεῖς ὅμως! νὰ μοῦ μιλήσης εἰλικρινά, ἀγαπᾶς κανένα κοριτσάκι;

—Ἐδῶ τῆς εἶπα τὴν ἀλήθεια, ὅτι ὄχι. Ἀλλὰ καὶ πάλι, δὲν εἶπα τὴν ἀλήθεια, γιατὶ τότε ἀγαποῦσα ὅλα τὰ κοριτσάκια κι' ὅλες τὶς γυναῖκες.

—«Θἄγαπήσεις καὶ σύ, θἄγαπήσεις! μοῦ εἶπε κουνῶντας τὸ κεφάλι της θλιβερά. Ἄ, νεότης, νεότης τὶ ὡραία ποὺ εἶσαι!.

Μιὰ μέρα τὴ βρήκα ταραγμένη καὶ μὲ δάκρια στὰ μάτια. Κρατοῦσε καὶ μιὰ ἐφημερίδα...

—Μιὰ φίλη μου πέθανε, μοῦ εἶπε. Πέθανε στὸ Ναύπλιο. Τὴν καϊμένη τὴν Ἑλένη! Μαζὶ εἴμεθα στὸ σχολεῖο κἔπειτα μεγάλες καὶ παντρεμένες κάθε μέρα σχεδόν, βλεπόμεθα! Ἔπειτα ἔφυγε. Ἤρθαν πολλοί, κακοὶ καιροὶ καὶ τὴν ἔκαναν νὰ φύγει!.. Τὴν καϊμένη τὴν Ἑλένη, τὶ εὔθυμη εἶταν πάντα!. Τὴν καϊμένη! Πόσα χρόνια εἶχα νὰ τὴ δῶ!.

Πλησίαζαν οἱ ἐξετάσεις, κἐγὼ εἶχα ἀραιώσει τὶς ἐπισκέψεις μου στὸ σπίτι αὐτό. Διάβαζα ἀγρίως. Ἀπ' τὸ παράθυρο μου ἔβλεπα κάποτε τὴν κυρία αὐτή, νὰ βγαίνει στὸ μπαλκόνι της καὶ νὰ ποτίζει τὶς γλάστρες της, κάτι γεράνια...

Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ γέρο στρατιώτης ἀρρώστησε καὶ τὸν ἔστηλε ἀφοῦ τὸν κράτησε ἀρκετὲς μέρες, στὸ νοσοκομεῖο. Ἀπ' ἐκεῖ ὅμως βγῆκε νεκρός. Πάει ὁ γέρο στρατιώτης μὲ τἄσπρα γένεια καὶ τὰ μάτια, ποὺ ὅλο δάκρυζαν .

Ἀλλὰ καὶ ἡ κυρία του δὲ βράδυνε νὰ τὸν ἀκολουθήσει.

Ἔπεσε ἄρρωστη μετὰ λίγο καιρὸ ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ γέρο στρατιώτη.

Ἐγὼ εἶχα παύσεις, ἀλλ' εἶχα μείνει ὅπως γινόνταν πάντα, μεταξεταστέος καὶ μοῦχανε δάσκαλο πάρει γιὰ νὰ μοῦ κάνει ἰδιαίτερο μάθημα. Πάλι βάσανα. Ἅμα ἔμαθα ὅμως πὼς ἀρρώστησε αὐτὴ ἡ κυρία, ἄρχισα κάποτε νὰ πηγαίνω καὶ νὰ τὴ βλέπω. Καὶ ἄρρωσιη μοῦ ζητοῦσε μυθιστορήματα νὰ διαβάζει. Πίστευε ὅτι θὰ γίνει καλά. Μιὰ μέρα ὅμως, μοῦ εἶπε:

Τὸ πιστεύεις, δὲ λυποῦμαι γιὰ τὸν κόσμο, ποὺ θἀφήσω, δὲ λυποῦμαι... Ὅλοι οἱ δικοί μου. οἱ γνωστοί μου, ὅσους ἀγαποῦσα, ἔχουν χαθεῖ!. Δὲ λυποῦμαι ποὺ θἀφήσω τὸν κόσμο!. Ἀλλὰ πολλὲς φορές. λυποῦμαι αὐτὸ θὰ σοῦ φανεῖ ἀστεῖο ἐσένα, λυποῦμαι αὐτὰ τὰ πράγματά μου, τὰ ἔπιπλα ποὺ θὰ χαριστοῦν, κιαὐτὸ ἀκόμα τὸ παλιὸ σπίτι.

Ἕνα πρωὶ μάθαμε πὼς ἡ ἀρχοντικὰ κυρία εἶχε πεθάνει τὴ νύχτα...

Τὸ σπίτι ἔκλεισε μετὰ τὴν κηδεία, καὶ μόνο οἱ γλάστρες μὲ τὰ γεράνια μεί αν ἔξω στὸ μπαλκόνι...

Πάλι ἄνοιξε γιὰ νὰ μποῦνε πολλοὶ ἄνθρωποι. Καὶ πάλι ἔκλεισε, ἔμεινε κλειστό!

Τὰ γεράνια εἶχανε μαραθεῖ, ὅταν μιὰ μέρα ἤρθαν κάρρα μεγάλα, ἀμάξια, καὶ ἄνθρωποι ἀνέβηκαν πάνω, ἀνοίγοντας πόρτες παράθυρα. Κἀ ἀρχίσανε σὲ λίγο, νὰ κατεβάζουνε ρούχα, ἔπιπλα. Ὅλα τὰ γνωστά μου ἔπιπλα πάλι τὰ ξανάβλεπα.

Στὴν πόρτα κοντά, τὸ τραπεζάκι, της, ἕνα κομψὸ τραπεζάκι, ποὺ τὄφερνε ἕνας ἄνθρωπος τὸ βάλλαν στὸ κάρρο, ἄνοιξε τὸ συρτάρι του, κἔπεσε χάμω.

Εἶδα τότε τὸ κουτί, κεῖνο μὲ τὶς ἐπιστολὲς νὰ πετάει στὶς πλάκες

Ὁ ἄνθρωπος πῆρε τὸ συρτάρι καὶ τὄβαλε στὴ θέση του, καὶ θέλησε ἔπειτα νὰ βάλει καὶ τὸ κουτί. Ἀλλ' ἕνας ἄνθρωπος χοντρός, ποὺ στεκόταν ἀτ' ἔξω κἔβλεπε τὰ πράγματα ποὺ φόρτωναν, δὲν τὸν ἄφησε. Τὸ πῆρε αὐτός, καὶ πηγαίνοντας σὲ μιὰ ἀχιβάδα τοῦ τοίχου, τἄνοιξε καὶ ἄρχισε νὰ παίρνει τὶς ἐπιστολὲς μά, μιά, καὶ νὰ τὶς σχίζει, ρίχνοντας της σὲ μιὰ γλάστρα ἄδια. Ὕστερα ἅμα τὶς ἔσχισε ὅλες, πέρνοντας τὴ γλάστρα βγῆκε στὴν πόρτα.

Τὰ κάρρα φύγανε σιγά, φορτωμένα ἔπιπλα. Αὐτὸς ἄδιασε τὴ γλάστρα. Καὶ ὁ ἄνεμος, ποὺ φυσοῦσε δυνατό , πῆρε τὰ χαρτιὰ κεῖνα, τὰ σήκωσε ψηλά, τὰ σκόρπισε...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΓΥΡΑΣ

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Παράπονον

Χρόνια στὸν κάμπον ἔρημο
τὸ δέντρο τῆς ζωῆς μου
καὶ τὸ χινόπωρο ἄνθισες,
ἄνθος λευκό, μπροστά μου.
Τί τάχα ἂν ἄνοιξη μηνᾶς
τῆς σκοτεινῆς ψυχῆς μου;
Ἀλλοίμονο! ἄργησες νἀρθῆς
κ' εἶνε βαρειὰ ἡ σκιά μου.

Κόλπος Κατάρρου

Ὀλύμπιο γέλιο κι ὄνειρον
ὁ Κόλπος τοῦ Καττάρου,
ποτέ του δὲν καθρέφτισε
τὴ σκοτεινιὰ τοῦ χάρου
στὰ σμαραγδένια βάθη του,
στὰ πράσινά του πλάτη.
Κ' ἡ Τσερναγόρα ἀπάνω του
μιᾶς Ἰλιάδας κομάτι.

Ἀρχαῖος τάφος

Ἄνοιξε ὁ τάφος κ' ἔλαμψε
σὰν ἥλιος τὸ χρυσάφι,
καμαρωμένοι οἱ θώρακες,
σεμνὰ τὰ δαχτυλίδια,
ἴδια στολίδια τῆς ζωῆς
καὶ τοῦ θανάτου τὰ ἴδια.
Μιὰ προσωπίδα μέσα σας
χαμογελάει, ὦ τάφοι!

Ἥρω

Πάντοτε ὁ λύχνος τῆς Ἡρῶς
στὸ γυναικεῖο τὸ χέρι,
ψηλὰ στὸν βράχο, ποὺ βοερὸ
τὸ κῦμα τὸν σκεπάζει
καὶ τὸν γενναῖο κι ἀπότολμο
κολυμβητὴ σπαράζει.
Σὰ λυχνοστάτη ἀσύγκριτο
πόθου κι ὀλέθρου ἀστέρι.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Μ. ΔΕΦΝΕΡ

ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Γεωργιούπολις.—Βρύσες.—Κράπη.—Λαγκὸς τοῦ Κατρέ.—Ὀροπέδιον τοῦ Ἀσκύφου. — Φαράγγι τῆς Νέμπρου.—Χώρα τῶν Σφακίων.—Λουτρό.

«ΣΗΚΟΥ!» ἐφώναξα στὲς 6 1)2 τὸ πρωὶ (8]21 Ὀκτωβ. 1918) τοῦ υἱοῦ μου, ποῦ ροχάλιζεν ἀκόμη, «ἔχομε σήμερα πολλὰ μπροσθά μας. Ἔχομε νὰ γυρίσωμε πίσω στὲς ***Βρύσες*** καὶ ἐκεῖ νὰ βροῦμε δύο γερὰ μουλάρια, διὰ νὰ μᾶς περάσουν ἀπὸ τὸν Λαγκὸ τοῦ Κατρὲ καὶ μᾶς ἀνεβάσουν στὸ Ξυλόδεμα καὶ στ' Ἀσκύφου».

Ἑτοιμασθήκαμε γλήγορα, ἐδέσαμε τὲς βαλίτσες, ἤπιαμε ἀπὸ μιὰ τσικουδιὰ καὶ ἕνα μαυροζοῦμι, ἐπλήρωσα τὸν κὺρ Σταῦρο, ἔτρεξα στοῦ κὺρ Μιλτιάδη καὶ τοῦ ἄφησα ὑγίεια, καὶ στὲς 7 καὶ 40 ξεκινήσαμε μὲ δύο γαϊδουρόκια καὶ τὸν ψαρᾶ-γαϊδουρολάτη.

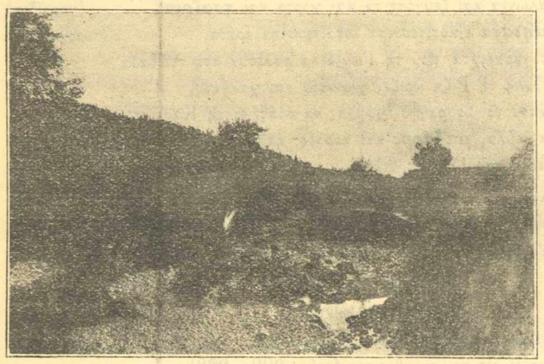

Ἡ Ἑλληνικὴ Καμάρα.

Στὲς 9 ἐφθάσαμε στὴν ***Ἑλληνικὴ Καμάρα***. Δι' αὐτὴν σᾶς ὡμίλησα στὸ τρίτο φυλλάδιο τῆς ***Ἐθνικῆς Ζωῆς,*** δέν σας ἔδωκα ὅρως οὔτε εἰκόνα οὔτε μέτρα. Τὴν ἐφωτογράφησεν αὐτὴ τὴ φορὰ γλήγορα ὁ υἱός μου, ἐγὼ ὅμως πάλι δὲν ἠμπόρεσα νὰ πάρω τὰ μέτρα, γιατὶ τὸ μέτρο κατὰ λάθος εἶχα βάλει στὴ βαλίτσα ἀντὶ στὴν τσέπη. «Ἕνας νοῦς καὶ αὐτὸς Ρωμαῖικος». Μιὰ ἄλλη παροιμία ὅμως λέγει: «τὸ καλὸ τὸ παλληκόρι ξέρει κι' ἄλλο μονοπάτι». Πρὸ μηνὸς λοιπὸν παρακάλεσα τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς, Ὑποστράτηγον κ. Ν. Τρουπάκην, ὅπως εὐαρεστούμενος διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Κρήτης τὴν παράκλησίν μου νὰ καταμετρηθῇ αὐτὴ ἡ γέφυρα, καὶ χάρις εἰς τὴν εὐγενῆ καλωσύνην καὶ εἰς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κ. Στρατηγοῦ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σᾶς εἰπῶ. ὅτι κάτω τὸ ἄνοιγμα τοῦ τόξου εἶνε μ. 11,10, τὸ ὕψος τοῦ τόξου ἀπὸ τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ μ. 8,40 καὶ τὸ πάχος τοῦ τείχους μ. 4,80, καὶ ὅτι τὰ ἀγκωνάρια τῶν κάτω σειρῶν ἔχουν μῆκος μ. 1,35 καὶ ὕψος 0,65, καὶ τῶν ἀνωτέρων μῆκος μ. 1,20 καὶ ὕψος 0,50.

Στὲς 9 καὶ 25 ἐφθάσαμε στὲς ***Βρύσες***. Ἡ πρώτη μου φροντίδα ἦταν νὰ βρῶ δύο γερὰ μουλάρια διὰ νὰ μᾶς ἀνεβάσουν στ' Ἀσκύφου. Δι' αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶχα πάρει μάλιστα ἀπὸ τὰ Χανιὰ δύο συστατικά, τὸ ἕνα πρὸς τὸν ***Θεοκλῆ Κακατσάκην*** καὶ τὸ ἄλλο πρὸς τὸν ***Μιχαὴλ Ἀγγελάκην***, δύο καλοὺς νοικοκυραίους τῶν Βρυσῶν, διὰ νὰ μὲ βοηθήσουν νὰ βρῶ ζῷα. Εἰς τὲς Βρύσες κατεβοῦν Σφακιανοὶ μὲ τὰ μουλάρια των σακκιὰ μὲ ξυλοκάρβουνα, τὰ πουλοῦν ἐκεῖ καὶ γυρίζουν ἀδειανοὶ τὸν ἀνήφορο. Οἱ δυό μας καινούργιοι φίλοι εὑρῆκαν τέλος ἕνα κάποιον Γεώργιον Βαλήρην ἀπὸ τὸν Πετρὲ τοῦ Ἀσκύφου, ποῦ εἶχε δύο καλὰ ζῷα. Μοῦ ἐζήτησε διὰ 5 ὧρες δρόμο 50 δραχμὲς καὶ ἐμείναμε σύμφωνοι στὲς 45. Ἐκλογὴ δὲν εἴχαμε.

Ἐκεῖ ποῦ μπαζαρεύαμε, παρουσιάσθηκεν ἕνας χωροφύλακας καὶ μᾶς εἶπε, μαζὶ μὲ τὲς βαλίτσες νὰ πάμε στὸ. ἐνωμοτάρχη του, ποῦ ἦταν ἀστυνόμος τῶν Βρυσῶν. Ἐπήγαμε στὴν Ἀστυνομία, καὶ ὁ χωροφύλακας καὶ ἕνας ὑπηρέτης τοῦ ταβερνάρη μᾶς ἀκολούθησαν μὲ τὲς βαλίτσες. Ὁ Ἀστυνόμος ἤθελε νὰ τὲς ἐξετάσῃ, μήπως εἴχαμε ἐκεῖ μέσα ἐπαναστατικὲς φυλλάδες καὶ ἤρθαμε νὰ κάμωμε προπαγάνδα διὰ τὸν Κωνσταντῖνο. Ὅταν ὅμως τοῦ ἔδειξα τὸ ἔγγραφο τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς Κρήτης καὶ τὸ ἄλλο τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κρήτης, ποῦ παραγγέλνει μάλιστα τοὺς ἀστυνόμους νὰ μᾶς παράσχουν συνδρομή, ἐζήνησε συγγνώμην, δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ ἐξετάσῃ τὲς βαλίτσες μας καὶ διάταξε τοὺς χωροφύλακας νὰ τὲς φέρουν πίσω στὴν ταβέρνα.

Ὕστερα ἀπ' αὐτὸ τὸ μικρὸ ἐπεισόδιο ἐπρογευματίσαμε γλήγορα καὶ ἀναχωρήσαμε μεσημέρι καὶ τέταρτο.

Ἀπὸ τὲς Βρύσες ὁ δρόμος ἀνεβαίνει ὁλοένα. Πρῶτα εἴδαμε, δεξιᾷ σὲ ὕψωμα ἐπάνω, τὸ μικρὸ χωριὸ ***Φιλίππου,*** ἔπειτα ἀριστερᾷ τὸ ***Μάζι*** καὶ παραπέρα τὸν ***Ἀλίκαμπο,*** χωριὸ μὲ 730 περίπου κατοίκους, τὸ μεγαλείτερο ἀπὸ τὰ 8 τριγύρω χωριά, ποῦ περιλαμβάνονται ὅλα ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα Ἀλίκαμπος.

Ἀνέκαθεν μόνον Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι κατοικοῦσαν εἰς αὐτὰ τὰ χωριά. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Βενετσιάνων ὁ Ἀλίκαμπος εἶχε γείνει καταφύγιον καὶ διαμονὴ ὅλων τῶν στοιχείων, ποῦ δὲν ἤθελαν νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τοὺς ξένους κατακτητάς. Ἐκεῖ εἶχαν μαζευθῆ κάθε καρυδιᾶς καρύδι ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Κρήτης καὶ εἶχε σχηματισθῆ καὶ μιὰ ἀλλοκοτη διάλεκτος, σὰν τὸ argot des filous. Ὁ Ἀλίκαμπος ἔγεινεν ἑστία τῶν ἀνταρτῶν, ὅπως καὶ ἡ ***Ἀσὴ-Γωνιὰ*** (τουρκιστὶ assi=ἀντάρτης), ἕνα ὀρεινὸ χωριὸ τοῦ Ἀποκόρωνα, κοντὰ στὰ σύνορα τῶν Σφακιῶν.

Ἀπ' αὐτοὺς ὅμως τοὺς ἀνθρώπους βγῆκαν ἔπειτα οἱ πρόμαχοι τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος. Διὰ τοὺς τότε Ἀλικαμπιῶτες ἔλεγαν, πῶς δὲν ἐλήστευαν μόνον Τούρκους ἀγᾶδες, ἀλλὰ κάποτε ξελάφρυναν καὶ χριστιανούς. Ἡ συνήθεια, βλέπετε, σὲ τόσους αἰῶνες εἶχε γείνει δευτέρα φύσις, καὶ μὴν παραξενευθῆτε. ἂν ἡ τωρινὴ γενεὰ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὴν ξεκόψῃ ἀκόμη ὁλότελα.

Κάμποση ὥρα μετὰ τὸν Ἀλίκαμπο ἐφάνηκε τὸ ***Μπρόσνερο,*** ἕνα μεγάλο χωριὸ μὲ τὰ ἐρείπια τοῦ ἱστορικοῦ ***πύργου τοῦ Ἀληδάκη.***

Τὴν εἰκόνα τοῦ πύργου ἐπῆρα ἀπὸ τὸ σύγγραμμα τοῦ Rob. Pashley, travels in Crete, vol. II, p. 159, οἱ δὲ στίχοι, ποῦ θὰ διαβάσετε παρακάτω, εἶνε παρμένοι ἀπὸ τὸ ***Τραγούδι τοῦ Ἀληδάκη,*** ἕνα μικρὸ ἐπικὸ ποίημα, ὅπως εἶνε καὶ τὸ ***Τραγούδι τοῦ Δασκαλογιάννη.*** Ὁ Ἐμμανουὴλ Βαρβίδης ἐξέδωκεν αὐτὰ τὰ δύο τραγούδια εἰς ἕνα μικρὸ βιβλίο: «***Κρητικαὶ ῥίμαι. Τραγούδια Δασκαλογιάννη καὶ Ἀληδάκη***». Τὸ τραγούδι τοῦ Ἀληδάκη εἶχεν ἐκδώσει πρωτίτερα ὁ Emi /

Legrand εἰς τὸ Recueil de poëmes historiques en Grec vulgaire. Paris 1877. Τοῦτο εἶχε δώσει ὁ Ἰωσὴφ Μανουσογιαννάκης ἀπὸ τὴν Νίμπρον. Σφακιανοὶ τζοπάνιδες ριμαδόροι, δηλ. ποιηταὶ ἔκαμαν αὐτὰ τὰ τραγούδια κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος (1775—1790), ὅπου ἦσαν ἀκόμη φρέσκα τὰ γεγονότα ποῦ διηγοῦνται· ἴσως μάλιστα εἶχαν λάβει καὶ μέρος εἰς αὐτά. Ὅταν εἰς τὴν συνέχειαν τῆς περιγραφῆς τοῦ ταξειδιοῦ μου φθάσω εἰς τὴν Ἀνώπολιν, ὅπου εἶνε τὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Δασκαλογιάννη, θὰ ὁμιλήσω ἐκτενέστερα δι' αὐτοὺς τοὺς ριμαδόρους.

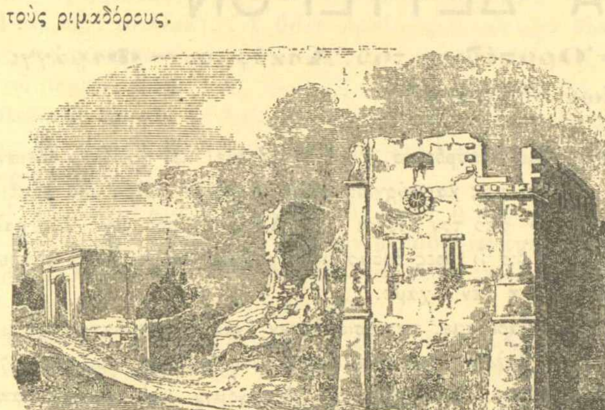

Ὁ Πύργος τοῦ Ἀληδάκη.

Ὁ Ἰμπραῒμ Ἀληδάκης λοιπὸν ἦταν ἕνας πολὺ σκληρὸς καὶ ἁρπαχτικὸς ἀγᾶς. Δὲν εἶχε μόνο στὸ Μπρόσνερο ἕναν πύργο καὶ κάμποσα στίτια, εἶχε καὶ κτήματα πολλά, ἀμπέλια ἄφθονα, χιλιάδες τῶν χιλιάδων ἐλιὲς καὶ αἰγοπρόβατα ἀναρίθμητα εἰς τὸν Ἀποκόρωνα, στὰ Σφακιὰ καὶ στὴν πεδιάδα, καὶ ἀνάγκαζε τοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν νὰ τοῦ δουλεύουν σὰν σκλάβοι.

Ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Σφακιανῶν κατὰ τὰ 1770, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὀργανώσει ὁ Δασκαλογιάννης καὶ ὅπου οἱ Τοῦρκοι ἐξόντωσαν τὰ δύο τρίτα τῶν κατοίκων καὶ ἐρήμωσαν τὰ χωριά των, ὁ Ἀληδάκης ἐβάλθηκε μιὰ καὶ καλή, νὰ τοὺς ξολοθρέψῃ ὅλους. Τρία χρόνια οἱ Σφακιανοὶ ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα ἀπ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους του. Εἶχε δὲ ἀποφασίσει ὁ Ἀληδάκης, μὲ στρατὸ τοῦ Πασᾶ ν' ἀνεβῇ στὰ Σφακιὰ καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ πέτρα ἀπάνω σὲ πέτρα.

Συγχρόνως ὅμως οἱ Γαργεροὶ (οἱ λεροί, παρατσούκλι τῶν Σφακιανῶν) ἀποφάσισαν καὶ αὐτοὶ νὰ τὸν προλάβουν, νὰ κατεβοῦν στὸ Μπρόσνερο, νὰ πολιορκήσουν τὸν πύργον τοῦ ἀγᾶ καὶ τὸν ἴδιον νὰ σκοτώσουν.

Οἱ πρῶτοι 4 στίχοι τοῦ τραγουδιοῦ ἐξηγοῦν τὴν ὑπόθεσιν.

Σὰ θέλετε νὰ μάθετε, ἀκούσετε λιγάκι,
πῶς τὸν ἐσυγυρίσασι το(ν) δόλιον Ἀληδάκη,
ἴντα λογιῶς οἱ Γαργεροὶ στὸν πύργον τὸν ἐκλεῖσα(ν),
τὴν ἀφορμὴ πῶς ἦτονε, ποῦ τόνε καταλύσα(ν).

Κατόπιν ὁ ριμαδόρος ἀποτείνεται πρὸς τὴν Κρήτην μὲ στίχους ἐξόχως ποιητικοὺς (στίχ. 17—33).

Κρήτη, τὸ φιόρε τῶν νησιῶ(ν), κορώνα τοῦ Λεβάντε,
π' ἀνάμεσα στὸ πέλαγος στέκεις ὡσὰ(ν) διαμαντε,
'ποὺ τῶν Ἑλλήνω(ν) τὸν καιρὸ πολὺ 'τον τὄνομά σου,
κι̯ ἐδᾶ σωρὸς καὶ χαλασὲς εἶνι̯ε τὰ λείψανά σου. (ἐδᾶ=τώρα)
Δὲν ἦτο κρῖμ', οἱ βάρβαροι ἀπάνω σου ν' ἀράξου(ν)
κι̯ ἀπόκι̯ας Τοῦρκοι νἄρθουσι γιὰ νὰ σ' ἀπορημάξου(ν);
Κρήτη, ποῦ γέννησες θεοὺς καὶ οὖλοί σε μακαρίζου(ν),
δὲν ἔνε κρῖμα, τα θεργιὰ τ' ἄγρι̯α νά σε σκίζου(ν);
τὰ νύχι̯α τω(ν) στὰ σπλάχνα σου μέσα νά τα βουτοῦσι,
σὰν ὄχεντρες τὸ γαῖμα σου, σὰ(ν) φείδι̯α νὰ ρουφοῦσι;
Κρήτη, π' ἀνάθρεψες θεοὺς μὲ τὴ δική σου βρῶσι,
δὲν ἔνε κρῖμα, τὰ θερι̯ὰ τ' ἄγρι̯α νά σε τρῶσι;
ἴντ' ἄκαμες τσῆ μοίρας σου σ' αὐτὸ τὸ ριζικό σου
κι̯ οὖλοι σε παραιτήσασι στὰ χέρι̯α τῶν ὀχτρῶ(ν) σου;
Κατάρα πατρογονικὴ ἀπάνω σου τὴν ἔχεις
κι̯ ἀποὺ τὸν ἕνα βάρβαρο στ' ἀλλοῦ τὰ νύχι̯α πέφτεις;

Διὰ τὰ κτήματα τοῦ Ἀληδάκη ὁ ριμαδόρος λέγει τὰ ἑξῆς (στιχ. 138—153).

Κι̯ ἀπ' οὔλους ***ἐκεντρώνασιν*** αὐτό(ν) τὸν Ἀληδάκη (ἔβλαπτον
ποὺ ἦτο στὸν Ἀποκόρωνα ***ἀκούνιστο χαράκι,*** (ἀκλόνητος βράχος)
ποὖχε κοπ δι' ***ἀλάλητα*** καὶ κάμπους καὶ λειβάδι̯α, (ἀρχ. ἑλλ. [***ἀνήλιτα,*** ἀτιθάσευτα)
καὶ ***μητατοκαθίσματα*** μὲ βρύσες καὶ πηγάδια, (ἐγκαταστάσεις [τυροκομίας)
δάσα, βουνὰ καὶ χειμαδι̯ά, στέρνες καὶ ποτιστήρια,
κουράδια τ' ἀγρι̯όβουδα, κοπάδια τὰ ***μπεγίρι̯α,*** (τὰ φορτηγὰ ζῷα)
λιόφυτα καὶ λαιτριβιδι̯ά, ***χαλέπες*** καὶ χωράφια, (χαλέπα=γῆ [χαλεπή, πετρώδης)
καὶ στῶ(ν) Χανι̯ῶ(ν) τὸ ***Τοπαλτὶ*** μετόχια καὶ κονάκια (περιοχὴ [τοῦ φρουρίου)
περβόλι̯α, μελισσόκηπους, ἀμπέλι̯α, πατητήρι̯α,
ἀλώνι̯α καὶ ζευγόσπιτα καὶ χόρτα καὶ ***τσαΐρια·*** (γρασίδια)
μητάτα εἰκοσιτέσσερα ἔστηνε στὴν ἀράδα, (τυροκομεῖα)
συγκράτιχτα 'ποὺ τῇ Γωνι̯ὰ νὰ φτάξουν στὴ Λειβάδα·
Οὔλη τὴ Ριζα ὥριζε, χωράφια καὶ χαλέπες,
ἀποὺ τὸ Σφράγγο γι̯αμι̯ᾶς νὰ φτάξῃ στσὴ Καρέδες·
κι̯ οὖλα, ***μαδάρες*** καὶ κορφές, ἦταν στὴν ἐξι̯ά του· (βοσκὲς)
ἀποὺ τσὴ Γοῦρνες στὴ Γωνι̯ὰ ἐπίνασι τὰ ζᾶ του.

Ἀφοῦ οἱ Σφακιανοὶ εἶδαν καὶ ἀπόειδαν, πῶς ἀπ' τὰ χέρι̯α τ' Ἀληδάκη «δὲν ἔχουνε γλυτέρα», μαντατοφορίζουνται οὖλοι ν' ἀρματωθοῦσι καὶ νὰ μονομεριάσουσι (νὰ συναχθοῦν), νὰ ἰδοῦν, πῶς θά το βροῦσι.

Νὰ ξανακάμουν πόλεμο, εἶνι̯ε 'ποφασισμένοι,
στ' Ἀσκύφου πρεμαζώνουνται στρατιῶτες ἀνδρειωμένοι.

Πολὺ νόστιμα περιγράφει ὁ ριμαδόρος, πῶς ἦσαν ἐνδυμένοι οἱ προσερχόμενοι εἰς τὴν συνάθροισιν (στίχ. 209—228).

καὶ ***μπογαράδες*** καὶ λιγνοί, μὲ τσὴ μακρὲς χεροῦκλες, (μὲ μπόϊ, [ἀνάστημα)
καὶ μὲ τὰ στήθι̯α τ' ἀνοιχτὰ καὶ μὲ τσὴ ποδαροῦκλες,
μὲ τὰ μακρέ τωνε σκουλι̯ά, μὲ τσὴ 'πισωκαυκάλες *,
τ' ἀμπέθι̯α τω(ν) τὰ μαλλιαρὰ καὶ τσ' ἀνοιχτὲς κουτάλες, (ἀνοι- [κτοκούταλος, εὐρύωμος)
καὶ μι̯ὰ τουφέκα γαργερὴ βαστοῦσιν εἰς τὴ χέρα,
στὴ μέση ἕνα μπίστολο καὶ μι̯ὰ σκουρομαχαίρα·
στὴ ράχη ἕνα σάκκουλο μὲ τὰ χονδρὰ βαστάγια (σκοινι̯ὰ)
καὶ καμωμένο ξαργουτοῦ νὰ βάνῃ δυὸ κρι̯άρι̯α·
ἄλλ' εἶνιε καλοκαιρινοί, κι̯ ἄλλ' εἶνιε ***γαμπαδάτοι*** (φοροῦν [ἄσπρη μάλλινη καπότα)
κι̯ ἄλλοι μὲ τσὴ ρασόκαρτσες κι̯ ἄλλοι 'ποκαμισάτοι·
κι̯ ἡ φορεσι̯ὰ καὶ τ' ἄρματα λιγάκι καπνισμένα
καὶ μὲ λουρι̯ὰ ἐπὰ κι̯ ἐκεῖ ραμμένα καὶ δεμένα.
Ἐσηκωθῆκα(ν) καὶ πολλὲς γυναῖκες κι̯ ἀκλουθοῦσι,
κι̯ ἂν ἔ(ν) καὶ γείνῃ πόλεμος κι̯ αὐτένες νὰ βοηθοῦσι,
κι̯ ὡς ἦσα(ν), ποκαμισαρὲς καὶ μὲ τσὴ ***κουτελίτες,*** (μανδύλι [δεμένο στὸ κούτελο)
τσὴ σοῦφρες καὶ μὲ τσὴ ποδι̯ὲς καὶ μὲ τσὴ ***πηγουνίτες,*** (παννὶ

* μὲ τὲς μακρὲς πλεξοῦδες τῶν μαλλιῶν καὶ τοὺς χονδροὺς σβέρκους,

[τυλιγμένο στὸ κεφάλι καὶ δεμένο κάτω ἀπὸ τὸ πηγούνι)
ἀφῆκαν σπίθι̯α καὶ παιδι̯ά, τσὴ ρόκες καὶ τ' ἀδράχθι̯α,
δίχως νὰ κλάψου(ν) κι̯ασιλι̯ᾶς, δίχως νὰ χύσου(ν) δάκρυα·
τς ἀνθρώπους τωνε μοναχοὺς δὲ(ν) θέλουσι ν' ἀφήσου(ν),
μὴ πᾶσιν εἰς τὸν πόλεμο καὶ δὲν ξαναγυρίσου(ν).

Ἀφοῦ μαζεύθηκαν λοιπὸν στ' Ἀρχοντικὸ στὸ ***'σώχωρο*** (περιφραγμένον χωράφι), καλοὶ κακοί, κι̯ ἄλλοι ἐστέκοντο ὄρθιοι κι̯ ἄλλοι στοὺς τοίχους ἀκκουμποῦσαν,

καὶ λέει ὁ ἕνας τὸ μακρὺ κι̯ ὁ ἄλλος τὸ κοντό του,
κι̯ ὁ κάθε γεῖς τὴ γνώμη του, ὡς φτάνει τὸ μυαλό του,

σηκόνεται ὁ Μανούσακας, ποῦ ἦταν κι̯ ἡ ἀφορμὴ νὰ μαζευθοῦν, μὲ τὴ ποκαμίσαν του καὶ τὴν πλατὲ ζωνάρα, καὶ τοὺς ὁμιλεῖ μὲ τὴ χονδρὴ φωνάρα, κι̯ ἀφοῦ τοὺς εἶπε πολλὰ γνωστικὰ λόγια, τελειώνει ὡς ἑξῆς·

Τον Ἀληδάκη, τὸ σκυλί, ὡς πότε θὰ βαστοῦμε;
Καλόβολα στὴν πόρτα μας νὰ βγοῦμε δὲν μποροῦμε·
Μι̯ὰ φορὰ θὰ 'ποθάνωμε, καίτες ξεκουρασι̯ά 'νε· (καὶ [τότε, καὶ ἔπειτα)
μ' ἀποὺ τὴ ζῆσι τὴν κακὴ ὁ θάνατος καλλι̯ά 'νε·
στσοὺς οὐρανοὺς οἱ ἄγγελοι θὰ μᾶς ἀποδεχτοῦσι
κι̯ οἱ ἐρχόμενες γενὲς θὰ μᾶσε συχωροῦσι.

Ἀποφασίζουν λοιπόν, τὴν ἄλλην ἡμέραν πρωῒ πρωῒ νὰ κατεβοῦν στὸ Μπρόσνερο καὶ νὰ κυκλώσουν τὸν Πύργο. Ἔφτασαν καὶ δύο ***παιγνιῶτες*** (σκοπευταὶ) διαλεχτοὶ καὶ κρύφτηκαν κοντὰ στὸν πύργο, διὰ νὰ ***μονοφτυλίσουν*** (νὰ πυροβολήσουν συγχρόνως) ἀμέσως, σὰν προβάλῃ ὁ ἀγᾶς ἀπὸ τὸ παραθύρι, διὰ νὰ δώσῃ διαταγὲς εἰς τοὺς δουλευτάδες καὶ βοσκούς του. Ὅταν ἐφάνη τὸ ταχὺ ἀπὸ τὸ παραθύρι, τοῦ μονοπαίξασι κι̯ οἱ δυό,

μὰ τ' ***ἀρκομπούζια*** τ' ἄπιστα τοῦ κάμασι χατήρι. (ἰταλ. arco- [bugio, γαλλ arquebuse, τουφέκι)

Τότε φωνάζει ὁ ἀγᾶς·

θὰ σᾶσε δείξω ἐγώ, μωρέ, πῶς πολεμοῦν οἱ ἄνδρες,
ποῦ δὲν τὸ καταδέχουνται νὰ κάνουσι ***μποσκάδες.*** (ἐνέδρας, ἰταλ. [imboscate)

καὶ ἀντιφωνεῖ ὁ Μανούσακας μὲ τὴ χονδρὴ φωνάρα·

Ἐδᾶ θὰ 'δῇς, μωρὲ μπουρμᾶ, μὲ ποιοὺς θὰ πολεμήσῃς,
μόν' χαζιρεύγου καὶ καλά, ἕνα μας μὴν ἀφήσῃς·
ἐδᾶ θὰ δείξῃ ὁ πόλεμος, ἂν εἶσαι παλληκάρι,
κι̯ ἦρθεν ἡ ὥρα σου, μπουρμᾶ, διάολος νά σε πάρῃ.

Ἄρχισε τότε τὸ τουφεκίδι, καὶ ὅλοι, ὅσοι ἦσαν μέσ' στὸν πύργον, ἐσκοτώθησαν,

κι̯ αὐτόνος ὁ Μπραῒμ-ἀγᾶς ἔχασε τὴ ζωήν του,
μόνο πεντέξε μπαλωτὲς ἔφαε τὸ κορμίν του.

Ἀφοῦ οἱ Σφακιανοὶ ἐσκότωσαν ὅλους, ἐμπῆκαν στὸν πύργον καὶ τὸν ἔγδυσαν καὶ ὅ,τι ἠμπόρεσαν νὰ σηκώσουν, ἀνέβασαν εἰς τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ἀσκύφου. Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν λαφύρων εἶνε πολὺ ἐνδιαφέρουσα ὡς δεῖγμα τῆς διαλέκτου τῶν Σφακιανῶν (στιχ. 397—434).

Κι̯ ἀπῆς καὶ τσοὶ σκοτώσασι, μέσα στὸν πύργο μπῆκαν
κι̯ ἐπῆραν ὅ,τι εὑρήκασι, καὶ ***πρᾶμμα δὲν*** ἀφῆκα(ν)· (τίποτε, [rien ne, ἐκ τοῦ λατ. rem ne)

καὶ πῶς νὰ κουβαλήσουσι τὰ τόσα κελεπίρι̯α,
μουῒδ' οἱ γαϊδάροι φτανουσι, μουλάρι' οὐϊδὲ μπεγίρι̯α·
πρὸς ὥρας γεῖναν χτήματα, μονάχοι τα σηκώνου(ν),
κι̯ ὅ,τι 'μποροῦσε κάθε γεῖς, στ' Ἀσκύφου τ' ἀποσώνου(ν).
Οὖλοι, γυναῖκες καὶ παιδι̯ά, ὁμάδι κατεβῆκα(ν)
κι̯ ἐγδύσασι τὸ Μπρόσνερο καὶ πρᾶμμα δὲν ἀφῆκα(ν).
Οὖλα τὰ κουβαλήσασι στ' Ἀσκύφου στὸ λειβάδι,
ἡ κάψα δὲ(ν) τσοὶ μπόδισε μουῒδὲ καὶ τὸ σκοτάδι.
πόρτες, πιθάρι̯α καὶ βουτσι̯ὰ μὲ τὸ κρασὶν ***ὁμάδι,*** (ὁμοῦ)
καὶ τὸ κριθάρι πήρασι, παίρνουσι καὶ τὸ λάδι.
τσικάλι δὲν ἀφήκασι, πινάκι γῆ σανίδα,
σκουτέλι, ***κουλουκουτερό,*** μουῒδὲ καὶ λεκανίδα, (=παλαιοτσα- [νάκι, ὅπου βάζουν τὸ φαγὶ διὰ τὰ κουλούκια, τὰ μικρὰ σκυλιά)
καζάνι̯α σαρανταεφτά, λαβέντσι̯α τοῦ μητάτου,
ποῦ κι̯ ὁ Ἀληδάκης ὁ φτωχὸς ταὖρε 'πὸ τὸν μπαμπᾶ του,
μπρίκι̯α, τηγάνι̯α, τέντσερα, σοφράδες καὶ μπακίρι̯α,
καὶ τὰ μπαρούθι̯α παίρνουσι, παίρνου(ν) καὶ τὰ μολύβι̯α,
κι̯ ὅσα μουλαρογαΐδουρα, φοράδες καὶ μπεγίρι̯α,
οὖλά τα πρεμαζώνουσι μὲ γέλοι̯α καὶ παιγνίδι̯α.
Καὶ ροῦχο ποῦ ν' ἀφήσουσι; γδυμνοὶ 'σαν οἱ καϊμένοι,
γδυμνοὶ 'σα(ν) καὶ ξυπόλυτοι καὶ κακοποδεμένοι·
μαῦρ' ἦτανε τὸ μάτι τῶ(ν) κι̯ ὅ,τ' ηὕρισταν, το παίρνα(ν),
τὸν πύργο ἂν ἐσηκόνετο, στ' Ἀσκύφου τον ἐφέρνα(ν).
. . . .
κι̯ οὐλημερνὶς κι̯ οὐληνυχτὶς ἀνεβοκατεβαῖνα(ν)
ὡσά(ν) το κάν' οἱ μέρμηγκες, ὄντες εἰς τὴ φωλι̯ά τω(ν)
τὸ καλοκαίρι κουβαλοῦ(ν) θροφὴ γι̯ὰ τὴ χρονι̯ά τω(ν).

Ἀφοῦ ἐμάζεψαν στ' Ἀσκύφου «οὖλα τὰ κελεπίρι̯α», τὰ ἐμοίρασαν δίχως χατήρια, μὰ «γιὰ ψηφὶν» (τιμῆς ἕνεκεν) στοὺς ἄρχοντες ἐδίδασι δυὸ πάρτες (μερίδια), γιατὶ κι̯ αὐτοὶ καλὰ ἐσηκώνασι κι̯ ἐκάμασι καὶ στράτες.

Μὰ σὰν ἀπομοιράσασι, τὸ στρώνουν στὸ Λειβάδι,
ἐκεῖ γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν, ἐμείνασι τὸ βράδυ.
Ἔσφαξαν βούγια καὶ σφαχτὰ καὶ στεῖρες καὶ κρι̯άρι̯α,
καὶ μερτικὰ γεμίζουσι λαβέντσια κι̯ ἀρμεγάρι̯α·
ἐψῆσαν βούγια καὶ σφαχτα, κριάρι̯α σουβλισμένα,
νὰ φᾶσι νὰ ξεκουραστοῦ(ν) τὰ πολυκουρασμένα·
τσὴ στεῖρες κάνουν σουβλιστές, τὰ βούγια στὰ λαβέντσια·
καὶ τῶν ψητῶν ἡ μυρωδι̯ὰ ἄχνιζεν ὡς τὰ νέφι̯α·
Οὖλοι χαροκοπήσασιν, ἤπι̯αν καὶ τραγουδῆσα(ν)
κι̯ ἐκείνους, ποῦ σκοτώθησα(ν) τσοὶ συχνομακαρίσα(ν).

Τελειώνει δὲ τὸ τραγοῦδι μὲ τὴν ἐπῳδόν·

τῶν ἀκριβῶ(ν) τὰ πράμματα, τὰ τρῶνν' οἱ χαροκόκοι.

Ἐφύλαξα πέντε στίχους τοῦ τραγουδιοῦ τοῦ Ἀληδάκη ἐπίτηδες διὰ τὸν σεβαστὸν κ. Πρωθυπουργόν.

Ἐκεῖ ποῦ οἱ ἄνδρες ὁμιλοῦσαν καὶ ἀποφάσιζαν νὰ κατεβοῦν στὸ Μπρόσνερο, μερικὲς γυναῖκες ἐφώναξαν·

κι̯ ἐμεῖς θ' ἀρματωθοῦμε,
μαζὺ νὰ πολεμήσουμε, μαζύ, κι̯ ἀνὲ χαθοῦμε!
Τῆς Ρωμι̯οσύνης τὸν ὀχτρὸ κι̯ ἐμει̯ς θὰ πολεμοῦμε.

Τί ὅμως τοὺς εἶπαν οἱ ἄνδρες;

Γυναῖκες, σεῖς νὰ κάτσετε μαζὺ μὲ τὰ παιδι̯ά σας,
μὰ σᾶς κάτω στὸ Μπρόσνερο δὲν ἔνε ἡ δουλειά σας.
Ὀγλήγορα στὰ σπίθια σας! τῶν λένν' οἱ πολεμάρχοι.

Αὐτοὶ οἱ γνήσιοι Δωριεῖς ἤθελαν τὴν γυναῖκα νὰ εἶνε μητέρα καὶ νοικοκυρά, καὶ νὰ μὴ ἀνακατώνεται στὲς δουλειὲς τῶν ἀνδρῶν, στὰ πολεμικὰ καὶ στὰ πολιτικά, σὰν τώρα καμπόσες σουσουράδες Ἀθηνῶν καὶ περιχώρων, χάριν τῶν ὁποιων ὁ φιλοπρόοδος κ. Πρωθυπουργὸς ἐσκέφθη νὰ δώσῃ ψῆφον εἰς τὰς γυναῖκας.

Δὲν ἀγνοεῖ βεβαίως ὁ κύριος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι δυστυχῶς ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐκλογεῖς, πλὴν πολλῶν ἐξ ὀλιγωρίας καὶ ἀδιαφορίας πρὸς τὰ κοινὰ μὴ ψηφιζόντων, κατὰ τὰ ὀκτὼ δέκατα τοὐλάχιστον δὲν ἐμάθαμεν ἀκόμη νὰ δίδωμεν τὴν ψῆφόν μας κατὰ συνείδησιν καὶ κατὰ πεποίθησιν, ἀλλὰ παρασυρόμεθα ἀπὸ συμπαθείας, φιλίας, συγγενικὰς σχέσεις, κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις, καὶ καμπόσοι ἀπὸ χρηματικὰ συμφέροντα, ἀπὸ ἐλπίδας παροχῶν (ρουσφετιῶν) εἰς βάρος τοῦ κράτους, ἀπὸ δολώματα ἢ καὶ ἀπειλὰς κομματαρχῶν, καὶ ἀπὸ ἄλλους λόγους ἀσυμβιβάστους πρὸς τὸ ὕψιστον καθῆκον καὶ δικαίωμα τοῦ πολίτου.

Ἂν μ' ἀ φορὰ ἐμεῖς οἱ ἄνδρες μάθωμεν νὰ κάμνωμεν εὐσυνείδητον χρῆσιν τῆς ψήφου μας, τότε οἱ κύριοι ὑπουργοὶ δὲν θὰ εἶνε πλέον ὑπουργοὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν σημασίαν τῆς λέξεως, δηλαδὴ ὑπηρέται, κοπέλια τῆς ὀλιγαρχίας τῶν βουλευτῶν καὶ κομματαρχῶν, τότε δὲν θὰ εἶνε πλέον ἀνεστραμμέναι αἱ λειτουργίαι τῶν ἐξουσιῶν τοῦ κράτους, δὲν θὰ διοικοῦν πλέον οἱ βουλευταὶ κατὰ τὸ κέφι τους καὶ θὰ νομοθετοῦν μόνον οἱ ὑπουργοί, ἀλλὰ θὰ νομοθετοῦν οἱ βουλευταὶ καὶ θὰ διοικοῦν οἱ ὑπουγοὶ ἀνεπηρέαστοι.

Τότε, ἀφοῦ πρῶτα ἐμεῖς οἱ ἄνδρες γείνωμεν εὐσυνείδητοι καὶ εὔορκοι ἐκλογεῖς, ἄξιοι τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου, τότε μόλις ἠμπορεῖ νὰ γείνῃ σκέψις περὶ παροχῆς ψήφου καὶ εἰς τὰς γυναῖκας.

Ἀλλοίμονον, ἂν ἐδιπλασιάζετο τώρα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσυνειδήτων ἐκλογέων.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ

ΜΙΑ βραδυὰ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 188.. σὲ μιὰ ἀκτὴ τῆς Κερκύρας, ὀλίγο μακρύτερα πρὸς τὴν ἐξοχὴ ὀπίσω ἀπὸ τὸ Νέο Φρούριο, ἐπλησίασε καὶ ἄραξε ἕνα μικρὸ πολεμικὸ καράβι. Ὁ «Πηνειός». Ἦτο μιὰ ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς χλιαρὲς Κερκυραϊκὲς βραδυές. Καὶ μισὸ τὸ φεγγάρι ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἔρριχνε ὀλίγο μελαγχολικὸ φῶς στὴν ἔρημην ἀκρογιαλιά.

Ἀπὸ τὸ καράβι ἐκατέβησαν δυὸ βάρκες. Ἐφόρτωσαν μερικὰ κιβώτια καὶ τὰ ἔβγαλαν στὴν ξηρά. Καὶ μαζὶ μὲ τὰ κιβώτια ἐκεῖνα, ἄφισαν ο ναυτικοὶ στὴν ξηρὰ μερικοὺς νέους ντυμένους μὲ στολὲς πυροβολητῶν, τοὺς ὁποίους ἐδιοικοῦσε ἕνας ἐπιλοχίας μὲ ἄσπρα μουστάκια. Ἂν δὲν ἔβγαιναν ἀπὸ πολεμικὸ καράβι, ἂς φοροῦσαν καὶ στολές, θὰ ἐπίστευε κανεὶς πὼς ἦσαν λαθρέμποροι.

Στὴν ἀκρογιαλιὰ τοὺς περίμενε ἕνα στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα. Μὲ ἕνα μακρὺ στρατιωτικὸ ἁμάξι, ὅπου ἐφόρτωσαν ἐκεῖνα τὰ κιβώτια καὶ ἐξεκίνησαν ὅλοι μαζί!

Δὲν ἐπῆγαν πολὺ μακρυά. Σ' ἕνα ἐπίπεδο καὶ γυμνὸ χωράφι, εὐρύχωρο σὰν τὸ Ἀθηναϊκὸ πεδίο τοῦ Ἄρεως, ἐσταμάτησαν περίπου εἰς τὸ κέντρο. Ἐκεῖ κατέβασαν τὰ κιβώτια. Καὶ τὸ ἀπόσπασμα ἐτραβήχθη παρέκει καὶ οἱ ὁπλῖται ἔλυσαν τὶς κουβέρτες των, τὶς ἅπλωσαν κατὰ γῆς καὶ μὲ τὸ ὅπλο στὰ γόνατα καὶ διπλωμένοι μὲ τοὺς μανδύες των, ἐλαγοκοιμοῦντο, ἕτοιμοι καὶ στὸν ὕπνο τους νὰ ὑπερασπίσουν τοὺς ἄλλους ἂν ἤθελαν λάβει ἀνάγκην.

Οἱ ἄλλοι ποὺ βγῆκαν ἀπὸ τὸ καράβι, ἄνοιξαν ἐκεῖνα τὰ κιβώτια. Ἔβγαλαν ἀπὸ αὐτὰ διάφορα ἐργαλεῖα καὶ κομμάτια χοντρὰ ξύλα καὶ ἐβάλθηκαν σὲ δουλειά. Ὅπως τὰ μικρὰ παιδιὰ ἀπὸ ἕνα κουτὶ μὲ διάφορα κομμάτια ξύλα φτειάνουν ἕνα ψεύτικο σπιτάκι, ἔτσι καὶ ἐκεῖνοι ο στρατιωτικοὶ ἔστησαν ἐφαρμόζοντες, διδώνοντες, καρφώνοντες μιὰ μικρὴ ἐξέδρα, μὲ σκαλάκια. Ἐδούλευαν ἀμίλητοι, μελαγχολικοὶ κάτω ἀπὸ τὸ λίγο φῶς τοῦ μισοῦ φεγγαριοῦ. Κανεὶς δὲν τοὺς εἶχε παρακολουθήσει σ' ἐκείνη τὴν ἐρημιά. Παρὰ μόνον ὅταν ἐκόντευαν νὰ τελειώσουν πειὰ ἕνας μεγάλος μαντρόσκυλλος ἐπλησίασε γκρινιάζων.

— Διῶξ' το, νὰ πᾶ' νὰ χαθῇ, εἶπε ὁ λοχίας σ' ἕνα στρατιώτη ἐνῷ ἔβγαζε ἀπὸ ἕνα κιβώτιο ἕνα κομμάτι σίδηρο πλατὺ καὶ γυαλιστερό.

— Οὔ, οὔ, οὔστ, ἔκαμε ὁ στρατιώτης πάλλων ἕνα σφυρί.

Ὁ σκύλλος ἐτραβήχθη λίγο μακρύτερα φοβισμένος. Ἀλλὰ δὲν ἔφυγε. Ἐκάθισε στὰ πισινά, ἐτέντωσε τὰ μπροστινά, ἐσήκωσε τὸ κεφάλι πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ ἄφισε ἕνα οὔρλιασμα ἀπαίσιο. Ὁ λοχίας καὶ οἱ στρατιῶτες ποὺ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ τοποθετήσουν τὸ πλατὺ σίδερο, στὴ μέση ἀπὸ δυὸ στύλους ποὺ εἶχαν στήσει ἐπάνω στὴν ἐξεδροῦλα, ἐσταμάτησαν· ἀνατρίχιασαν. Γιατί, λένε, πῶς σὰν σ' ἕνα δρόμο ὁρύεται ἔτσι ἕνα σκυλί, κάποιος ἄνθρωπος θὰ πεθάνῃ ἐκεῖ κοντά. Ὁ λοχίας ἐκούνησε πένθιμα τὸ κεφάλι του.

— Ἐμπρὸς παιδιά, εἶπε. Νὰ τελειώνουμε.

Σὲ λιγάκι πραγματικῶς ὅλα θὰ ἦσαν ἕτοιμα. Γιατὶ ὁ λοχίας εἶπε.

— Μαζεῦτε τὰ ἐργαλεῖα. Νὰ ἰδοῦμε ἂν δουλεύει καλὰ τὸ μαχαῖρι.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ σκύλλος οὔρλιασε πενθιμότερα, ἀπαισιώτερα. Καὶ καθὼς ἦτο μεσάνυχτα καὶ τὸ μισοφέγγαρο ἔμπρνε πρὸς τὴ δύσι του κατακόκκινο, οἱ ἄνδρες ἀλληλοεκοττίχθησαν πενθιμότατα.

— Ἐ, δὲν ὑποφέρεται, εἶπε ἕνας θυμωμένος.

Καὶ ἔσκυψε καὶ εἶπε κάτι στοὺς συναδέλφους του.

Ὁ λοχίας ἐσήκωσε τοὺς ὤμους.

Τότε δύο οἱ ζωηρότεροι ἐπῆραν δυὸ στρατιωτικὲς κουβέρτες, ἐπλησίασαν μὲ τρόπο πρὸς τὸ μανδρόσκυλλο καὶ ἄξαφνα τὶς ἐπέταξαν ἀπάνω του καὶ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὶς κουβέρτες καὶ αὐτοί. Ἔτσι τὸν ἔπιασαν χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ τοὺς δαγκώσῃ. Καὶ τὸν ἀνέβασαν στὴν ἐξέδρα. Τὸν ἔδεσαν σὲ μιὰ σανίδα. Ἔσπρωξαν τὴν σανίδα ὁριζοντίως, μία ἄλλη ἑκατέβη καὶ ὁ λαιμὸς τοῦ σκύλλου εὑρέθηκε μέσα σὲ δυὸ σανίδες ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐξεῖχε ἡ κεφαλή του. Οὔρλιασε ἀκόμη μιὰ φορά. Λιγώτερο ἀπαίσια. Περισσότερο πένθιμα.

— Ἕτοιμος, εἶπε ἕνας στρατιώτης.

Ἕνας ἄλλος ἐπάτησε μὲ τὸ δάχτυλο ἕνα κουμπί.

Καὶ τὸ μαχαῖρι τῆς λαιμητόμου ποὺ θὰ ἔκοβε τὸ πρωὶ τὸ κεφάλι ἑνὸς ἀνθρώπου ἐλύθη, ἔπεσε, ἔκοψε τὸ κεφάλι τοῦ δυστυχισμένου σκύλλου καὶ ἐχτύπησε στὶς σοῦστες του τρομερά.

— Γκάπ! Γκούπ!

Τὸ πρωὶ ἡ λαιμητόμος ἔκαμε τὸ φοβερὸ ἔργο της. Διελύθη κατόπιν ἀμέσως, γρηγορώτερα ἀπὸ ὅσο ἐχρειάσθη διὰ νὰ στηθῇ, ἐτοποθετήθη στὰ κιβώτιά της καὶ ἐκουβαλήθη πάλι στὸ πολεμικὸ καράβι, τὸ ὁποῖον καὶ ἀμέσως ἔφυγε.

Σ' ἐκεῖνο τὸ ταξείδι ὅμως ὁ λοχίας, ὁ γερο-τεχνίτης ποὺ τόσες φορὲς ἔστησε καὶ διέλυσε τὴ λαιμητόμο σὲ μιὰ αἱματόβρεκτη περιοδεία της, ὁ λοχίας δὲν εἶχε τὴν εὐθυμία ποὺ εἶχε σ' ἄλλα ταξείδια. Καὶ τὴν ἄλλη βραδυά, ἐνῷ πάλι τὸ φεγγάρι κόκκινο καὶ μελαγχολικὸ ἔγερνε στὸν ὁρίζοντα, ἀκουμπισμένος στὴν κουπαστή, εἶπε στοὺς ξαπλωμένους στὸ κατάστρωμα τεχνίτες του.

— Δὲν μπορῶ, βρὲ παιδιά, νὰ ξεχάσω ἐκεῖνον τὸν σκύλλο... τί μᾶς ἔφταιγε... θαρρῶ πὼς ἀκούω τὸ οὔρλιασμά του τὸ λυπητερὸ τὴ στιγμὴ ποὺ . . .

Καὶ ἀπεμακρύνθη γιὰ νὰ μὴ τελειώσῃ τὴ φράσι του.

ΤΙΜ. ΣΤΑΘ.

ΝΕΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΚΑΣΚΕΤΟ*

Τὸ ἄλλο πρωί, ὁ Δημάδης, πκίρνοντας τὴν ἐφημερίδα στὰ χέρια του, εἶδε ἕνα Διάταγμα ἐπιστρατεύσεως, ποὺ καλοῦσε στὰ ὅπλα μερικὲς ἡλικίες ἐφέδρων ἀξιωματικῶν. Μεταξὺ τῶν ἡλικιῶν αὐτῶν ἤτανε κ' ἡ δική του.

— Καλύτερα! εἶπε ἀπομέσα του, ὄχι ὅμως χωρὶς κάποιο σρίξιμο τῆς ψυχῆς του.

Ὕστερ' ἀπ' τὴν τελευταία συνάντησί του μὲ τὴν Πόπη, αἰσθανότανε, ὅτι τὰ πράγματα προχωροῦσαν μοιραῖα σ' ἕναν δρόμο, ποὺ ὅσο κι' ἂν τὸν ἔφερνε σ' ἕνα ὀνειρευτὸ γι' αὐτὸν τέρμα, ὅμως κάτι τὸν ἔσπρωχνε πάντα νὰ τὸ ξεφύγῃ. Εἶχε βαθειὰ μέσα του ριζωμένο τὸν φόβο μιᾶς εὐτυχίας, ποὺ θὰ τὴν ἔκλεβε ἀπ' τὸ φίλο του. Καὶ συχνὰ ἀπαίσιες ἰδέες τὸν τυραννοῦσαν, ποὺ ἐγίνοντο κάποτε γι' αὐτὸν φοβερὰ προαισθήματα. Ἔτσι μέσα στὸ Διάταγμα ἐκεῖνο, ποῦ ἐρχότανε τόσο ξαφνικὰ νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπ' τὴν ἀγάπη του, στὴ στιγμὴ τοῦ πιὸ ὡραίου της ἀνθίσματος, ἔβλεπε τὸ χέρι κάποιας ἀγαθῆς Προνοίας, ποὺ ἐρχότανε νὰ τὸν ἁρπάξῃ ἀπὸ τὰ χείλη—ποιος ξέρει;—κάποιου γκρεμοῦ ἴσως.

Ξαναδιάβασε τὸ Διάταγμα, πέταξε μακρυὰ τὴν ἐφημερίδα καὶ δὲ διάβασε τίποτε ἄλλο.

—Ἡ Πόπη θὰ τὸ εἶδε . . . εἶπε πάλι μέσα του.

Καὶ ἄρχισε νὰ παίρνῃ τὶς ἀποφάσεις του. Σὲ πέντε ἡμέρες ἔπρεπε να παρουσιασθῇ στὸ Φρουραρχεῖο. Αὐτὲς τὶς ἡμέρες λοιπὸν θὰ ἐφρόντιζε, μὲ τὴν πρόφασι τῆς ἐπιστρατεύσεώς του, ν' ἀραιώσῃ τὶς ἐπισκέψεις στὸ σπίτι τοῦ Ἀδλάμή. Τοῦ ἔκανε κακὸ ἡ ἰδέα, ὅτι θἄβλεπε τὴν Πόπη, μὲ τὴ σκέψι πὼς σὲ λίγο θὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτὴν γιὰ μῆνες, γιὰ χρόνια, ἴσως γιὰ πάντα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας εἶχε συναντήσει στὸ δρόμο τὸν Πέτρο.

— Σὲ πῆρε λοιπὸν ἡ ἀπόχη κ' ἐσένα; τοῦ εἶπε.

— Το περίμενα! τοῦ ἀπεκρίθηκε.

— Πιστεύω νὰ σ' ἀρίσουν στὴν Ἀθήνα.

Ὁ Δημάδης κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Ἐξ ἐναντίας ἔχω τὴν πληροφορία, εἶπε μὲ προσποιημένη ἀπάθεια, ὅτι ἡ ἡλικία μου θὰ σταλῇ ἀμέσως στὸ Μέτωπο.

Ὁ Πέτρος τοῦ χτύπησε φιλικὰ τὸν ὦμο.

— Θἀρθῇς νὰ μᾶς ἀποχαιρετίσῃς ἐλπίζω, πρὶν νὰ φύγῃς. Οἱ γυναῖκες θὰ αἰσθανθοῦν πολὺ τὴν ἔλλειψί σου. Τὸ πρωὶ ἀκριβῶς ἡ πεθερά μου μιλοῦσε γιὰ σένα.

— Ὥστε τὸ ξέρουν οἱ κυρίες; ἐρώτησε, κρύβοντας τὴν ἀνησυχία του ὁ Δημάδης.

— Ἡ Πόπη τὸ εἶδε στὴν ἐφημερίδα. . . εἶπε ὁ Πέτρος.

Ὁ Δημάδης ἐβιάσθηκε ν' ἀποχαιρετίσῃ τὸν φίλο του.

— Ὠρεβουάρ, λοιπόν.

— Σὲ περιμένομε μὲ τὴ στολή σου.

— Μόλις βρῶ μιὰ στιγμὴ εὐκαιρη θἀρθῶ νὰ σᾶς ἰδῶ.

Καὶ βιάσθηκε πάλι ν' ἀπομακρυνθῇ.

Στὸ διάστημα τῶν λίγων ἡμερῶν, ποὺ τοῦ ἔμεναν ἐλεύθερες, ἐπῆγε μιὰ φορὰ μόνο στὸ σπίτι τοῦ Δημάδη. Φρόντισε μάλιστα νὰ πάῃ, ἕνα ἀπόγεμα, ποὺ ἐδέχετο ἡ κυρία. Ἦτανε καὶ ἄλλος κόσμος στὸ τσάϊ καὶ μίλησαν γιὰ πράγματα γενικὰ καὶ ἀδιάφορα. Ὅταν ἔφευγε, ἡ Πόπη, τοῦ εἶπε μ' ἕνα τόνο, ποὺ μαρτυροῦσε ὅλην τὴν ταραχὴ τῆς ψυχῆς της:

— Ἐλπίζω πὼς θἀρθετε νὰ μᾶς ἀποχαιρετήσετε πρὶν φύγετε γιὰ τὸ μέτωπο.

— Πῶς μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε ὅτι δὲ θὰ τὸ κάμω; ἀποκρίθηκεν ἐκεῖνος. Καὶ βιάσθηκε πάλι νὰ φύγῃ πρὶν ἀτὸ τὸν ἄλλο κόσμο.

Ἡ Πόπη εἶχε μαντεύσει μιὰ τρικυμία μέσα του. Καὶ μὲ ὅλη τὴν λύπη, ποὺ αἰσθανότανε γιὰ τὸν ξαφνικὸ χωρισμό του, μιὰ βαθειὰ ἱκανοποίησις πλημμυροῦσε τὰ στήθη της. Δὲν εἶχε πιὰ ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Δημάδης τὴν ἀγαποῦσε, ὅσο τοὐλάχιστο ἔνοιωθε τώρα πὼς τὸν ἀγαποῦσε κι' αὐτή.

Στὴν ὡρισμένη ἡμέρα ὁ Δημάδης παρουσιάσθηκε στὸ Φρουραρχεῖο. Ἔλαβε τὴν διαταγὴ νὰ φύγῃ, μὲ πρώτη εὐκαιρία, ἀμέσως αὔριο. Αὐτὸ ποοτιμοῦσε κι' αὐτός. Οἱ ἡμέρες αὐτές, ποὺ περνοῦσε, μὲ τὴν ἰδέα τοῦ ἀναγκαστικοῦ χωρισμοῦ ἀπ' τὴν Πόπη, ἦσαν γι' αὐτὸν ἡμέρες ἀγωνίας. Ὅ,τι ἦτον νὰ γίνῃ—δὲν μπορεῖ νὰ πεθαίνῃ κανεὶς κάθε στιγμὴ—ἂς γιόταν μιὰν ὥρα ἀρχήτερα! Γύρισε στὸ σπίτι του, ἑτοίμασε τὰ πράγματά του φόρεσε τὴ στολή του, καὶ βγῆκε πάλι νὰ τελειώσῃ μερικὲς δουλιές του καὶ νὰ ἰδῇ μερικοὺς φίλους του. Τὸ βράδυ θὰ πήγαινε ν' ἀποχαιρετίσῃ τοὺς Ἀδλάμηδες. Καὶ περίμενε τὴν ὥρα αὐτὴ μὲ ἀληθινὴν ἀγωνία.

—Ὤ! ἂς μποροῦσαν νὰ λείπουν κάποιοι ἀποχαιρετισμοί! εἶχε σκεφθῇ. Οἱ πιὸ προσωρινοὶ χωρισμοὶ μοιάζουν κάποτε μὲ τοὺς αἰώνιους. Καλύτερα νὰ φεύγῃ κανεὶς ἔτσι, χωρὶς ἐπισημότητα, χωρίς...

Μιὰ στιγμὴ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ ἕνα γράμμα στοὺς φίλους του, νὰ προφασισθῇ κάτι, νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ ἰδῇ τὴν Πόπη. Τὸ βράδυ ὅμως μετὰ τὸ φαγί—εἶχε καθίσῃ τυπικὰ στὸ τραπέζι, χωρὶς καμμίαν ὄρεξι—ἔνοιωσε ὅτι θὰ τοῦ ἦτον ἀδύνατο νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόφασί του. Ἐπῆρε βιαστικὰ τὸ κασκέτο τσυ, φόρεσε τὸ ἀδιάβροχό του καὶ τράβηξε πρὸς τὸ σπίτι τοῦ Ἀδλάμη, χωρὶς νὰ καταλαβαίνῃ καὶ ἴδιος ποῦ πήγαινε. Ἡ ψυχή του ἦτο γεμάτη μελαγχολία καὶ βάδιζε κάτω ἀπ' τὴν ψιλὴ βροχὴ σὰν ὑπνοβάτης;

Στὸ δρόμο του δὲν ἀπάντησε κανένα γνωστό. Ἔξω ἀπ' τὸ Βασιλικὸ Θέατρο, ἕνα ἁμάξι πέρασε δίπλα του. Εἶδε νὰ προβάλῃ ἀπ' τὸ παράθυρο ἕνα κεφάλι. Νόμισε πὼς ἀνεγνώρισε τὸν Βρανᾶ. Λίγα βήματα παρακάτω, γύρισε μηχανικὰ πίσω του νὰ ἰδῇ τὸ ἁμάξι, ποὺ προσπέρασε. Εἶδε πίσω τὸ ἴδιο κεφάλι στὸ παράθυρο τοῦ ἁμαξιοῦ, σκυμμένο, σὰν νὰ τὸν παρακολουθοῦσε. Δὲν ἔδωκε ὅμως καμμιὰ σημασία στὸ πρᾶγμα, μολονότι κάτι γνώριζε ἀπ' τὴν ἱστορία τοῦ Βρανᾶ μὲ τὴν Πόπη, χάρις στὴ φλυαρία τῆς κ. Δώρας. Καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του, σκυφτὸς κάτω ἀπ' τὴν ψιλή, παγωμένη βροχή.

Ὁ Βρανᾶς δὲν εἶχε σκύψῃ χωρὶς λόγο ἀπ' τὸ ἁμάξι γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν πορεία τοῦ Δημάδη. Μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἡμέρες, ἡ κ. Δώρα πάντοτε, μιλῶντας μπροστά του γιὰ τὴν ἀρετὴ τῆς Πόπης καὶ γιὰ μερικοὺς κυρίους ποὺ εἶχε βάλῃ στὴ θέσι τους—μιὰ πετριὰ στὸ περιβόλι τοῦ Βρανᾶ— μὲ ὅλη τὴν εὐγνωμοσύνη ποὺ ἔτρεφε στὴ γυναῖκα, ποὺ εἶχε ἐκδικήσῃ τὴν ταπεινωσί της, δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὴ φλυαρία της. Ἴσως ἤθελε καὶ νὰ πειράξῃ ἀκόμη βαθύτερα τὸν ἄνθρωπο, ποὺ τὴν εἶχε περιφρονήσει.

—Ὁ ζωγράφος, ὁ Δημάδης, μοῦ φαίνεται, μὲ τὴ σειρά του πληγωμένος ἀπ' τὰ θέλγητρα τῆς Πόπης! εἶπε. Εἶναι περίεργο πῶς ἀρέσει ἡ γυναῖκα αὐτὴ στοὺς ἄνδρες. Καὶ ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ τὴν πῇ κανεὶς ὤμορφη.

—Ὥστε ἡ καλή σας φιλενάδα; ἐρώτησε μ' ἕνα σαρκαστικὸ γέλιο ὁ Βρανᾶς. Καὶ ἡ ἀρετή της;

—Δὲν θέλω νὰ πῶ, ὅτι ἡ Πόπη τοῦ δίνει θάρρος... μουρμούρισε ἡ κ. Δώρα.

—Κανεὶς δὲν παίρνει θάρρος, κυρία μου, ὅταν δὲν τοῦ δίνουν, εἶπε ὁ Βρανᾶς. Φαίνεται ὅτι ἡ καλή σας φιλενάδα τὸν νοστιμεύεται. Καὶ δὲν μοῦ φαίνεται παράξενο! Εἶναι τόσο σαχλός.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους.

HENRI ARDEL

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΝΥΚΤΩΝΕΙ....

Τὰ σταχτιὰ μάτια μὲ κυττάζουν μὲ τὸν ἀλίγον προστακτικόν τους τρόπο.

— Κυρία, τί θέλετε νὰ εἰπῆτε;

— Αὐτό, ἁπλῶς· ὅτι ἡ κρίσις σας ἦτο ἐπιπολαία ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄτομόν μου, μίαν ἡμέραν ποῦ μὲ συναντήσατε ἐμπρὸς εἰς τὸ Carlton, ἐνῷ ἐπήγαινα νὰ προδειπνήσω μὲ ἕνα φίλον.

Ὁμολογήσετε ὅτι ἀκούσατε νὰ κουρκουσουρεύουν εἰς βάρος μου· καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐσκέφθητε, τὸ ὁρκίζομαι. «Κύτταξε... κύτταξε, εἶναι ἀλήθεια ὅσα μοῦ διηγήθησαν γιὰ τὴ γυναικοῦλα αὐτή...»

Αἰσθάνομαι τὸ βλέμμα του παραδόξως εὐδύ.

— Ἐκεῖνο ποῦ εἶχα ἀκούσει μοῦ ἔδωσε ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ σᾶς γνωρίσω, κυρία. Καὶ τὴν ἡμέραν γιὰ τὴν ὁποίαν ὁμιλεῖτε, εἶναι ἀλήθεια, μὲ ἐλυπήσατε... Ὅπως καὶ τὸ βράδυ ποῦ σᾶς διέκρινα εἰς ἕνα σαχλὸ Cabaret, πολὺ ἀριστοκρατικὸ ἀληθινά, εἰς τὴν Μονμάρτη. Ἕνας φίλος μὲ εἶχε παρασύρει.

Ἐνθυμήθηκα. Τὸ βράδυ γιὰ τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ ὁ ντὲ Πρὲλ μὲ παρέσυραν εἰς τὸ Cabaret vert γιὰ νὰ ἀκούσω μιὰ ἐπιθεώρησι, τὴν ὁποίαν διεκήρυτταν ὡς «πολὺ ἀστείαν» καὶ ἡ ὁποία ἦτο τοὐλάχιστον, κατὰ τὴν συνήθειαν γεμάτη διφορούμενα, πνευματώδη καὶ κωμικὰ ἐνίοτε συχνότερα, χονδροειδῆ μὲ μίαν συνοικιακὴν προστυχιάν, τὴν ὁποίαν ὥριζαν «γαλατικήν.»

— Μὲ εἴδατε, ἐκεῖνο τὸ βράδυ;... Δὲν σᾶς διέκρινα.

— Ὄχι, εἶσθε ἀπησχολημένη μὲ τὴς κουβέντες ποῦ ἔκαμαν ἐπὶ σκηνῆς κυρίαι μᾶλλον πτωχοντυμέναι καὶ κύριοι μὲ ὄψιν ἀπάχηδων οἱ ὁποῖοι ἐξετέλουν πότε πότε χοροὺς ἐντελῶς προκλητικούς.

Τὸν κυττάζω, περιπαικτική.

— Ἀκριβεστάτη, ἡ περιγραφὴ αὐτή! Λοιπόν, ἐπειδὴ δὲν ἔκρυβα τὸ πρόσωπό μου κάτω ἀπὸ τὴ θεντάλλια μου πρὸ τοῦ θεάματος διὰ τὸ ὁποῖον εἶχα ἔλθει, ἐνομίσατε πρέπον νὰ μὴ μὲ χαιρετήσετε εἰς τὸ διάλειμμα;... Σᾶς ἐσκανδάλισα πολύ;...

— Εἰς τὸ διάλειμμα, ὑπῆρχεν ἄλλος λόγος! Σᾶς εἶχε φορτωθεῖ εἰς τὸ θεωρεῖον σας ἕνας κύριος —ὄχι ἀπάχης, αὐτός!— ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο ἀποφασισμένος νὰ σᾶς κρατήσῃ διὰ λογαριασμόν του μόνον. Ἐπειδὴ δὲν ἠσθανόμην λοιπὸν ὅτι εἶχα τὴν δύναμιν νὰ παλαίσω, ἔμεινα ἀκίνητος.

Ἐξ ἄλλου δὲν εἴχατε τὴν ὄψιν, ἡ ὁποία...

— Ἡ ὁποία;...

Μὲ θάρρος, ἀποτελείωσε.

— Ἡ ὁποία ἐπενεργεῖ ἐπάνω μου ὡσὰν μαγνήτης. Δὲν ἦτο ἰδικό μου κατόρθωμα τὸ ὅτι ἔμεινα στὴ γωνιά μου.

— Τόσον πολὺ σᾶς ἀπήρεσκα;

— Ὁμοιάζατε εἰς τὸ πλῆθος τῶν λαμπρῶν ἀδελφῶν σας τοῦ καλοῦ κόσμου τῶν Παρισίων.

— Ἀλλὰ ἀφοῦ ἀνήκω εἰς τὴν φάλαγγα αὐτήν, τὴν ὁποίαν νομίζω ὅτι ἀδίκως κατακρίνετε...

— Ἀδίκως;

— Ναί, ἀδίκως! Πιστεύσατέ με ἑβδομῆντα τοῖς ἑκατὸν ἡ γυναῖκα τοῦ καλοῦ κόσμου στὸ Παρίσι εἶναι ἄτομον τὸ ὁποῖον πραγματικῶς, δὲν κάμνει ἐκεῖνο ποῦ ἀφίνει νὰ ὑποπτεύωνται ὅτι κάμνει· ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἑαυτόν της νὰ τὰ βλέπῃ ὅλα, νὰ τὰ ξεύρῃ ὅλα· δὲν νοιάζεται διὰ τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν σχηματίζουν δι' αὐτήν... Καί, πραγματικῶς, μένει ἴσως περισσότερον ἀγνὴ ἀπὸ τὰς ἀξιοπρεπεῖς δεσποίνας οἱ ὁποῖαι τρομάζουν δι' ὅλα καὶ διὰ τὸ τίποτε!

Μὲ ἤκουσε μὲ περιέργειαν.

— Ἴσως, ναί... νὰ ἔχετε δίκαιον. Ἀλλὰ ξεύρετε, Κυρία, ὅτι ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν. Δὲν ἐσυνήθισα ἀκέμη. Ἐπὶ πλέον, ἐπιδρᾷ ὁ ἀταβισμός. Ἀνήκω εἰς οἰκογένειαν εἰς τὴν ὁποίαν αἱ γυναῖκες σέβονται ὑπερβολικὰ μερικὸς παραδόσεις... Λοιπὸν πρέπει νὰ μὲ συγχωρήσητε ἐπειδὴ ἐλυπήθηκα πολὺ διότι δὲν εἶσθε πλέον *σεῖς* —κατὰ τὸ γοῦστο μου!— τὴν ἡμέραν τοῦ Carlton καὶ τοῦ Cabaret Vert.

— Κατὰ τὸ γοῦστο σας μάλιστα. Ἥμουν ὅμως ἕνα *Ἐγὼ* τὸ ὁποῖον δὲν εἴχατε ἀκόμη συναντήσει, ἰδού!... Καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ἀκόμη πολλὰς ἀδελφάς, πολὺ διαφορετικὰς τὸς μὲν ἀπὸ τὰς δέ... Προτιμῶ νὰ σᾶς προειδοποιήσω ἀμέσως, ἐν περιπτώσει καὶ ἠθέλομεν καὶ πάλιν συναντηθεῖ κατὰ τὸ διάστημα ποῦ θὰ μείνετε εἰς τὴν Γαλλίαν. Καὶ σεῖς εἶσθε τόσο πολὺ *ἕνας;*

Ἐμειδίασε.

— Οἱ ἄνδρες δὲν ἔχουν πολυσύνθετον χαρακτῆρα.

— Μμ! αὐτὸ ἐξαρτᾶται. Κατὰ τοὺς ἄνδρας.

Σκέπτομαι τὸν Ροβέρτον καὶ ῥίπτω ἕνα βλέμμα κατὰ τὸ μέρος του.

Διὰ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐνδόξου, ἡ Μαρινὲτ τὸν ἐτοποθέτησε παραπλεύρως τῆς Κας Βαλπρὲνς ἡ ὁποία εἶναι ἐνθρονισμένη δεξιά τοῦ οἰκοδεσπότου. Ἀλλὰ, ἐννοεῖται, ἔκαναν τὸν Παῦλον νὰ ἐκλείψῃ καὶ ἀπὸ τὴν θέσιν μου, ἀκούω τοὺς δύο ἄλλους νὰ ἀλληλοκολακεύονται. Ἡ φίλη τῆς Μαρινὲτ συνομιλεῖ ὡσὰν ἔξυπνη γυναῖκα προικισμένη μὲ κάποιαν μόρφωσιν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικήν.

Διασκεδάζω μίαν στιγμὴν νὰ τοὺς παρατηρῶ.

Δὲν εἶναι γυναῖκα ἀπ' αὐτὲς ποῦ ἀρέσουν εἰς τὸν Ροβέρτον· δὲν εἶναι πλέον ἀρκετὰ νέα, διόλου ἐρωτοτρόπος, ὀλίγον πολύτιμος. Ἀλλὰ τὸ περιβάλλει μὲ τὸ ἐλκυστικόν της θέλγητρον, μὲ τὰς λεπτὰς θωπείας τοῦ πνεύματός της, μὲ τὴν κολακείαν τῶν πανηγυρικῶν της οἱ ὁποῖοι γίνονται ἀπὸ πνεῦμα μεμυημένον εἰς τὰ ἔργα τῆς τέχνης. Καὶ κατὰ τὴν σύντομον αὐτὴν ἐπαφήν των, ἀφίνεται νὰ μαγευθῇ καὶ ἀναπτύσσει καὶ αὐτὸς μίαν φιλαρέσκειαν διὰ νὰ δειχθῇ σαγηνευτικός.

Ἡ μικρὰ των κωμῳδία εἶναι διασκεδαστικὴ τὴν θέαν. Γύρω των αἱ ὁμιλίαι διασταυροῦνται, ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, θέατρον, πολιτικὴ, ὡς μουσική... Ὁ ἰατρὸς Βαλμπρὲνς ὁμιλεῖ «διαγνωστικὴν» καὶ, εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, ἀπαριθμεῖ περιπτώσεις ἀνησυχηστικὰς δι' ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἀπατῶνται πιστεύοντες ὅτι χαίρουν ἄκρας ὑγείας.

Μὲ τὴν κομένην φωνήν του τὸν ἀκούω νὰ διηγῆται:

— Μίαν ἡμέραν, εἶδα νὰ ἔρχεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου μία νέα θαυμασίως δροσερά, πολὺ εὔθυμος, ἀπαστράπτουσα ἀπὸ ζωήν, διόλου ἀνήσυχος διὰ τὴν ὑγείαν της. Ἤρχετο νὰ μὲ συμβουλευθῇ δι' ἕνα *βαβὰ* εἰς τὸ στῆθος. Ἐξετάζω, καὶ χωρὶς δυνατὴν ἀμφιβολίαν, διακρίνω ὅτι ἦτο προσβεβλημένη θανατηφόρως... ἀπὸ ἀσθένειαν τὴν ὁποίαν δὲν κατορθώνομεν ἀκόμη νὰ θεραπεύσωμεν! Ὤφειλα νὰ συμβουλεύσω μίαν ἄμεσον ἐγχείρησιν, καίτοι εἶχα τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἦτο ἀνωφελής... Ἀλλ' ἔπρεπε

νὰ δοκιμάσωμεν καὶ τὴν τελευταίαν ἐλπίδα!

Μετὰ δύο μῆνας ἡ ὡραία μου πελάτις δὲν ὑπῆρχε πλέον...

Διατὶ ἤκουσα τὴν ἱστορίαν αὐτὴν—ἕνα μαῦρο πέταγμα νυκτερίδας..— ἡ ὁποία μὲ ἐλύπησε τόσον, ὡσὰν νὰ ἐγνώριζα τὸ θῦμα, τὴν «θαυμασίως δροσερὰν», ἡ ὁποία δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο καταδικασμένη.

Τὸ πρόσωπόν μου ἐπρόδωσε κάτι ἀπὸ τὸ αἴσθημα ποῦ ἐπέρασε τὴν καρδιά μου; Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰακώβου ντὲ Μεγιὰν μὲ καλεῖ καὶ ὁ σταθερὸς ἦχος της διαλύει πρὸς στιγμὴν τὴν κακὴν ἐπίδρασιν. Ἡ φωνὴ αὐτὴ εἶναι τόσον γεμάτη ζωήν!

— Διατὶ ἀκοῦτε, κυρία, τὰ πένθιμα λόγια τοῦ γηραιοῦ αὐτοῦ κυρίου;...

Φυσικὰ εἴμεθα εὔθραυστες κοῦκλες... Ἀλλὰ ὄχι ὅσον ἐπιμένουν οἱ γιατροί. Κάτι ξεύρω ἐγώ, ὁ ὁποῖος πρὸ πέντε μηνῶν ἤμουν ἕνας πτωχὸς διάβολος καταδικασμένος ἀπὸ τυφοειδῆ πυρετόν. Ἡ λοιπόν, εἰς πεῖσμα τῶν ἰατρικῶν προγνώσεων, ἔχω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ εἶμαι μαζί σας ἀπόψε, κυρία, νὰ ἔχω ἐμπρός μου ἐξ μηνῶν ἄδειαν, καὶ τὴν περιπέτειαν, ποὺ μοῦ ἀρέσει πολύ, νὰ ὑπάγω νὰ περάσω τὸν χειμῶνα μου, εἰς τὸν Καναδᾶν, ὅπου θὰ λησμονήσω ἐντελῶς τὸ κακὸν ὄνειρον τῆς Ἰαπωνίας.

Ἀπ' ἐκεῖ, ἀρχίσαμεν νὰ ὁμιλοῦμεν γιὰ τοξείδια.

Ὁ Ἰάκωβος ντὲ Μεγιάν, ὅσον καὶ ἐγώ, εἶναι περίεργος διὰ τόπους, φυσιογνωμίας καὶ διανοητικότητας.

Καὶ τὸ δεῖπνον περνᾷ ἔτσι πολὺ γρήγορα. Μόλις διακρίνω ὅτι ὁ γείτων μου ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος ἔχει ὄψιν εὐερέθιστον... Χωρὶς ἄλλο, ἐπειδὴ μὲ εὑρίσκει πολὺ ἀπησχολημένην μὲ τὸν ἐκ δεξιῶν μου γείτονα. Τόσο τὸ χειρότερο! Μοῦ εἶναι τόσον σπάνιο νὰ εὕρω, μίαν νέαν προσωπικότητα!

Ἡ Μαρινὲτ σηκώνεται. Ὁ Μεγιὰν μοῦ προσφέρει τὸν βραχίονά του. Εἰς τὸ σαλόνι τὰ παράθυρα εἶναι ὀρθάνοιχτα καὶ τὸ μεγάλο φωτισμένο δωμάτιο μοιρίζει ὡραῖα λουλούδια. Ἐνῷ περνῶ, βλέπω εἰς ἕνα καθρέπτη ὅτι ἡ ζωηρότης τῆς συνομιλίας μοῦ ἦτο εὐεργετική. Καὶ ἐὰν ἀμφέβαλα ὁ Ροβέρτος θὰ μὲ ἐπληροφοροῦσε εὐχαρίστως galant· πλησιάζει καὶ μοῦ ψυθυρίζει ἕνα ἀπὸ τὰ κοπλιμέντα τὰ ὁποῖα τὴν ἐποχὴν ποῦ ἤμην νέα καὶ ἐρωτευμένη, μὲ ἔκαμαν νὰ ριγήσω ὅλην...

Ἀλλὰ σήμερα τί μὲ ἐνδιαφέρει ἡ ἐντύπωσίς του;

Βοηθῶ τὴν Μαρινὲτ νὰ προσφέρῃ τὸν καφέ. Μὲ ἀφίνει, ἐξ ἄλλου, πολὺ γρήγορα, νὰ περνῶ ὁλομόναχη ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους της. Βιάζεται νὰ πλησιάσῃ τὸ μόνον πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἀπόψε, ἀξίζει δι' αὐτὴν μέσα εἰς τὸ σαλόνι της. Χαϊδευτικά, ἔρχεται καὶ σκύβει ἐπάνω μου, μὲ ἕνα φιλὶ καὶ μὲ παρακαλεῖ.

— Βίβα, γίνου καλή, ἀπασχολήσου μὲ τοὺς προσκεκλημένους μου διὰ νὰ τὴν ἰδῶ ὀλίγο, ***αὐτήν!...***

Καὶ ἐπειδὴ εἶμαι συνηθισμένη νὰ τὴν χαϊδεύω, κάμνω ὅ,τι θέλει, ὅσον ἀποτρόπαιον καὶ ἂν μοῦ εἶναι τὸ πρόσωπον αὐτὸ τοῦ κόσμου τὸ ὁποῖον «περιποιεῖται»... Μόνον ποῦ πλήττω. Ὅταν οἱ ἄνδρες ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὸ καπνιστήριον ἐνῷ τὸ ἀπραίτητον bridge σχηματίζεται ἑτοιμάζομαι νὰ τὸ ***στρίβω,*** ὅπως τὸ ἔκαμεν ἤδη ὁ Ροβέρτος, ὁ ὁποῖος ἐχάθη ἀλλὰ Γαλλικά. Εἶχα καταφύγει εἰς τὸ σκοτεινὸ ἑνὸς παραθύρου ὅπου ἀνέπνεα τὴν γλυκειὰν Ἀπριλιάτικη νύκτα, ὅταν ἀκούω μίαν φωνὴν νὰ μὲ ἐρωτᾷ.

— Κυρία, δὲν θὰ ἔχωμεν ἀπόψε μουσικήν;... Θὰ ἤθελα τόσον νὰ σᾶς ἀκούσω νὰ τραγουδήσετε!...

Ἦτο ὁ Μεγιὰν ὁ ὁποῖος μὲ ἀνεκάλυψε. Τὰ λόγια του ὁμοιαζουν μὲ παράκλησιν· ἀλλὰ ὁ τόνος του ἔχει κάτι τὸ ἐπιδλητικὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἐννοεῖ καὶ τὸ ὁποῖον μὲ διασκεδάζει.

— Διότι ἐφύλαξα τὴν ὄψαν τῆς φωνῆς σας!

— Εἶναι κοπλιμέντο αὐτὸ ποῦ μοῦ κάνετε;

— Ὄχι, εἶναι ἡ ἀλήθεια.

— Λοιπὸν, ἀκοῦστε καὶ σεῖς τὴν ἀλήθειαν. Ἐὰν θὰ ἐτραγουδοῦσα ἀπόψε, δὲν θὰ ἦτο διόλου τὸ *ἴδιο!* Εἶμαι πολὺ ἀγρία καὶ μερικὰ ἀκροατήρια μὲ παγώνουν...

— Σᾶς ἐννοῶ... Ἀλλά... ποῦ θὰ ἠμπορεῦσα νὰ εὑρεθῶ μεταξὺ τοῦ ἀκροατηρίου τὸ ὁποῖον αἰσθάνεσθε νὰ συγκοινωνῇ μαζί σας;

Ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν. Ἐγώ μου, ἔρχεται μία ὤθησις διὰ τὴν ὁποίαν μένω κατόπιν ἔκπληκτη.

— Θὰ ἔλθετε νὰ μὲ ἐπισκεφθῆτε πρὸς τὸ τέλος ἑνὸς ἀπογεύματος. Καὶ τότε θὰ σᾶς τραγουδήσω ὅ,τι θέλετε...

— Κυρία, δὲν μὲ περιπαίζετε; Ἀσφαλῶς, ἀπορεῖ ἂν ἀστειεύομαι. Καὶ ἐγὼ δὲν τὸ ξέρω καλά. Ἐν τούτοις, τὴ στιγμὴ αὐτή, μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ μοῦ ἦτο πολὺ εὐχάριστον νὰ κάμω μουσικὴν δι' αὐτὸν, ὁ ὁποῖος φαίνεται νὰ τὴν ἐννοῇ τόσον.

— Καὶ ὅταν θὰ ἔλθω δὲν θὰ μὲ διώξετε γελῶσα μὲ τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν θρασύτητά μου;

— Δὲν θὰ σᾶς διώξω... Τοὐλάχιστον αὐτὸ νομίζω. Μόνον σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι ἔχω, ἀλοίμονο! τὴν διάθεσιν πολὺ ἰδιότροπον. Δι' αὐτὸ δὲν ἠξεύρω, ἐὰν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, θὰ ἔχω ὄρεξιν νὰ τραγουδήσω... καὶ νὰ τραγουδήσω διὰ Σᾶς...

Τὸ πρόσωπον τοῦ Μεγιὰν φαίνεται ἀνυπόμονον. Μὲ κάμνει νὰ σκέπτωμαι ἕνα ἄλογο qur sang, τὸ ὁποῖον ἠσθάνθη ὅτι τοῦ ἔσριξαν αἴφνης τὸν χαλινὸν καὶ ἀνθίσταται. Μὲ κυττάζει κατὰ πρόσωπον.

— Εἶσθε εἰλικρινὴς τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἢ ἁπλῶς πειρακτική... ἢ κακή;

— Εἶμαι εἰλικρινής. Εἶμαι πάντοτε!

— Τότε δὲν πρέπει νὰ ἔλθω;

— Πρέπει νὰ ἔλθετε μὲ γενναιότητα, καὶ ὅ,τι τύχει... Καὶ θὰ δοῦμε, τί θὰ εἶμαι τὴν ἡμέρα ἐκείνην διὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω. Θὰ προσπαθήσω νὰ μὴν εἶμαι ἀνόρεκτη...

— Εἶσθε ἀκόμη εἰλικρινὴς τώρα;

Κλίγω τὸ κεφάλι χωρὶς νὰ προσθέσω τίποτε πλέον.

— Τότε, εὐχαριστῶ, Κυρία.

Τί περίεργον μῖγμα ὑπάρχει μέσα εἰς τὸν νέον αὐτόν· θρασεία εἰλικρίνεια, θέλησις, νεανικὴ εὐθυμία, πνευματωδῶς παιδική...

Ἡ Μαρινὲτ ἔρχεται νὰ καταρτίσῃ τὰ τραπέζια τοῦ παιγνιδιοῦ καὶ πηγαίνει, χωρὶς ἐνθουσιασμόν, ἐνῷ φεύγω, ἀποφεύγουσα τὴν ὑποχρεωτικὴν διάχυσιν τῆς κυρίας Βαλπρένς.

26 Ἀπριλίου.

Ἄ! ἀλήθεια, τὸ διατὶ τῶν λόγων μας, τῶν κινήσεών μας, τῶν πράξεών μας εἶναι συχνὰ ἀκατανόητον! Μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ σχηματίσωμεν τὴν ἰδέαν, τὴν εἰρωνικὴν καὶ ἐξευτελιστικὴν ὅτι εἴμεθα ἕνα εἶδος νευροσπάστων μὲ τὰ ὁποῖα μία μυστηριώδης θεότης διασκεδάζει περιπαίζουσα τὰς ἀξιώσεις μας διὰ τὴν σοφίαν, καὶ ἡμᾶς.

Πῶς μοῦ ἦλθεν ἡ περίεργος ἰδέα νὰ ἐπιτρέψω εἰς τὸν Ἰάκωβον αὐτὸν ντὲ Μεγιὰν νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ἰδῇ... διὰ νὰ τοῦ τραγουδήσω ὅ,τι θὰ τοῦ ἀρέσῃ νὰ ἀκούσῃ;

Διατί;... Δὲν ἠξεύρω... Ὦ! ὄχι, διόλου!

Ἀλλά, εἰς ἀντισήκωμα, ἠξεύρω ὅτι ἠσθάνθην ἐρεθισμὸν διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου, τὸν ἑαυτόν μου, καὶ τὸν Μεγιὰν ἀκόμη, ὅταν εἶδα ὅτι μοῦ διέκαψαν τὴν ἀνάγνωσίν μου διὰ τῆς ἀγγελίας.

— Ὁ κ. ντὲ Μεγιὰν ἐρωτᾷ ἂν ἡ κυρία δύναται νὰ τὸν δεχθῇ;

— Μάλιστα. Ἔρχομαι, εἰπῆτε του.

Ἐξ ἐνστίκτου ἀπήντησα ὅτι «ἔρχομαι». Ἀλλὰ δὲν ἐκινήθην καταρωμένη τὴν ἀδυναμίαν ἡ ὁποία μὲ ἔκαμε νὰ ἐπιρεασθῶ, προχθὲς τὸ βράδυ, ἀπὸ τὴν μυστικὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ξένου αὐτοῦ.

Σήμερα, καὶ ἐξ ἀποστάσεως ἀκόμη, ἐνεργεῖ ὁ μαγνητισμός;... Χω-

ρὶς νὰ τὸ ἀποφασίσω, εὑρέθην ὀρθία, ἀφοῦ ἔρριψα τὸ βιβλίο εἰς τὸ τραπέζι· τὰ δάκτυλά μου ἀνεσήκωσεν μὲ τὴν συνειθισμένη τους κίνησι τὸ σκοτεινὸ κῦμα τῶν μαλλιῶν· καὶ ἀποφασισμένη, διηυθυνόμην πρὸς τὸ σαλόνι. Μόνον, εἰς τὰ τρίσβαθα τῆς σκέψεώς μου, ἐξεδικούμην ἤδη, ἔχουσα τὴν πρόθεσιν νὰ μὴ τραγουδήσω.

Εἰσῆλθα συνήντησα τὸ ἀνοικτὸ καὶ ζωηρὸ βλέμμα ποῦ μὲ ἐχαιρετοῦσε Καὶ πρὸς μεγάλην μου ἔκπληξιν, ᾐσθάνθην ὅτι ἡ κατήφειά μου ἦτο ἀνάμνησις μόνον.

Μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι, ἔτεινα τὸ χέρι εἰς τὸν ξένον μου, χέρι ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήριξε τὰ χείλη του, τὰ ὁποῖα γνωρίζουν τί θέλουν. Καὶ, ἐνῷ ἐδιάβαζε μέσα μου, μοῦ εἶπεν ἀμέσως, μειδιῶν:

— Σᾶς ὁμολογῶ, κυρία, ὅτι ὅταν ἠρχόμην ἐδῶ, εὕρισκα τὸν ἑαυτόν μου τόσον ἀδιάκριτον, ὥστε διὰ μίαν στιγμὴν ἐνόμισα ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τολμήσω νὰ σᾶς ζητήσω νὰ μὲ δεχθῆτε...

Ἀμέσως τοῦ ἀπήντησα μὲ τὴν ἰδίαν εἰλικρίνειαν.

— Νὰ σᾶς ὁμολογήσω, κύριε, ὅτι ἀφήνουσα τὴν κάμαρά μου καὶ τὸ περιοδικόν μου πρὸς χάριν Σας, πρὸ μιᾶς στιγμῆς, ἐρωτώμην μὲ τί μάγια κατωρθώσατε νὰ σιγήσετε τὰ ἀφιλόξενα ἐνστικτά μου; Τοὐλάχιστον ὅταν πρόκειται νὰ δεχθῶ εἰς τὸ ἀποκλειστικῶς ἰδικόν μου περιβάλλον.

— Κυρία, μοῦ ὑποδεικνύετε νὰ φύγω; Ἔχω τέτοια ἐπιθυμία νὰ μείνω...

— Διατί;

— Πρῶτον διότι συναισθάνομαι τὴν εὔνοιάν σας νὰ μὲ δεχθῆτε ἔτσι..

— Πρῶτον... Καὶ ὕστερα;

— Καὶ ὕστερα, ἔχω τὴν θρασείαν ἐλπίδα ὅτι θὰ κάμετε ὀλίγην μουσικήν... ἀφοῦ τὸ ὑπεσχέθητε... Εἶσθε πιστὴ εἰς τὰς ὑποσχέσεις σας;

Μᾶλλον ναί... Σᾶς ὑπεσχέθην ὅμως τίποτε;

Κυτταζόμεθα μὲ διάθεσιν νὰ γελάσωμεν, μὲ τὴν ἴδια πονηρία καὶ ἐπίσης, μὲ τὴν ἴδια ἀπόφασιν—ὡσὰν νὰ ἐβάλαμε στοίχημα—νὰ μὴν εἰποῦμε οὔτε ἕνα λόγον ὄχι ἀληθῆ. Καὶ καταλήγω.

— Πρέπει, πρὸς το παρόν, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἐγκλιματισθῶ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τὴν ὁποίαν θὰ μοῦ προσφέρετε. Γνωριζόμεθα τόσον ὀλίγον!

—Τόσον ὀλίγον! Ἔχομεν ἤδη τέσσαρας φορὰς συναντηθεῖ, κυρία.

Γελῶ.

— Δὲν εἶναι πολύ!.. Τόσῳ λίγο μαλιστα, ὥστε ἀπορῶ πῶς ἔφθασαμε ἕως ἐδῶ νὰ συνομιλοῦμε οἱ δύο μόνοι, ὡσὰν παλαιὲς γνωριμίες... ἐπειδὴ εἴχατε τὴν ἰδιοτροπία νὰ τὸ θελήσετε. Θὰ εἶσθε τρομερὰ ἐπιβλητικός, ἄνθρωπος ποῦ πρέπει νὰ φοβοῦνται, εἶμαι βεβαία ὅτι κάμετε πάντοτε ὅ,τι ἀποφασίσετε.

Χωρὶς ἄλλο, τὸν ἠρώτησα, μὲ τὸν τόνον τῶν «μικρῶν» ὁμιλούντων διὰ τὴν ἀκατανόητον διαγωγὴν τῶν «μεγάλων».

Ὁ ἐπισκέπτης μου μὲ κυττάζει, μὲ τὰ μάτια γεμάτα εὔθυμη πονηρία.

— Βεβαίως!... Κάμω πάντοτε, ἐκτὸς ἂν εἶναι ριζικῶς ἀδύνατον, ὅ,τι ἀποφασίσω νὰ κάμω...

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Ἔκαιγαν τὰ δυὸ κούτσουρα στὸ βάθος τοῦ τζακιοῦ..
Τὸ ἕνα γέρικο, βαρύ, γεμᾶτο ἀγκωνάρια,..
Φλάργυρο τὲς σπίθες του πετοῦσε ποῦ καὶ ποῦ
στῆς στάχτης τὰ ἀπομεινάρια...

Τ' ἄλλο, κλωνάρι, ποῦπεσε μιὰ κοντινὴ αὐγὴ
στοῦ ξυλοκόπου τὸ βαρὺ κι' ἀχόρταγο σκεπάρνι,
ὁλόψυχο ἐδίνονταν στῆς φλόγας τὴ γιορτὴ
ποῦ γύρευε νὰ μᾶς θερμάνῃ...

Ἀκουμπισμένοι καὶ οἱ δυὸ στὴν ἴδια τὴ γωνιὰ
μὲ μιὰ λέξι ἀνείπωτη στὰ χείλη τὰ κλαμένα
κυττάζαμε, ἀμίλητοι! τὰ ξύλα στὴ φωτιὰ
Νὰ λιγοστεύουν ὁλοένα...

Καὶ ὅταν τὸ πιὸ γέρικο σωριάστηκε βαρειὰ
κάποια στιγμὴ ποῦ ἡ φλόγα του ἔγινε πιὸ μεγάλη
ἀκούμπησες στὸν ὦμο μου ἀργά, λυπητερὰ
τὸ χιονισμένο σου κεφάλι...

Καὶ ἀπὸ δάκρυα θόλωσαν τὰ μάτια σου κλεστὰ
γιὰ νὰ μὴ δοῦν πῶς ἔκαιγε τὸ ἄλλο φλογισμένο
σκορπίζοντας τὲς σπίθες του σιγά, τζαγουδιστά,
Στὸ τζάκι μας τὸ σταχτιασμένο....

Παρίσιοι

ΓΕΝΙ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

(Ἀνταπόκρισις ἐκ Παρισίων τοῦ συνεργάτου μας)

ΟΛΑΙ αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ καλλιτεχνικὰ ἰδίως περιοδικὰ ἀπησχολήθησαν κατ' αὐτὰς μὲ τ' ἀποτελέσματα τοῦ Ὠδείου· πρόκειται περὶ γεγονότος ποῦ ἐνδιαφέρει ὅλο τὸ Παρίσι, ὅλην τὴν Γαλλίαν καὶ ὅλον τὸν κόσμον. Διότι τὸ «Εθνικὸν Ὠδεῖον τῶν Παρισίων» ἔχει τὸ προνόμιον νὰ δέχεται μαθητὰς κατόπιν αὐστηρᾶς ἐκλογῆς ἀπὸ ἑκατοντάδας ὑποψηφίων, οἱ ὁποῖοι συρρέουν κατ' ἔτος ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου μὲ τὸ ἰδανικὸν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ Conservatoire. Φαντάζεσθε λοιπὸν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ἑκάστου ἔτους δὲν ἀναμένονται ὡς μία κοινὴ σχολικὴ ἑορτή, ἀλλ' ὡς ἡμέρα ἐμφανίσεως νέων καλλιτεχνῶν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς τέχνης. Τὴν ἀπονομὴν τῶν βραβείων κανονίζει πολυμελὴς ἐπιτροπή, ἰδιαιτέρα δι' ἑκάστην σχολήν, ὁριζομένη ὅμως ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ὑπουργείου τῶν καλῶν τεχνῶν.

Ὁ μεγαλύτερος θόρυβος γίνεται πάντοτε διὰ τὰ βραβεῖα τοῦ ἄσματος καὶ τῆς θεατρικῆς καὶ μελοδραματικῆς τέχνης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Σχολῆς τοῦ ἄσματος διὰ τοὺς ἄνδρας ἦτο κατηρτισμένη ἐφέτος ὡς ἑξῆς:

Henri Rabaut, Διευθυντὴς τοῦ Ὠδείου (Πρόεδρος) Seguin, Mme Rose Caron, A. Bruneau, Rouché. Carré, Moulierat, Duvernoy, Delmas, Muratore, Saiignac, Narçon καὶ Bourgeat (Γραμματεύς). Ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τὰς γυναῖκας ἀπετελέσθη ἐκ τῶν ὀκτὼ πρώτων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπὶ πλέον ἐκ τῶν: Escalais, R. Hahn, J. Perier, Renand, καὶ Bourgeat (Γραμματέως).

Α.' Βραβεῖον ἄσματος ἀπενεμήθη εἰς τὰς Διδας: Myrtale, καὶ Caro, καὶ εἰς τοὺς Κους: Lalande, Quènot, Rogatschewsky, Goavec καὶ Graux.

Β.' Βραβεῖον: Εἰς τὰς Διδας Devendeville, Weit, Loti, Courtin, Lebel, καὶ εἰς τοὺς Κους: Fillon, Benharoche, Lemay, Remenberg, Rousseau.

Α.' Accessit εἰς τὰς Διδας: Epicaste, Boulanger Colazé, Bonavia καὶ εἰς τοὺς κ: Fréjavill, Bordon, Luzi, Jugain, Canbon, Lanzon.

Βον Accessit· Εἰς τὰς Δίδας Seyman, Ferrer, Dumitresco, Mesrobian καὶ Le Dantec, καὶ εἰς τοὺς Κους Micheleti, Bourdin, Daninos, Darmant, Rungis καὶ Abondance.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακοινώσεως τῶν ἀποτελεσμάτων ἤρχισαν αἱ κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις, αἱ ἀκαδημαϊκαὶ συζητήσεις καὶ αἱ ἄγριαι ἐπιθέσεις

ἐναντίον τῶν Καθηγητῶν τοῦ Ὠδείου. Τὸ μεγαλύτερον ἐπιχείρημα τῆς πολεμικῆς εἶναι ὅτι εἶναι ἀδικαιολόγητοι οἱ Καθηγηταὶ τοῦ ἄσματος νὰ μὴ παρουσιάζουν τελείους Καλλιτέχνας, ἐφόσον παραλαμβάνουν μαθητὰς κατ' ἀπόλυτον ἐκλογήν. Ὁ κ. Louis Charles-Battaille, ἐπικρίνων ψυχαίμως τὰς ἐπικρατούσας μεθόδους εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φωνῆς ἐν τῷ Conservatoire ὑποδεικνύει σοβαρὰ ἐλαττώματα ἐκλησιοθέντα εἰς πολλοὺς καὶ πολλὰς ὑποψηφίους.

«Εἰς τὰς τάξεις τοῦ πρώτου ἔτους—γράφει ὁ ἴδιος εἰς τὸ περιοδικὸν Le Courrier Musical τοῦ Ἰουλίου —μεταξὺ τῶν δεσποινίδων αἱ ὁποῖαι διηγωνίσθησαν ὑπάρχουν δροσεραὶ φωναί· πρέπει ὅμως νὰ εὔχεται κανεὶς νὰ μὴ χάσουν τὸ κρύσταλλον τῆς φωνῆς τῶν ἀπὸ μίαν μέλλουσαν καλλιέργειαν».

Ἐντελῶς ἀδιάλλακτος εἰς τὴν κριτικήν του εἶναι ὁ G. de Pawlowski ὁ ὁποῖος ἐπετέθη ἀγρίως δι' ἑνὸς ἄρθρου του, δημοσιευθέντος εἰς τὴν ἐφημερίδα «Journal τῆς 9 Ἰουλίου, ἐναντίον τῶν μεθόδων, τὰς ὁποίας, ἐφαρμόζουν οἱ περισσότεροι Καθηγηταὶ τοῦ Conservatoire εἰς τὸ σοβαρὸν ζήτημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς φωνῆς καὶ τῆς μορφώσεως Καλλιτεχνῶν τοῦ ἄσματος καὶ τῆς Μελοδραματικῆς τέχνης. Ὑπάρχουν, γράφει ὁ G. de Pawlowski, φωναὶ καταστραφεῖσαι ἐκ τῆς ἀδιαφορίας τῶν Καθηγητῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνακαλύπτουν μετὰ ἑνὸς ἔτους ἐργασίαν, ὅτι μία κοντράλτο (μεσόφωνος) ἦτο σοπράνο (ὑψίφωνος). Ὑπάρχουν φωναὶ καταστραφεῖσαι ἀπὸ διαφόρους ἰατρικὰς θεραπείας ποῦ ὑπενθυμίζουν τὸν Μολλιέρον—ὅπως μία μεγάλη ἀοιδὸς ἡ ὁποία ἔχασε τὴν φωνήν της μέχρι σημείου, ὥστε νὰ μὴ δύναται οὔτε καὶ νὰ ὁμιλήσῃ! ὑπάρχουν μπάσσοι (βαθύφωνοι) ποῦ οἱ Καθηγηταὶ τοὺς γυμνάζουν ὡς τενόρους (ὀξυφώνους) «διότι αὐτὸ δίδει περισσότερα».

Τὰ ὡραιότερα μέρη [ἄριες] τῶν Μελοδραμάτων περικόπτονται κατὰ τὰς ἐκτελέσεις τῶν διαγωνισμῶν τῆς Μελοδραματικῆς ἐξ εὐνοήτου προνοίας, καὶ ἀοιδοί - Καθηγηταὶ θέλουν, ὅπως ὁ Θεός, νὰ δημιουργήσουν τὸν κόσμον «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν των».

Φαίνεται ὅτι ἀνεκαλύφθησαν ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ καταστρέψουν μίαν χαριτωμένην τέχνην, ἡ ὁποια προάγεται μόνον διὰ τῆς φυσικῆς γυμναστικῆς, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι οἰκεία δι' ἕκαστον ἄτομον.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θεωρίας τῆς φυσικῆς ἐξαγωγῆς τῆς φωνῆς ὁ ἀρθρογράφος ἀναφέρει τὸ παράδοξον πάθημα ἑνὸς Καθηγητοῦ, πεπειραμένου εἰς τὴν τέχνην του, τοῦ de Felicis, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἔχασε τὴν φωνήν του γυμναζόμενος μὲ τὰ πλέον παράλογα γυμνάσματα, τὴν ἐπανεῦρε ἀποτόμως, μιμούμενος ἁπλούστατα τὰς τρομακτικὰς κραυγὰς τὰς ὁποίας ἔβγαζε ἕνα νήπιον εἰς τὸ λίκνον του, ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους, χωρὶς τὴν παραμικρὰν κούρασιν, ὁδηγούμενον ἀπὸ τὴν φύσιν.

Τί ὡραῖον συμβούλιον ἀπὸ εἰδικοὺς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συγκληθῇ, ὑπὸ τύπον συμβουλευτικόν, διὰ ν' ἀναδιοργανώσῃ ἐπειγόντως τὸ Ὠδεῖον καὶ τί κρῖμα διὰ τὴν Γαλλικὴν τέχνην ποῦ κανεὶς Ὑπουργὸς δὲν ἐσκέφθη ἀκόμη νὰ κάμῃ διὰ τὴν Μελοδραματικὴν τέχνην καὶ τὸ ἄσμα, ὅ,τι κάμνουν καθ' ἑκάστην διὰ τὰ κοκινογούλια!

Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ πρόβατά μας, θέλω νὰ πῶ εἰς τὰ θύματα τῆς ἐπισήμου τέχνης. Καὶ μὲ πεννιὲς τῆς δριμυτέρας εἰρωνείας ἐπικρίνει ἕνα ἕκαστον τῶν διακριθέντων εἰς τὴν ὄπεραν καὶ εἰς τὴν Λυρικὴν Τραγῳδίαν.

.... ἡ δ. de S.... εἶναι μία ἐξυπνη ἀρτίστ, διδουσα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔχει φωνήν, ἀλλ' ἡ ἐντύπωσις εἶναι πρόσκαιρος!

.... ἡ δ. C.... μία ὑψηλὴ καὶ ὡραία κόρη, ποῦ θὰ μποροῦσε νὰ μὴ φαλτσάρῃ, ἂν εἰργάζετο διαφορετικά.

... ἡ δὲ M... μία ἐξυπνη ἀρτίστ, τῆς ὁποίας ἡ ὡραία φωνὴ θὰ ἠκούετο εἰς τὴν Ὄπεραν μόνον τὴν ἡμέραν ποὺ ἡ ὀρχήστρα θὰ ἔκαμνεν ἀπεργίαν! ἡ δ. Φ.. ὀλίγον ἀδεξία ἐπὶ σκηνῆς, ἀλλ' ὅμως δίδει πολλὴν χάριν διὰ νὰ τραγουδεῖ φάλτσα!

...ἡ δ. B. (α'βραβεῖον) ἔχει ὡραίαν φωνὴν καὶ ἴσως ὄχι πολὺ δυνατὴν νὰ κρατήσῃ μέχρι τέλους τὸν ρόλον τοῦ Ὀρφέως. Ἀντιθέτως ὡς ἐμφάνισις εἶνε ὀλίγον δυνατή, ἀκόμη καὶ διὰ νὰ ὑποδυθῇ ἀνδρικὸν ρόλον!

Ὁ κ. P... ἀρκετὰ καλὸς ὡς ἐμφάνισις, ἀλλ' ἡ μύτη του στερεῖται ἀρθρώσεως (μόνον τὰς λέξεις δὲν προφέρει μὲ τὴν μύτην)

...ὁ κ. Γκ. (α βραβεῖον) ἔχει ὡραίαν καὶ εὐδύνητον φωνήν, στερεῖται ὅμως εὐγενείας καὶ συγκινήσεως. Ἀλλὰ τί εὐχρίστησις ν' ἀκούῃ κανεὶς τὸν κ. Leonardi νὰ συνοδεύῃ εἰς τὸ πιάνο!

... ὁ κ. Z.... Φαντασθῆτε ὅτι κανεὶς Καθηγητὴς δὲν ἐσκέφθη νὰ τοῦ βγάλῃ τὸν ζουρνᾶν ποὺ ἔχει τὴν μύτην του!

Ὁ κ. B... φυσᾷ μέσα εἰς τὰ μάγουλά του μὲ πεποίθησιν, ἀλλὰ βαδίζει ἄσχημα. Ἐὰν δὲν εἶναι κουφοὶ οἱ ἀκροαταί του, ἀσφαλῶς θὰ εἶνε κουφὴ ἡ φωνή του!

Ἀντιθέτως πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα ὑπερεῖχον αἱ γυναῖκες, ἐφέτος ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἦτο ὅτι τ' ἀποτελέσματα τῶν ἀνδρῶν ἦσαν ἀνώτερα. Ἡ προσπάθεια ὅμως τῶν Καθηγητῶν νὰ ἐπιβάλουν εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς σπουδαστας τοῦ Conservatoire τὴν μέθοδον νὰ ὠθοῦν, νὰ μεγαλώνουν καὶ νὰ σκληρύνουν τὸν ἦχον, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν παρατηρηθεῖσαν μονοτονίαν εἰς τὸ ζήτημα τῶν χρωματισμῶν εἰς ὅλους τοὺς διαγωνισθέντας.

Εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς τῆς Μελοδραματικῆς παρειηρήθησαν ἐφέτος δύο καινοτομίαι. Ἡ Déclamation Lyrique, ἡ ὁποία διεκρίνετο εἰς opéra καὶ opéra-comique, ὑποδιηρέθη ἐφέτος ὡς ἑξῆς: α) Opéra et Tragédie Lyrique καὶ β) opéra comique καὶ Comedie Lyrique. Ἡ διάκρισις αὕτη ἐθεωρήθη σχολαστικὴ καὶ κατεκρίθη. Ἐπηνέθη ὅμως ἐξ ἄλλου ἡ καινοτομία, τὴν ὁποιαν καθιέρωσεν ὁ νέος Διευθυντὴς τοῦ Ὠδείου, κατὰ τὴν ὁποιαν δὲν ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς διαγωνιζομένους εἰς τὴν Μελοδραματικὴν τὸ γελοῖον μαῦρον ἔνδυμα.

Το prix d'honneur, τὸ καθιερωθὲν τα τελευταῖα ἔτη πρὸς βράβευσιν τῶν ἐκτάκτων ἰδιοφυιῶν ἀπενεμήθη ἐφέτος μόνον εἰς τὴν δ. Lacroix τοῦ πιανου.

Ἀπὸ ὅλας τὰς σχολὰς τοῦ Ὠδείου μόνον εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς τοῦ Βιολίου παρουσιάσθη καὶ τὸ ὄνομα ἑνὸς Ἕλληνος· εἶνε ὁ γνωστὸς ἤδη Φρειδερῖκος Βολωνίνης. Μὲ τὸν μοναδικὸν ὅμως αὐτὸν Ἕλληνα συνέβη το ἑξῆς περίεργον. Εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς πρὸ διετίας εἰς τὸ Conservatoire καὶ εἰς τα Concerts Colonne-Lamoureux ἀναμετρηθεὶς μὲ πρῶτα βραβεῖα τοῦ Ὠδείου καὶ παρουσιάσθη ἐφέτος χαμηλα εἰς τα B! accessits! Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία ποὺ τὸν ἐκαμαρωνε καὶ προσεδόκα νὰ ἴδῃ τὸ ὄνομα του εἰς τὴν πρώτην σειραν τῶν διακρίσεων, ἔτριβε τὰ μάτια της ἀπὸ τὸ ἀπροσδόκητον ἀποτέλεσμα. Ὅτι ὁ Βολωνίνης εἶναι ἕνα βιολὶ πρώτης τάξεως, αὐτὸ δὲν συζητεῖται. Τὸ ἀπέδειξεν ἕως τώρα τιμηθεὶς μὲ τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, καὶ μὲ τὰς μεγάλας ἐπιτυχίας τῆς εἰσαγωγῆς του εἰς τὸ Conservatoire καὶ εἰς τὴν Ὀρχήστραν τοῦ Colonne κατόπιν αὐστηροτάτων διαγωνισμῶν. Νὰ ἰσχυρισθῇ κανεὶς ὅτι δὲν ἔπεσεν εἰς καλὰ χέρια θὰ ἦτο οὐτοπία, ἀφοῦ τὸ μοναδικὸν Α' βραβεῖον Βιολίου τοῦ τμήματος γυναικῶν ἔλαβεν ἡ μαθήτρια τοῦ κ. Lefort δ. Espir καὶ πρῶτος εἰς την σειρὰν τῶν πρώτων βραβείων τῶν ἀνδρῶν ἦλθεν ὁ κ. Gaulet, μαθητὴς καὶ αὐτὸς τοῦ κ. Lefort, Καθηγητοῦ τοῦ Βολωνίνη. Ν' ἀποδώσῃ κανεὶς τὸ ἀτύχημα αὐτὸ εἰς τὴν πολιτικήν;... ἢ μήπως εἶνε ἀποτέλεσμα τράκ; Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ κ. Βολωνίνης δὲν εἶνε ἀπὸ τοὺς καλλιτέχνας ποὺ θὰ προτάξουν τὸ βραβεῖον των διὰ να πείσουν τὸν κόσμον ὅτι εἶνε δυνατοὶ Καλλιτέχναι ὅπως γίνεται αὐτοῦ κάτω μὲ κάτι περίφημα βραβεῖα ἐξαιρετικῆς ἰδιοφυίας (ἔπονται ἑκατὸ θαυμαστικά!), οὔτε ἀπὸ τοὺς ἄλλους ποὺ σπαζουν τὸ βιολί των γιατὶ δὲν ἔλαβαν κ[illegible]

ΑΡ.Τ ΞΙΝΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ

Η ΚΑΛΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

ΚΑΤΑ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισκέψεως πρέπει νὰ φαινώμεθα εὐδιάθετοι, φαιδροὶ καὶ φιλόφρονες, νὰ μεταχειριζώμεθα κομψὰς ἐκφράσεις, ν' ἀποφεύγωμεν τὴν ἔνδειξιν μεγάλης οἰκειότητος καὶ τὰς λαϊκὰς φρασεολογίας. Ὁ τόνος τῆς φωνῆς μας πρέπει νὰ εἶναι μέτριος, νὰ μὴ γελῶμεν πολὺ δυνατὰ καὶ ἡ ὁμιλία μας νὰ εἶναι καθαρὰ καὶ νὰ μὴ εἴμεθα φλύαροι, νὰ ἀκούωμεν δὲ χωρὶς νὰ διακόπτωμεν τὸν ὁμιλοῦντα. Ὁμοίως πρέπει νὰ μὴ διατυπώνωμεν τολμηρὰς κρίσεις, παραδοξολογίας, ὑπερβολὰς καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς ἐναντιολογίας. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐκφράζωμεν τὴν γνώμην μας κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ θεωρηθῇ προσβλητικὸς ἀπὸ τοὺς παριστα-μένους, καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν ἐπιμελῶς τὰς χειρονομίας, τὰ ἐπιφωνήματα καὶ τὰς ἐκφράσεις αἵτινες εἶναι δυνατὸν νὰ παρεξηγηθοῦν καὶ νὰ θεωρηθοῦν περιφρονητικαί· ἐν γένει δὲ πρέπει νὰ εἴμεθα πολὺ μετρημένοι εἰς τὰς κινήσεις μας ὅπως καὶ εἰς τὰς ἐκφράσεις μας. Ἡ περιαυτολογία μᾶς καθιστᾷ γελοίους καὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν ὑπηρετῶν μας, τοῦ αὐτοκινήτου μας, τοῦ μεγάρου μας, τῆς βίλλας μας κ.λ.π.

Ἐὰν συμπέσῃ νὰ ἀρχίσουν ὁμιλοῦντα συγχρόνως δύο πρόσωπα, πρέπει τὸ νεώτερον νὰ σιωπήσῃ, ἐὰν εἶναι κύριος καὶ μία κυρία, ὠφείλει νὰ σιωπήσῃ ὁ κύριος. Δὲν εἶναι ἴδιον καλῆς συμπεριφορᾶς νὰ ἀλλάζωμεν θέσιν διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν ἰδιαιτέρως μὲ ἕνα πρόσωπον.

Μία κυρία πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν πλούτου διὰ τῶν καμωμάτων της, ἄλλοτε τὰ διαμαντικὰ ἐφοροῦντο μόνον τὰ βράδια εἰς χοροὺς καὶ ἑσπερίδας καθὼς καὶ εἰς θέατρα, σήμερον ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τῶν κοσμημάτων καὶ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν πάντοτε ὅτι αὕτη εἶναι μετρημένη· κατὰ τὰς ἐπισκέψεις αἱ κυρίαι φοροῦν πάντοτε λευκὰ γάντια τὰ ὁποῖα καὶ κρύπτουν τὰ δακτυλίδια.

Τὸ κ^πέλλο τῶν κυριῶν εἶναι τὸ πρώτιστον συστατικὸν τῆς τουαλέττας δι' αὐτὸ δὲ πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἰδιαιτέρας προσοχῆς κάθε κυρίας, ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ καπέλλου τῶν ἐπισκέψεων, διότι περὶ τούτου ὡς καὶ περὶ τῆς τουαλέττας τὸν λόγον ἔχει ἡ ἐπικρατοῦσα ἑκάστοτε μόδα. Ὁμοίως ἡ ὑπόδησις πρέπει νὰ εἶναι ἄμεμπτος· πάντοτε νέον ὑπόδημα σχήματος κομψοῦ, κάλτσα μᾶλλον ἢ ἧττον διαφανὴς, ἐφαρμοζομένη ἀπολύτως χωρὶς νὰ σχηματίζῃ τὴν παραμικρὰν τσάκισι καὶ τεντωμένη καλά, ὥστε νὰ μὴν κάμνῃ καμμίαν δίπλαν. Μία δίπλα εἰς τὴν κάλτσαν καταστρέφει—σήμερα ποῦ φοροῦνται τὰ φορέματα κοντὰ —ὅλην τὴν ἁρμονίαν τοῦ ποιήματος — κατὰ τὸν Γκὺ ντὲ Μωντεσάν, τῆς κομψῆς ὑποδήσεως καὶ τὴν ὡραίαν ἐμφάνισιν τοῦ συνόλου τῆς γυναικείας τουαλέττας.

(ἀκολουθεῖ)

ΑΠ'ΟΛΑ ΔΙ'ΟΛΟΥΣ

Ἐφευρέσεις καὶ πρόοδοι τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ γενέσεως Χριστοῦ μέχρι τοῦ 1500.

—Κατὰ τὸ ἔτος 200 μ.Χ. ὑπῆρχον εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος διάφορα θρησκεύματα, ὁ δὲ Χριστιανισμὸς ἦτο ἐν τῇ γενέσει του. Κατὰ τὸ 400 μ. Χ. ὅμως οἱ Χριστιανοὶ ὑπερέβαινον ὅλα τὰ λοιπὰ θρησκεύματα, καὶ κατὰ τὸ 600 μ. Χ. ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν κατακτήσει ὁλόκληρον τὴν Γαλλίαν, τὸ 1000 μ. Χ. τὴν Γερμανίαν καὶ τὸ 1400 μ. Χ. ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην.

—Τὸ 721 μ. Χ. οἱ Πέρσαι καὶ Ἄραβες ἐξεμάνθανον εἰς τοὺς φυλακισμένους Κινέζους τὴν κατασκευὴν τοῦ χάρτου. Τὸ 794 ἱδρύεται τὸ πρῶτον ἐργοστάσιον κατασκευῆς χάρτου εἰς Βαγδάτην ὑπὸ τοῦ Κράτους. Τὸ ἀρχαιότερον ἐκ χάρτου ἔγγραφον, χρονολογίας 1267, εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἰταλίαν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν εὑρίσκεται ἔγγραφον ἐπὶ χάρτου χρονολογίας 1282 καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν 1302. Ἡ ἀρχαιοτέρα ἐφημερὶς ἐξετυπώθη εἰς τὴν Κίναν τὸ 912 ἐκδίδεται δὲ μέχρι τῆς σήμερον ὑπὸ τὸν τίτλον Τσὶγκ-Πάο σώζονται δὲ ἀντίτυπα ὅλων τῶν ἀριθμῶν της.

—Ὁ Gui Areggo, μοναχὸς Βενεδεκτῖνος, κατεσκεύασε τὸ πρῶτον κλειδοκύμβαλον τὸ ἔτος 1010, τοῦ ὁποίου τὰ πλῆκτρα ἐτελειοποίησεν τὸ 1911, ὁ ἐκ Φλωρεντίας Χριστόφορι.

—Τὸ πρῶτον ὅπλον κατεσκευάσθη τὸν 14ον αἰῶνα, ἡ δὲ πυρῖτις ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς Κινέζους ἀπὸ τὸ ἔτος 1232, ὁ Ἄγγλος μοναχὸς Roger Bacon κατεσκεύασε πυρῖτιδα τὸ 1242 καὶ κατόπιν τούτου ὁ Rathold Schwarts τὸ 1259.

—Ἡ πρώτη Τράπεζα ἱδρύθη ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ Λομβαρδῶν Ἰσραηλιτῶν τὸ 808, παρέμεινε δὲ μέχρι σήμερον τὸ ὄνομα — Δάνειον Λομβαρδιανῶν — διὰ τὰ ἐπὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ δάνεια. Εἰς δὲ τὸ Λονδῖνον ἡ Lombard Street ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς Τραπέζης ἱδρυθείσας παρὰ Λομβαρδῶν.

—Ἡ Βαρβάρα Μπῆβερ ἑπτὰ ἐτῶν κόρη μουσικοδιδασκάλου παίζει θαυμάσιον πιάνο ἐκτὸς τῶν συνθέσεις Μπὰχ καὶ Γρήκ, συνθέτει δὲ ἡ ἰδία μελῳδίας αἵτινες παρὰ τῶν εἰδικῶν θεωροῦνται θαυμάσιαι, διὰ τὴν ἡλικίαν της.

—Ἡ Ἔστελ Ντώντλεϋ δεκατεσσάρων ἐτῶν διηύθυνε ἐν Λονδίνῳ τὴν ὀρχήστραν «Κολίζεουμ» ἥτις καὶ ἐξετέλεσε συνθέσεις τῆς μαεστρίνας.

—Εἰς Βρυξέλλας ὁ δωδεκαετὴς Ἄλλαν Ἄνδερς Ὄστερλιγ υἱὸς καὶ ἔγγονος ζωγράφων ὄχι μόνον ζωγραφίζει εἰς τὴν ἐντέλειαν, ἀλλὰ εἶναι καὶ πρώτης τάξεως κριτικὸς διὰ τὰ ἔργα τῶν ἄλλων, ὑποδεικνύων τὰ σφάλματα.

Ὁ Χρυσὸς τῶν Κρατῶν

Ἡ Ἀγγλία κατέχει	Λιρ.	155.051.000
Αἱ Ἡνωμ. Πολιτεῖαι	»	652.406.000
Ἡ Γαλλία	»	141.621.800
Ὑποθήκη εἰς Ἀγγλ.	»	80.000.000
Ἡ Αὐστρία προπολ.	»	45.000.000
Ἡ Ἰαπωνία	»	131.204.000
Ἡ Ἰταλια	»	41.198.000
Ἡ Γερμανία	»	53.451.000
Ἡ Ρωσσία προπολεμ.	»	314.000.000
Ἡ Ἐλβετία	»	25.000.000
Ἡ Ἱσπανία	»	41.000.000
Ἡ Ἑλλὰς	»	22.500.000
Ὁλικὸν ποσὸν		1.683.431.000

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἐπίσημος χρυσὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζονται α ἐκδόσεις τῶν τραπεζογραμματίων τῶν Κρατῶν.

48

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΕΩΣ "ΑΓΚΥΡΑΣ,,

1 ΜΑΝΟΝ ΛΕΣΚΩ ὑπὸ Ἀββᾶ Πρεβῶ Δρ. 4.30 δεμ.
2 Η ΓΥΝΑΙΚΑ καὶ τὸ ΝΕΥΡΟΣΠΑΣΤΟΝ ὑπὸ Πιὲρ Λοττὶ » 3.20 »
3 Ο ΑΕΤΙΔΕΥΣ ὑπὸ Ἐδμ. Ροστὰν » 5.05 »
4 Ο ΠΑΝ ὑπὸ Κνοὺτ Χάμψουν » 3.80 »
5 ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ (Α'. τόμ.) ὑπὸ Β. Οὐγγὼ » 6.40 »
6 ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΥΓΝΩΜΗΝ ὑπὸ Ματθίλδης Σεράο » 3.95 »
7 ΑΡΜΑΤΩΛΟΙ καὶ ΚΛΕΦΤΕΣ ὑπὸ Δ. Καμπούρογλου » 2.80 »
8 Η ΚΥΡΙΑ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΝ ὑπὸ Πιὲρ Λοττὶ » 3.45 »
9 ΕΡΝΑΝΗΣ ὑπὸ Βίκτ. Οὐγγὼ » 3.15 »
10 Η ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ ΗΛΙΚΙΑ ὑπὸ Κάρ. Μικαέλις » 3.30 »
11 ΣΑΝ ΖΩΗ ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ ὑπὸ Ἀγγέλ. Τανάγρα » 4.10 »
12 ΚΟΛΑΣΙΣ ὑπὸ Δάντη Ἀλιγκέρη » 4.20 »
13 ΤΕΛΕΥΤ. ΓΥΝΑΙΚ. ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ὑπὸ Μ. Πρεβῶ » 3.70 »
14 ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ ὑπὸ Καρ. Μποντλαὶρ » 2.30 »
15 ΤΖΕΝΝΥ ΘΕΟΤΟΚΗ ὑπὸ Πολ. Δημητρακοπούλου » 4.55 »
16 Ο ΚΑΠΝΟΣ ὑπὸ Ἰβὰν Τσουρκένιεφ » 4.00 »
17 ΟΙ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ ὑπὸ Γιάνες-Πέτερ-Γιάκοβσεν » 3.20 »
18 ΤΟ ΜΥΣΤΙΚ. ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡ. ὑπὸ Πολ. Δημητρακ. » 6.25 »
19 Η ΒΙΚΤΩΡΙΑ ὑπὸ Κνοὺτ Χάμσουν » 3.20 »
20 ΘΑΪΣ ὑπὸ Ἀνατὸλ Φράνς » 3.50 »
21 ΚΛΗΡΟΝΟΜ. ΤΟΥ ΡΟΣΜΟΡΕ ὑπὸ Μορ. Τουαὶν » 3.50 »
22 Η ΖΩΗ ΠΟΥ ΠΕΡΝΑ ὑπὸ Εὐστ. Εὐστρατιάδη » 3.05 »
23 Ο ΚΟΝΤΕ ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ ὑπὸ Πολ. Δημητρακοπ. » 4.20 »
24 Η ΗΡΩΔΙΑΣ » » » » 4.25 »
25 Ο ΚΟΜ. ΚΩΣΤΙΑ ὑπὸ Β. Σερμπουλιέ » 6.75 »
26 Τ' ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΑ ΝΕΡΑ ὑπὸ Ἰβὰν Τουργκένιεφ » 4.50 »
27 ΑΡΣΕΝ ΛΟΥΠΕΝ ὑπὸ Μωρὶς Λεμπλὰν » 4.20 »
28 Ο ΓΕΛΩΤΟΠ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ὑπὸ Π. Δημητ. » 6.00 »
29 ΤΑ ΘΕΤΑ ΠΑΙΔ. ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ὑπὸ Ἀ. Οὐάτσων » 6.00 »
30 Ο ΑΘΩΟΣ ὑπὸ Γ. Δ' Ἀννούντσιο » 6.50 »
31 Η ΑΓΑΠΗ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ ὑπὸ Ἐρρ. Μπορτὼ » 3.75 »
32 ΣΕΡΛΟΚ ΧΟΜΣ ὑπὸ Κ. Ντόϋλ » 3.75 »
33 ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΩΜΕΝ ΑΥΤΟΝ ὑπὸ Ἐρ. Σέγκεϊτς » 3.00 »
34 ΥΠΟ ΤΑ ΦΘΙΝΟΠ. ΑΣΤΡΑ ὑπὸ Κνοὺτ Χάμσουν » 3.00 »
35 ΣΑΠΦΩ ὑπὸ Ἀλφόνσου Δωδὲ » 4.00 »
36 ΕΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ὑπὸ Ματθ. Σεράο » 3.95 »
37 Η ΝΕΟΤΗΣ ὑπὸ Ἐρρ. Μυρζὲ » 4.30 »
38 ΜΙΣ ΡΟΒΕΛ ὑπὸ Β. Σερμπουλιὲ » 6.75 »
39 ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ ὑπὸ Μαρκελλας Τιναὶρ » 4.25 »
40 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΒ' ὑπὸ Β. Τσοκοπούλου » 5.00 »
41 ΚΟΙΝΩΝΙΚ. καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤ. ΠΟΛΕΜΟΙ ὑπὸ Πριγκηπίσσης Μαρίας Βοναπάρτου » 4.50 »
42 Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΜΟΥ ὑπὸ Λ. Τολστόϊ » 2.00 »
43 ΕΠΙΣΚΟΠΟ καὶ Σία ὑπὸ Ν. Ἀννούντσιο » 3.50 »

Μικροσκοπικὴ ἔκδοσις

1 ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ὑπὸ Φρανσουὰ Κοππὲ Δρ. 2.00 δεμ.
2 ΜΙΝΤΙΝΕΤΤΕΣ ὑπὸ Ἴφ. Τανάγρα » 2.00 »
3 ΝΑΥΑΓΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ὑπὸ Γ. Γερογιάννη » 2.00 »
4 ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ὑπὸ Σκόκου » 2.00 »
5 ΜΥΡΤΑΛΗ (Ἑλληνὶς ἑταίρα) ὑπὸ Γκὺ ντὲ Τεραμὸντ » 3.00 »

Παιδικὴ Βιβλιοθήκη

1 ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ὑπὸ Ἰουλίας Δραγούμη Δρ. 3.60 δεμ.
2 Ο ΜΙΚΡΟΣ ΛΟΡΔΟΣ ὑπὸ Φρ. Μπερνὲτ » 3.90 »

Ἐπιστημονικὴ Βιβλιοθήκη

1 ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ ὑπὸ Ἀμερ. παιδιάτρου Δ. Σὸλτ Δρ. 3.55 δεμ.
2 ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ὑπὸ Ἀλ. Καββαδία » 3.40 ἀδ.
3 ΙΠΠΟΛΟΓΙΑ ὑπὸ Τ. Λούγγη στρ. κτηνιάτρου » 12.00 δεμ.
4 ΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ὑπὸ Γκυγιερμὲν » 3.85 »
5 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ὑπὸ Π. Παπαλέκα » 3.20 »
6 Ο ΠΕΣΤΑΛΟΤΣΙ ὑπὸ Κομπεὺρὲ » 2.70 »
7 ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ὑπὸ Ἀχ. Καραβία » 1.95 »
8 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ ὑπὸ Γ. Περγιαλίτη » 3.60 »
9 ΤΩΒΙΤ ὑπὸ Δ. Καραβία » 1.45 ἀδ.
10 ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΣΛΑΥΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ ὑπὸ Α. Ἀστερίου » 2.45 δεμ.
11 ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ καὶ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ὑπὸ Γ. Βώκου » 2.20 »
12 ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ὑπὸ Κ. Σόκόλη » 3.05 »
13 ΠΑΓΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ὑπὸ Χρ. Βασιλακάκη » 1.55 ἀδ.
14 Ο ΠΛΟΗΓΟΣ ὑπὸ Πελ. Τσουκαλᾶ » 7.20 »
15 ΤΟ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΝ ὑπὸ Π. Βανδώρου » 3.60 δεμ.
16 ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ὑπὸ Θ. Γρηγοράκη » 8.50 »
17 ΗΛΕΚΤΡΙΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ὑπὸ Θεοχάρη » 4.50 »
18 ΟΠΤΙΚΗ ὑπὸ Γ. Ἀθανασιάδη » 14.40 »
19 ΙΠΠΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΩΜΥΡ ὑπὸ Σ. Γαλάτη » 3.20 »
20 ΤΑ ΚΑΝΑΡΙΝΙΑ ὑπὸ Α. Βρυάκου » 2.20 »
21 ΕΠΙΘΕΩΡ. ΚΟΙΝΩΝ. καὶ ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤΗΜ. » 7.20 ἀδ.
22 ΤΟ ΕΡΓ. ΖΗΤΗΜΑ Α'. τόμος ὑπὸ Ἐρ. Χέρκνερ » 22.50 δεμ.
» 20.00 ἀδ.
23 » » » Β'. » » » » » 22.50 »
24 Ο ΕΡΓ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ ὑπὸ Ἐρ. Χέρκνερ » 2.00 »
25 Ο ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ » 3.00 »
26 ΤΟ ΑΓΙΑΣΜΑΤΑΡΙΟΝ (μικρὸν εὐχολόγιον) » 3.30 »
27 ΑΚΟΛΟΥΘ. ΜΕΓ. ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ » 2.25 »

Ξέναι ἐκδόσεις

1 Η ΜΟΙΡΑ καὶ τὸ ΧΡΥΣΑΦΙ δραμ. παραμύθια Δρ. 5.00 δεμ.
2 ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ὑπὸ Ἰ. Καλοστύπη » 2.30 »
3 ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ὑπὸ Γ. Μόδη » 6.00 »
4 Η ΚΩΝ)ΠΟΛΙΣ ὑπὸ Β. φὸν Μήτροβιτς » 8.00 »
5 Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ὑπὸ Π. Βιζουκίδου » 40.00 δεμ.
6 » 35.00 ἀδ.
7 ΕΠΙΣΤ. ΠΗΓΑΙ ΠΕΡΙ ΣΩΚΡΑΤ. ὑπὸ Π. Βιζουκίδου » 3.00 »
8 ΠΕΡΙ ΔΗΛΙΩΝ ὑπὸ Π. Βιζουκίδου » 3.00 »
9 Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣ. ὑπὸ Παπαναστασίου » 1.00 »

Ὑπὸ ἐκτύπωσιν

1 Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΟΧΛΩΝ ὑπὸ Γουσταύου Λεμπὸν
2 ΨΑΡΑΔΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ὑπὸ Ἐμμ. Λυκούδη
3 ΠΑΓΑ ΛΑΛΕΟΥΣΑ ὑπὸ Π. Νιρβίνα (μικροσκοπικὴ ἔκδοσις)
4 ΝΕΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ » » » »
5 ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ὑπὸ Δ. Γρ. Καμπούρογλου » »
6 ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ὑπὸ Κ. Σλόκου » »
7 ΣΚΑΛΑΘΥΡΜΑΤΑ » » » »
8 ΤΟΚΟΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ὑπὸ Ν. Μπόνη